

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
Office of Industrial Economics

ANNUAL REPORT

2020

รายงานประจำปี 2563

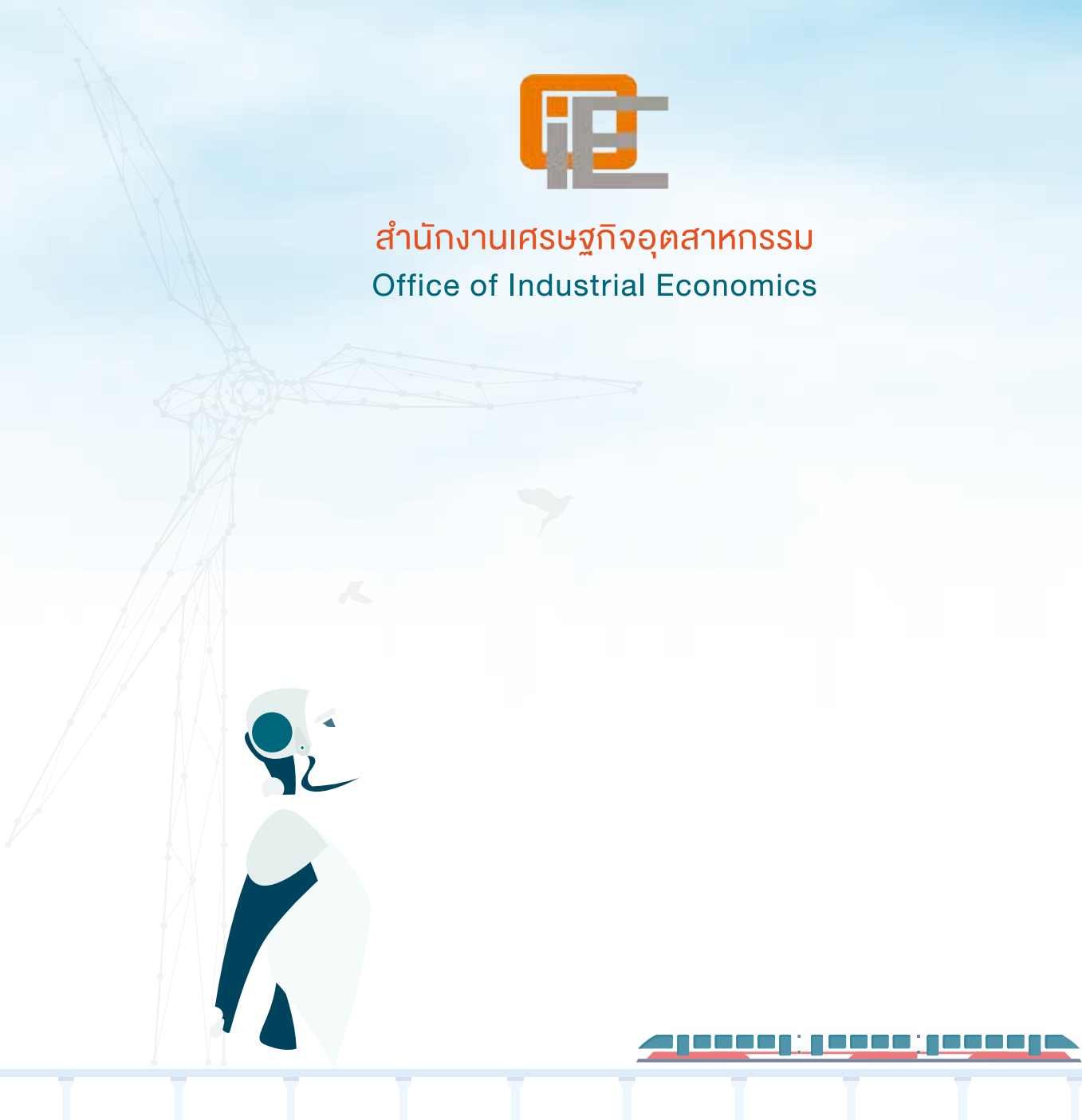

ISBN : 978-616-265-213-4
จำนวนพิมพ์ : 1,500 เล่ม
จำนวนหน้า : 148
พิมพ์ครั้งที่ : 1
จัดพิมพ์โดย : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
เลขที่ 75/6 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ : 0 2430 6800
โทรสาร : 0 2644 8516
www.oie.go.th
พิมพ์ที่ : บริษัท คอร์แอนด์พีค จำกัด
ลิขสิทธิ์โดย : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
Office of Industrial Economics

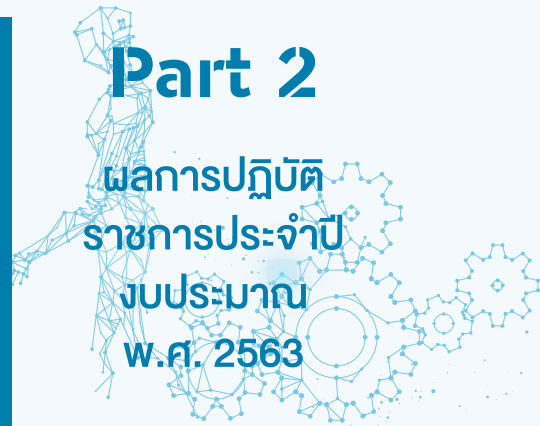

C O N T E N T S

- วิทยาลัยฯ พันธกิจ/ภารกิจ ค่านิยม อำนาจหน้าที่ จรรยาบรรณราชการ 9
- คณะผู้บริหาร สศอ. 11
- โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ สศอ. 18
- โครงสร้างและกรอบอัตรากำลัง 21
- งบประมาณ สศอ. 21

- การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 23
- ผลการปฏิบัติราชการตามผลผลิตงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 26
- รายงานผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 29
- รายงานผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ (KM) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 33

- INNOVATION ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน 41
- การปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน 45
- ความตกลงการค้าเสรีของไทย ความท้าทายหลังโควิด-19 49
- การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยด้วยข้อมูลเพื่อรองรับการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 53

- การขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วย BCG Model 57
- อุตสาหกรรมเหล็กไทย: ต้องปรับตัวอย่างไรให้ยั่งยืน 60
- BIOREFINERY ตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศสู่ BIO HUB OF ASEAN 62
- การพัฒนาและขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทยหลังวิกฤตโควิด-19 64
- การปรับปรุงและเสริมสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ 68
- ภายหลังจากการแพร่ระบาดใหญ่ของโควิด-19 68
- การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านข้อมูลอย่างก้าวกระโดด 72
- กับความท้าทายของภาคอุตสาหกรรม 72

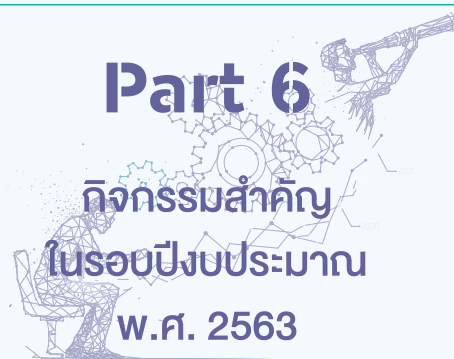
Part 5

ผลงาน โครงการสำคัญ ของ สศอ. ในรอบปี งบประมาณ พ.ศ. 2563

• การจัดงานประจำปี OIE FORUM 2563	77
• โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายใต้ แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	84
• การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมศึกษาด้วยผลิตภาพ	86
• โครงการศึกษาศักยภาพชิ้นส่วนยานยนต์ไทย เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)	90
• การขับเคลื่อน BCG Economy ผ่านมาตรการ Green Tax Expense	93
• การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม แปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) สู่การเป็นผู้ส่งออก อาหารอนาคตของโลก	95
• รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศึกษา กับการพัฒนาอุตสาหกรรม	98
• แผนภาพอนาคตของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์	101
• การจัดทำฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคเพื่อการเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม	105
• โอกาสของสินค้าอุตสาหกรรมและบริการด้านการผลิตภายใต้ ความเป็นไปได้ของการเจรจาความตกลงการค้าเสรี ไทย-บังกลาเทศ	109
• Regional Workshop: ASEAN-Korea Dialogue for E-Waste Management การขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี	112
• เว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมตาม โครงการต้นแบบระบบบัญชีข้อมูลกลางภาครัฐ (Government Data Catalog) และระบบนามานุกรม (Directory Services)	117
• การสำรวจข้อมูลอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาตัวชี้วัด เศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายพื้นที่	119

- กิจกรรมการดำเนินงานในรอบปี พ.ศ. 2563
- รางวัล/ประกาศเกียรติคุณของ สศอ.

123
127

Part 6

กิจกรรมสำคัญ ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

Part 7

รายงานทางการเงิน

• งบแสดงฐานะการเงิน	129
• งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน	130
• งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	131
• รายงานรายได้แผ่นดิน	132
• หมายเหตุประกอบงบการเงิน	133
• บทวิเคราะห์ทางการเงิน	143
• ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2563	145
• เบอร์ดირคัพที่ติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ ภายใน สศอ.	146
• แผนที่	146
• คณะทำงานจัดทำหนังสือรายงานประจำปี 2563	147

สารผู้อำนวยความสะดวก

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)
กระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะองค์กรที่ปฏิบัติงาน
ด้านการเสนอแนะนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรม
ของประเทศ กำหนดค่าที่ แนวทางความร่วมมือทางด้าน
เศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศด้านอุตสาหกรรม
ศึกษาวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน
ในการกำหนดนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม หรือพัฒนา
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม วิเคราะห์ วิจัย คาดการณ์แนวโน้ม
และเตือนภัยด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประสาน เร่งรัด
ติดตาม จับคู่เชื่อม และประเมินผลการพัฒนาอุตสาหกรรม
รวมทั้งสำรวจ เก็บรักษา และใช้ประโยชน์ข้อมูลด้าน
อุตสาหกรรม จัดทำดัชนีอุตสาหกรรม และทำหน้าที่
เป็นศูนย์สารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

รายงานประจำปี สศอ. ฉบับนี้ นอกจากการ รายงานข้อมูลทั่วไป รายงานการเงิน และผลการ ปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 แล้ว ยังประกอบไปด้วยภารกิจของ สศอ. กับการพัฒนา อุตสาหกรรมไทยสู่อินเทอร์เน็ต ในประเด็นที่สำคัญและ อยู่ในความสนใจ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) การปรับตัวของ ภาคอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับความสามารถในการ แข่งขันยุคโควิด-19 2) การพัฒนาอุตสาหกรรม ด้วยข้อมูลเพื่อรองรับการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 3) ความตกลงการค้าเสรีของไทยกับความท้าทาย หลังโควิด-19 และในยุค “Disruptive Technology” ภาคอุตสาหกรรมไทยต้องปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และต้องสมาร์ต

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถือเป็น ปีที่มีความท้าทายเป็นอย่างมากสำหรับหน่วยงาน ภาครัฐ ทั้งจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 ที่รุนแรงและยาวนาน ส่งผลกระทบต่อไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยที่ต้องปรับระดับโครงสร้าง อุตสาหกรรมให้เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และ การปรับวิกฤตให้เป็นโอกาสด้วยการยกระดับขีดความ สามารถภาคอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันเพื่อขับเคลื่อนประเทศ รายงานประจำปี ฉบับนี้ได้นำเสนอเนื้อหา ทิศทางอุตสาหกรรมไทย กับความท้าทายในอนาคต ทั้งในด้านการพัฒนา อุตสาหกรรม การขึ้นและเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม และด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา สศอ. ได้ดำเนินงานครบคลอบตามบทบาทหน้าที่ผ่าน

โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การจัดงานประจำปี สศอ. (OIE Forum) การติดตามและประเมินผล การดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนา อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การขับเคลื่อน BCG Economy ผ่านมาตรการ Green Tax Expense การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) ผู้การเป็นผู้ส่งออกอาหารอนาคตของโลก การจัดทำ ฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคเพื่อการเตือนภัย ภาคอุตสาหกรรม การขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจ หมุนเวียนภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน- สาธารณรัฐเกาหลี และการสำรวจข้อมูลอุตสาหกรรม เพื่อการพัฒนาตัวชี้วัดเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายพื้นที่

สศอ. ยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ ตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ ให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และยั่งยืนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ พร้อมกันนี้ ได้พัฒนาการบริหารงานไปสู่องค์กร 4.0 ที่มีความทันสมัย (Smart OIE) มีสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานภายใต้ ภาวะวิกฤต โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการทุกกลุ่มตาม นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อมุ่งไปสู่ประเทศไทย 4.0 ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของภาคเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมที่เป็นเครื่องจักรสำคัญในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ นำพาให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ต่อไปในอนาคต ตามวิสัยทัศน์ของ สศอ. “เป็นองค์กร ชี้นำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสู่ความยั่งยืน”

ว.ร.

(นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ)

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

1

ข้อมูลทั่วไป

- วิสัยทัศน์ พันธกิจ/ภารกิจ ค่านิยม อำนาจหน้าที่ จรรยาข้าราชการ
- คณะผู้บริหาร สศอ.
- โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ สศอ.
- โครงสร้างและกรอบอัตรากำลัง
- งบประมาณ สศอ.

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรชั้นนำการพัฒนาอุตสาหกรรม
ของประเทศสู่ความยั่งยืน

ค่านิยม

รับผิดชอบหน้าที่ เสนอแนะอย่างสร้างสรรค์
มีความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งผลสัมฤทธิ์

พันธกิจ/ภารกิจ

- จัดทำ บุรณาการ ผลักดันนโยบาย
แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอุตสาหกรรม
สู่การเติบโตอย่างยั่งยืน
- จัดทำ เชื่อมโยง และให้บริการข้อมูล การชี้แนะ
และการเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและ
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเชื่อถือได้
- สร้างความเข้มแข็งในการเป็นองค์กรที่เป็นเลิศ
ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

อำนาจหน้าที่

- เสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการ
ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดทำ
แผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ
- เสนอแนะนโยบาย กำหนดค่าที่ แนวทางความ
ร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่าง
ประเทศ รวมทั้งประชุมเจรจากับองค์การ หรือ
หน่วยงานต่างประเทศด้านอุตสาหกรรม
- ศึกษา วิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อเป็น
ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย การวางแผน
การพัฒนาอุตสาหกรรม และการแก้ปัญหา
หรือพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- วิเคราะห์ วิจัย คาดการณ์แนวโน้ม และเตือนภัย
ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ประสาน เร่งรัด ติดตาม จับคู่เลื่อน และประเมิน
ผลการพัฒนาอุตสาหกรรม
- กำหนดนโยบายการสำรวจ การเก็บรักษา การใช้
ประโยชน์ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม จัดทำดัชนี
อุตสาหกรรม และทำหน้าที่เป็นศูนย์สารสนเทศ
ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็น
หน้าที่และอำนาจของสำนักงาน หรือตามที่
รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

จริยธรรมข้าราชการ

ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ข้อพึงปฏิบัติของข้าราชการ

1. ความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ทรยศหักหลังและสำนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง และต่อสังคม

2. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสมบูรณ์ตามกำหนดเวลา ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย คำนึงถึงคุณค่า ด้วยวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรม โดยรักษาและใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์สูงสุด ต่อประชาชนและประเทศชาติ

3. การเคารพบุคคลและองค์กร

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พึงเคารพสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน รักษาชื่อเสียงของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวมถึงพึงรักษาและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึงค่า

4. การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม รวดเร็ว ประหยัด และถูกต้อง ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความมีน้ำใจ สุภาพ เอื้ออาทร

5. การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นมืออาชีพ โดยยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม ยึดมั่นในหลักวิชาการ และจริยธรรม

6. การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ควรดำรงชีวิตโดยยึดปรัชญาของหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาที่ดีแก่บุคคลทั่วไป

7. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เปิดเผย พร้อมรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้

คณะผู้บริหาร

ศิริพิณ เกียรติเฟื่องฟู
รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กองชัย ชวลิตพิเชฐ
ผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

พะเยาว์ คำมุก
รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

คณะผู้บริหาร

สมจิตต์ เอี่ยมวรชัย
เลขาธิการกรม
สำนักงานเลขาธิการกรม

นพมาศ ช่วยนุกูล
ผู้อำนวยการกองนโยบาย
อุตสาหกรรมมหภาค

ดวงดาว จางเจริญ
ผู้อำนวยการกองนโยบาย
อุตสาหกรรมรายสาขา 1

กฤศ จันทรสุวรรณ
ผู้อำนวยการกองนโยบาย
อุตสาหกรรมรายสาขา 2

คณะผู้บริหาร

นิอร สุธุม
ผู้อำนวยการกอง
วิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ปรารถนา บุญญฤทธิ์
ผู้อำนวยการกอง
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม
ระหว่างประเทศ

นිරดา วิสุทธิชาติธาดา
ผู้อำนวยการกอง
สารสนเทศและดัชนี
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

คณะผู้บริหาร

คูสิต อนันตรักษ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการซึ่้นำและ
เตือนภัยภาคอุตสาหกรรม

สุนิสา ตามไท
ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่ม
ขีดความสามารถในการ
แข่งขันภาคอุตสาหกรรม

การาดา จันทรสุวรรณ
รักษาการผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

อนุวัตร จุลินทร
รักษาการผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
ระหว่างประเทศ

คณะผู้บริหาร

นางนดา จันทรสุข
หัวหน้ากลุ่ม
ตรวจสอบภายใน

กนกวรรณ บัวผุด
หัวหน้ากลุ่ม
พัฒนาระบบบริหาร

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)

กระทรวงอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2533 ขอปรับปรุงฐานะของ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ให้เป็นสำนักงานเทียบเท่ากรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการปฏิบัติงานนโยบายและแผนพัฒนาอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ ในการจัดตั้งสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยให้ออนงา นของสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก สำนักงานปลัด กระทรวงอุตสาหกรรม มารวมเข้าด้วยกันตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติ โอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารงานบางส่วนของสำนักงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และ สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก) กระทรวงอุตสาหกรรม ไปเป็นของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2534 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 156 ลงวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2534 โดยให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น จึงได้ถือเอา วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2534 เป็นวันก่อตั้ง สศอ. ตั้งแต่นั้นมา

ทั้งนี้ สศอ. มีการทบทวนอำนาจหน้าที่ และโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการอีกหลายครั้ง โดยล่าสุดอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา 8 ๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน เศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551 และออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 102 ก ลงวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนราชการดังปัจจุบัน

NEW NORMAL

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
THE OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ ศศอ.

ส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักงานเลขาธิการกรม (สล.)

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป งานสารบรรณ งานช่วยอำนวยความสะดวก และงานเลขานุการของ สศอ.
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของ สศอ.
- (3) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล การเสริมสร้างวินัย และรักษาระบบคุณธรรมของ สศอ.
- (4) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของ สศอ.
- (5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง และอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นใด และการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายบรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ สศอ.
- (6) ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ส่วนราชการใดของ สศอ.
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค (กม.)

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ และแผนการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการกำกับ ผลักดันและพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ
- (2) เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง และมาตรการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในระดับมหภาค ภูมิภาค และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- (3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ
- (4) ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ แผนการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรม ตลอดจนแผนพัฒนาภูมิภาค และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- (5) ส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการในการจัดทำยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาอุตสาหกรรม ในระดับภูมิภาคและจังหวัด ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (6) ประสานการดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านอุตสาหกรรม
- (7) จัดทำแผนงานงบประมาณบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงบประมาณ แผนปฏิบัติการของ สศอ. ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวง
- (8) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ
- (9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 และ 2 (กร.1 และ กร.2)

- (1) เสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา
- (2) ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวมทั้งคาดการณ์แนวโน้มและเตือนภัยอุตสาหกรรมรายสาขา
- (3) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา
- (4) ประสานการดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาอุตสาหกรรมรายสาขา
- (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กว.)

- (1) ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และเป็นหน่วยสารสนเทศเชิงลึกของกระทรวง รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (2) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศและติดตามสถานการณ์ รวมทั้งคาดการณ์แนวโน้มและเตือนภัยด้านอุตสาหกรรม
- (3) พัฒนาเครื่องมือและแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- (4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (กท.)

- (1) เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง มาตรการ และกำหนดท่าทีความร่วมมือ ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับต่างประเทศ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ
- (3) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ
- (4) ดำเนินการตามพันธกรณี อนุสัญญา พิธีสาร ข้อตกลง มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ และร่วมพิจารณา กำหนดข้อตกลงระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ และที่เกี่ยวข้อง
- (5) เป็นศูนย์ให้บริการข้อมูลด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวง
- (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กส.)

- (1) กำหนดนโยบาย และระเบียบในการสำรวจ การเก็บรักษา และการใช้ประโยชน์ข้อมูล ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการเป็นศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- (3) รวบรวม จัดทำ และพัฒนาดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ในภาพรวมและรายสาขาอุตสาหกรรม
- (4) สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ และเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- (5) พัฒนา บริหารจัดการ และเชื่อมโยงระบบสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อรองรับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
- (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มตรวจสอบภายใน (ตสน.)

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของ สศอ.
- (2) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพว.)

- (1) เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบราชการภายใน สศอ.
- (2) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายใน สศอ.
- (3) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายใน สศอ.
- (4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างและกรอบอัตรากำลัง (ตำแหน่ง)

ข้าราชการ	136	ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	1	ตำแหน่ง
รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	2	ตำแหน่ง
ผู้เชี่ยวชาญ	4	ตำแหน่ง
กลุ่มตรวจสอบภายใน	2	ตำแหน่ง
กลุ่มพัฒนาระบบราชการ	2	ตำแหน่ง
สำนักงานเลขานุการกรม	22	ตำแหน่ง
กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค	18	ตำแหน่ง
กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1	18	ตำแหน่ง
กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2	18	ตำแหน่ง
กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	15	ตำแหน่ง
กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ	17	ตำแหน่ง
กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	17	ตำแหน่ง
ลูกจ้างประจำ	14	ตำแหน่ง
พนักงานราชการ	12	ตำแหน่ง

งบประมาณสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

(หน่วย : บาท)

งบรายจ่าย	ปี 2562	ปี 2563
งบบุคลากร	63,455,787.27	65,350,794.63
งบดำเนินงาน	52,162,093.36	49,849,874.58
งบลงทุน	1,257,039.32	14,270,519.50
งบเงินอุดหนุน	95,443,357.03	96,986,355.46
งบรายจ่ายอื่น	78,771,912.00	53,075,300.00
รวม	291,090,188.98	279,532,844.17

2

ผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

- การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
- ผลการปฏิบัติราชการตามผลผลิตงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
- รายงานผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
- รายงานผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ (KM) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เพื่อให้มีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่กำหนดไว้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ และจัดให้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชนและผู้ขอรับบริการ โดยมีการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สศอ.

สศอ. ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยได้จัดทำโครงสร้างการจัดองค์กร สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน นอกจากนี้ ภายในศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ สศอ. ยังมีการจัดทำแผนผังการดำเนินงาน (Flow chart) สำหรับขั้นตอนการขอรับบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อไว้สำหรับให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ ณ ชั้น 2 ห้องสมุด อาคารสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ 0 2430 6800

2. การดำเนินการจัดระบบข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9

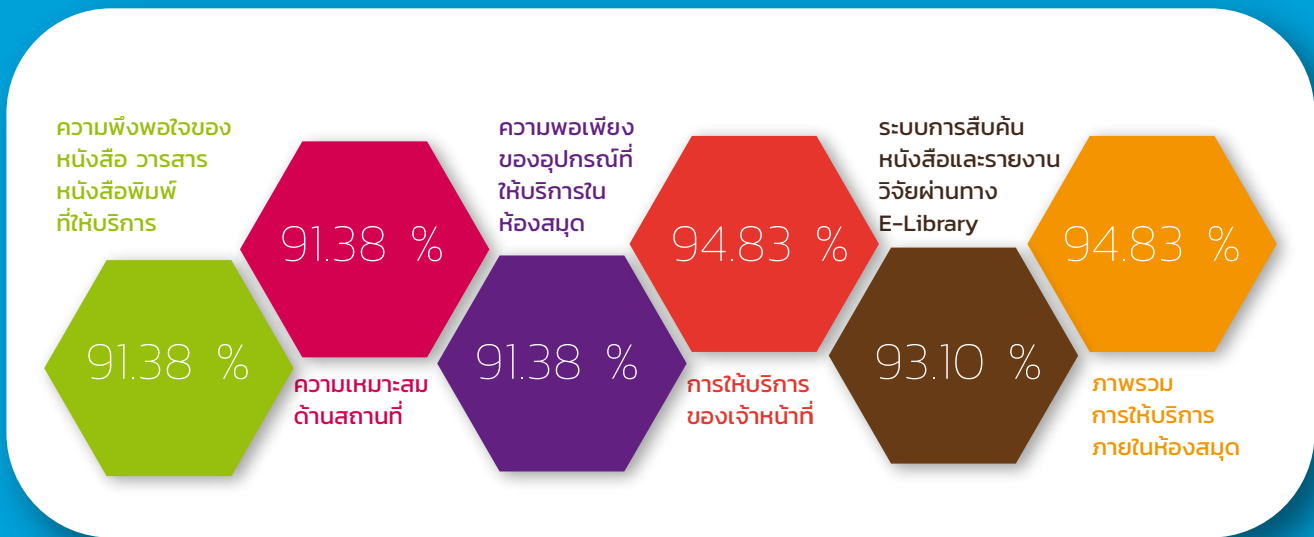
สศอ. ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางกายภาพสำหรับรวบรวมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยง่ายและสะดวก โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

- 2.1 จัดทำป้ายชื่อศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สศอ. ไว้หน้าห้อง พร้อมป้ายบอกทางไปศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ สศอ.
- 2.2 จัดสถานที่อำนวยความสะดวกไว้ต้อนรับ และบริการแก่ผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ สศอ.
- 2.3 จัดเก็บข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา 9 (1)-(8) ไว้ให้บริการอย่างครบถ้วน โดยมีระยะเวลาจัดเก็บไม่น้อยกว่า 1 ปี
- 2.4 จัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารไว้ให้บริการ ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน และสามารถสืบค้นได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว

3. การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สศอ. ได้มีการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สศอ. อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- 3.1 มอบหมายรองหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นการเฉพาะ
- 3.2 ผู้บริหารให้ความสำคัญในการติดตาม ควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างเคร่งครัด เช่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 การจัดประชุมคณะกรรมการฯ อย่างสม่ำเสมอ

- 3.3 มีการจัดเก็บสถิติและจัดทำรายงานสรุปผลการมาใช้บริการของผู้ที่มาขอรับบริการ ข้อมูลข่าวสารของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ณ ห้องสมุดสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และได้นำเสนอผลรายงานต่อผู้บริหารของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอย่างสม่ำเสมอ
- 3.4 ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของ สศอ. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร โดยมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 มีการเผยแพร่งานบริการด้านการใช้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เช่น พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร คู่มือประชาชน และ VDO 3 นาทีเพื่อประชาชน ลงผ่านช่องทางเว็บไซต์ของ สศอ. ที่ www.oie.go.th
- 3.6 มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ สศอ. ผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ เว็บไซต์ของ สศอ. เว็บไซต์ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร บอร์ดประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย รายงานประจำปี เป็นต้น รวมทั้งมีการสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของประชาชนผู้ขอรับบริการ

4. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร

- สศอ. ได้มีการดำเนินการจัดทำ จัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ สศอ. ดังนี้
- 4.1 มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดราคา ประกาศสอบราคา ที่หัวหน้าส่วนราชการ ลงนามแล้วเผยแพร่บนเว็บไซต์ของ สศอ.
 - 4.2 มีการจัดทำสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างเป็นรายเดือน จัดเป็นหมวดหมู่ชัดเจนไว้ใน ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และมีการเผยแพร่บนเว็บไซต์ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมทุกเดือน

5. การพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สศอ. ประจำปี พ.ศ. 2562

สำหรับปี พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการปรับปรุงการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 7 และ มาตรา 9 ดังนี้

- 5.1 ปรับปรุงข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- 5.2 ส่งผู้แทนเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ และเข้าร่วมอบรมและทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
- 5.3 กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับการตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประเมินศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ พร้อมทั้งจัดทำข้อมูล คำนวณคะแนน และรวบรวมข้อมูลทำแฟ้มหลักฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ สศอ. รายงานส่งสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- 5.4 รายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

6. การดำเนินงานศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สศอ. ประจำปี พ.ศ. 2563

สำหรับปี พ.ศ. 2563 ได้ดำเนินการปรับปรุงการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 7 และ มาตรา 9 ดังนี้

- 6.1 นำประกาศเรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งอยู่ใน มาตรา 9(1) ส่งกลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล เพื่อดำเนินการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป
- 6.2 ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงป้ายศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของ สศอ. ให้ทันสมัยและน่าสนใจต่อผู้มารับบริการข้อมูลข่าวสาร
- 6.3 รายงานผลการมาใช้บริการข้อมูลข่าวสารของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รวมทั้งสิ้น 10,795 ราย เสนอต่อผู้บริหาร สศอ.
- 6.4 ปรับปรุงแฟ้มข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9(1)-(8) ให้ทันสมัยอยู่อย่างสม่ำเสมอ
- 6.5 จัดเตรียมกล่องรับความคิดเห็นเพื่อให้ผู้มารับบริการแสดงข้อคิดเห็น และได้นำข้อคิดเห็นของผู้มารับบริการนั้น ๆ มาปรับปรุงแก้ไขการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

ผลการปฏิบัติราชการตามผลผลิตงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สคอ.) ในฐานะองค์กรชั้นนำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสู่ความยั่งยืน มีภารกิจหลักในการเสนอแนะนโยบาย แนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ รวมทั้งกำหนดท่าทีแนวทางการร่วมมือด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ ตลอดจนทำการวิเคราะห์วิจัย คาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และเตือนภัยด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เชื่อถือได้ นำไปสู่ความเป็นเลิศด้านศูนย์สารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

โดยการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มุ่งผลสัมฤทธิ์ให้ภาคอุตสาหกรรมมีทิศทาง นโยบาย ยุทธศาสตร์ และฐานข้อมูลอุตสาหกรรมในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ มุ่งสู่การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และยกระดับอุตสาหกรรมไทยไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งมีผลการปฏิบัติงานตามผลผลิตงบประมาณ รายละเอียดดังนี้

ผลผลิตที่ 1

การกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการด้านอุตสาหกรรม

การเสนอแนะนโยบาย แผน มาตรการ เรื่องที่ให้ความเห็น หรือข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนด เป้าหมายไว้ 117 เรื่อง มีผลการปฏิบัติงาน 227 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 194.0 ของเป้าหมาย ประกอบด้วยเรื่องสำคัญ อาทิ

- แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)
- การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการตลาด และ ประชาสัมพันธ์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ร่างพระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่...) (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)
- การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ
- การนำเสนอแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563-2570)
- การพิจารณาข้อเสนอ เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค ภาคอุตสาหกรรม ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- ความคืบหน้าการดำเนินการภายใต้มาตรการพัฒนา อุตสาหกรรมชีวภาพของไทยปี พ.ศ. 2563-2570
- รายงานผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570)
- การเสนอความเห็นเรื่อง แผนยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์
- การเสนอความเห็นต่อร่างปฏิญญาผู้นำเขตเศรษฐกิจ เอเปค ครั้งที่ 27 และร่างถ้อยแถลงร่วมรัฐมนตรีเอเปค ครั้งที่ 31
- การเสนอความเห็นต่อร่างแผนปฏิบัติการตามวิสัยทัศน์ หุ่นยนต์ทางยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน ค.ศ. 2030 (ค.ศ. 2021-2025)
- การเสนอความเห็นต่อร่างแผนพัฒนาระยะ 5 ปี สาขาความร่วมมือเศรษฐกิจข้ามพรมแดน ภายใต้ กรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง ฉบับแก้ไข ครั้งที่ 7

ผลผลิตที่ 2

การบริการข้อมูลสารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

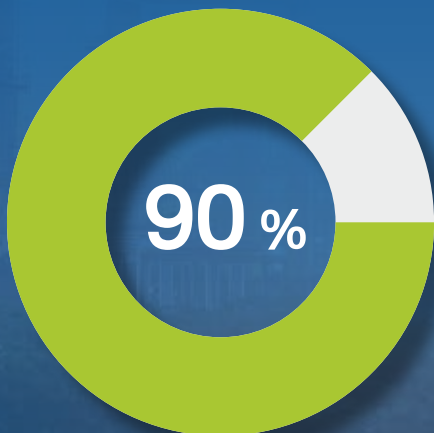
การบริการข้อมูลสารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้กำหนดเป้าหมายไว้ 118,000 ราย มีจำนวนผู้รับบริการข้อมูลด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 252,801 ราย คิดเป็นร้อยละ 214.0 ของเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยผู้รับบริการในแต่ละด้าน ดังนี้

ทั้งนี้ จากผลการสำรวจระดับความเชื่อมั่นของผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรมต่อนโยบาย มาตรการ หรือข้อเสนอแนะที่มีต่อสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พบว่า ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ร้อยละ 90.0 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563) และจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการข้อมูลสารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและระบบเตือนภัย ในด้านคุณภาพความน่าเชื่อถือ ทันสถานการณ์ และการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ เฉลี่ยร้อยละ 93.7 อีกทั้งมีความพึงพอใจในระบบสารสนเทศในด้านช่องทางการรับบริการข้อมูล ความทันสมัย รูปแบบการรายงาน และการแสดงผลข้อมูล เฉลี่ยร้อยละ 93.8 (ข้อมูลจากการสำรวจผู้รับบริการในช่วง มีนาคม-มิถุนายน 2563)

ผลการสำรวจความพึงพอใจ

ระดับเชื่อมั่นของผู้บริหาร

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

นอกจากนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมผ่านการดำเนินงาน 4 โครงการครอบคลุม 3 แผนงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงการพัฒนาอุตสาหกรรม ข้อมูล และระบบสารสนเทศ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพมุ่งสู่อุตสาหกรรม 4.0 ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายให้ภาคอุตสาหกรรมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ การชี้แนะและเตือนภัย รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่เพียงพอต่อความต้องการ โดยได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลเชิงลึกรายอุตสาหกรรมให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลรายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายเดือน รายไตรมาส และรายปี รวมถึงรายงานบทวิเคราะห์เตือนภัยและทิศทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงข้อมูลภาพรวมของเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและระบบเตือนภัยบนเว็บไซต์ของ Intelligence Unit ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน และได้สรุปเป็นรายงานดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม Manufacturing Production Index (MPI) และดัชนีชี้้นำเศรษฐกิจอุตสาหกรรม Purchasing Managers Index (PMI) และรายงานการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Hot Issue) ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม เช่น ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อให้บริการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ ผลการเตือนภัยฯ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ Line และ Facebook

2. โครงการยกระดับผลิตภาพเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนากอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต มีเป้าหมายให้ภาคอุตสาหกรรมไทยได้รับการพัฒนาให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น โดยได้ดำเนินการขับเคลื่อนการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของสถานประกอบการอุตสาหกรรมในประเทศ รวมทั้งพัฒนาแรงงานและบุคลากรให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถตามความต้องการของตลาด โดยมีกิจกรรมครอบคลุมทั้งระดับ Sector-Based และ Across-Sector ซึ่งมีการดำเนินงาน 2 ด้านสำคัญ คือ (1) การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และเครื่องมือผลิตภาพเข้ามาใช้ในการปรับปรุงการผลิตของสถานประกอบการ เพื่อช่วยเพิ่มระดับผลิตภาพให้สูงขึ้น โดยให้ความสำคัญกับสถานประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยมีสถานประกอบการเข้าร่วมดำเนินการ 220 สถานประกอบการ (2) การยกระดับผลิตภาพแรงงาน

เพื่อให้แรงงานภาคอุตสาหกรรมมีความพร้อมและทักษะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ตลอดจนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการประกอบการที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เกิดการพัฒนาแรงงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การยกระดับทักษะแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยมีแรงงานที่ได้รับการยกระดับผลิตภาพแรงงานให้มีทักษะสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม จำนวน 1,632 ราย

3. โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนากอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต มีเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยได้ดำเนินการศึกษาภาพความเคลื่อนไหวอนาคตของภาคอุตสาหกรรมใน 2 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ รวมถึงศึกษาแนวทางการยกระดับผลิตภาพและสร้างมูลค่า (Value Creation) ของภาคเศรษฐกิจไทยในอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติและดิจิทัล นอกจากนี้ได้มีการสร้างแบบฟอร์ม และปรับปรุงพัฒนาระบบการนำเข้าข้อมูลโดยผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมตามแบบฟอร์มเดียวของกระทรวงอุตสาหกรรม (Single Form) พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ สำหรับการวิเคราะห์และติดตามสถานะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาพรวมรายสาขา และเชิงพื้นที่ รวมทั้งนำไปประกอบการวางแผนและจัดทำนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

4. โครงการจัดทำแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ มีเป้าหมายในการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดและเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนการตลาด และประชาสัมพันธ์ภาพรวมและรายจังหวัดที่เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเชียงราย จังหวัดตาก จังหวัดตราด จังหวัดนครพนม จังหวัดนราธิวาส จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสงขลา จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดหนองคาย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางและกลไกการขับเคลื่อนแผนการตลาด และประชาสัมพันธ์เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อก่อให้เกิดมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้น และขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับจุดเด่นและศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

รายงานผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะยกระดับหน่วยงานภาครัฐเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 เพื่อให้สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงและการเป็นประเทศไทย 4.0 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นคล่องตัว เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และรองรับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย 4.0 และเป็นที่ยอมรับไว้วางใจ ตลอดจนเป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการในการพัฒนาระบบราชการไปสู่ระบบราชการ 4.0 ดังกล่าว ประกอบด้วย 1) การสานพลังทุกภาคส่วนระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม (Collaboration) 2) การสร้างนวัตกรรม (Innovation) และ 3) การปรับเข้าสู่การเป็นดิจิทัล (Digitization) ซึ่งได้มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. พัฒนาเครื่องมือเพื่อส่งเสริมให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการพัฒนาองค์การเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาสู่ระบบราชการ 4.0 หรือที่เรียกว่า เครื่องมือประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐ ในการเป็นระบบราชการ 4.0 หรือ PMQA 4.0 ขึ้นซึ่งเป็นการต่อยอดจากเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ทั้งนี้ ที่ผ่านมาสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ได้ผ่านการตรวจรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified Fundamental Level) รอบที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2556 โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 94.90 และผ่านการตรวจประเมินรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน ฉบับที่ 2 (Certified FL) เมื่อปี พ.ศ. 2560 โดยมีคะแนนรวม 277 คะแนน และในปี พ.ศ. 2563 ได้คะแนนการประเมินสถานการณ์เป็นระบบราชการ 4.0 รวม 350.58 คะแนน

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้นำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 (PMQA 4.0) เป็นเครื่องมือการประเมินระบบการบริหารองค์การในเชิงบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และทิศทางพัฒนาของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาระบบราชการไทย และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงของ PMQA ทั้ง 7 หมวด ประกอบด้วย 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และ 7) การบรรลุผลลัพธ์การดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม สศอ. ได้พัฒนาต่อยอดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้สามารถรักษาระดับมาตรฐานได้อย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนานวัตกรรมหรือปรับปรุงกระบวนการทำงาน ซึ่งจะทำให้สามารถปรับระบบการวัดผลลัพธ์การดำเนินการให้สะท้อนทิศทางขององค์กรและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจากผลการประเมินสถานการณ์เป็นระบบราชการ 4.0 โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ในปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมาพบว่า สศอ. ยังมีประเด็นต่าง ๆ ตามเกณฑ์ PMQA ที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ 1) การคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและการมุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ 2) การเตรียมความพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนแผนในเชิงรุก เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและเกิดผลกระทบในวงกว้าง 3) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อการบริหารและการเข้าถึง 4) กระบวนการทำงานเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ 5) การลดต้นทุนการใช้ทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน และ 6) การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผลกระทบเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม

การประเมินตนเอง

เกณฑ์ PMQA 4.0

หมวด

การนำองค์การ

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

การมุ่งเน้นบุคลากร

การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

ประเด็นที่มีการพัฒนา

- การนำองค์การที่สร้างความยั่งยืน
- การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่จับต้องได้กับทุกฝ่าย
- การสร้างการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก

- แผนยุทธศาสตร์ตอบสนองความท้าทาย และสร้างนวัตกรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง
- เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ระยะสั้นและระยะยาวสอดคล้องพันธกิจและยุทธศาสตร์ชาติ

- การสร้างนวัตกรรม บริการ และตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม ระบุกรม แนวทางการดำเนินการ

- การกำหนดตัววัดเพื่อการติดตามงานอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระบบจัดการบุคลากรตอบสนองยุทธศาสตร์ และสร้างแรงจูงใจ

- การสร้างนวัตกรรมในการปรับปรุงผลผลิต กระบวนการ การให้บริการ

1. การปรับปรุงองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA 4.0

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และการเตรียมความพร้อมรับการประเมินสถานะของหน่วยงานตามเกณฑ์ PMQA 4.0 โดยคณะทำงาน PMQA ได้มีการระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์โอกาสในการปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาองค์การรายหมวด พบประเด็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงในแต่ละหมวด โดยสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

หมวด 1 การนำองค์การ

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง อาทิ

ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม/เป้าหมายของ PMQA 4.0 ที่ร่วมกันรับผิดชอบ มีการทบทวนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการวางแผนการทำงานในเชิงรุก และการวิเคราะห์ผลกระทบเชิงลบต่อสังคม โดยสร้างวัฒนธรรมปรับปรุงโครงสร้าง Cross Function นำข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาปรับปรุงกระบวนการ

หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง อาทิ

ในเวทีการประชุมผู้บริหาร ควรเพิ่มเติมการติดตามและรายงานผลการบรรลุยุทธศาสตร์ นอกเหนือจากการติดตามงบประมาณ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาติดตามแบบ Real Time/Dash Board มาใช้สำหรับการปรับปรุงกระบวนการ ควรเป็นจัดทำโครงสร้างแบบข้ามสายงาน (Cross Function) และหาวิธีลดกระบวนการ/ขั้นตอนการทำงาน เช่น ระบบสนับสนุน (ระบบสารบรรณ) และควรมีวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ขององค์กร กับยุทธศาสตร์ชาติในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง อาทิ

ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อการเข้าถึงความต้องการของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการนำสารสนเทศมาปรับปรุงผลผลิตและบริการที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น นำเรื่องการถ่ายถอดสดมาวิเคราะห์ในเรื่องการสร้างความพึงพอใจให้ผู้รับบริการ โดยนำเรื่อง Single Form มาเชื่อมโยงในเรื่องการออกแบบนวัตกรรม และการประเมินความพึงพอใจควรเชื่อมโยง Digital+ Transformation เพื่อสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการให้สูงขึ้น

หมวด 4 การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง อาทิ

ข้อมูลองค์กรและสารสนเทศควรตอบโจทย์พันธกิจและยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยเน้นงานภารกิจหลัก ระบบชี้แนะและเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม และงานภารกิจสนับสนุน ควรมีการวางแผนนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ และรวดเร็วทันเหตุการณ์

หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง อาทิ

ควรเน้นเรื่องการจัดทำความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) การเติบโตของบุคลากร การทำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) และการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Measurement) มีการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากร เพื่อนำไปสู่การวางแผน

ที่สอดคล้องต่อความต้องการขององค์กร และมีการวิเคราะห์
อัตรากำลัง และศักยภาพที่จำเป็นต่อการดำเนินการในปัจจุบันและ
อนาคต เพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากรได้ชัดเจน รวมทั้งกำหนด
เป้าหมายการได้รับรางวัลระดับชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายให้
บุคลากรได้พัฒนาตนเอง รวมถึงผลลัพธ์การเลื่อนระดับที่สูงขึ้น

หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง อาทิ

ควรมีการออกแบบกระบวนการที่เชื่อมโยงตั้งแต่ต้น
จนจบกระบวนการ เพื่อสร้างคุณค่าต่อผู้รับบริการ และระบุว่า
กระบวนการที่ออกแบบประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง ใครเป็น
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการโดยใช้
ระบบดิจิทัล และค้นหา พัฒนา วิจัยปรับปรุงกระบวนการทำงาน
ให้ดียิ่งขึ้น สามารถตอบโจทย์ลูกค้าได้ เป็นต้น

2. การประกวดต้นแบบการปรับปรุงงานกระบวนการ ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม Improvement Award ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

โดยการส่งเสริมนวัตกรรม และการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม
เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม และกระตุ้นให้บุคลากร
ในองค์กรมีส่วนร่วมในการคิดค้นนวัตกรรมและพัฒนาการทำงาน
ประกอบด้วย

1. ชื่อผลงาน Live Streaming เครื่องมือประชาสัมพันธ์ ในยุค New Normal ชื่อทีม PANYA ชื่อสมาชิก ได้แก่

- นางสาวภคอร ประสิทธิ์สุข
ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
สังกัด กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม
- นางสาวเทพยุตา วงศ์วิโรติ
ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
สังกัด กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม
- นางพิมพ์กมล ไชยสมภาร
ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
สังกัด กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม

2. ชื่อผลงาน OIE Smart Healthy ชื่อทีม HR Team ชื่อสมาชิก ได้แก่

- นายจักรพันธ์ เด่นดวงบริพันธ์
ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
สังกัด กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
สำนักงานเลขาธิการกรม

- นางสาวเขมรจุ โดอินทร์
ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สังกัด กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
สำนักงานเลขาธิการกรม
- นางสาวภัทรีรา ใช้สง่า
ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สังกัด กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
สำนักงานเลขาธิการกรม

3. ชื่อผลงาน Trello ชื่อทีม Trio ชื่อสมาชิก ได้แก่

- นางสาวพัชราวดี คำรอด
ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สังกัด กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- นางสาววรรณาด ด้านผดุงทรัพย์
ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สังกัด กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ
- นางสาวทิพจุฑา รวยยอด
ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สังกัด กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

กิจกรรม Idol Improvement Award ประจำปี พ.ศ. 2563

3. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร ตามค่านิยม ASIA ซึ่งประกอบด้วย

ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ได้แก่ ทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบ ในความเป็นบุคลากรทำงาน ตามหน้าที่รับผิดชอบ จนสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย ทำงานเสร็จ ตามกำหนดเวลา อย่างมีคุณภาพ ตรงต่อเวลา

การเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ได้แก่ อย่างนึ่งดูดาวย ในเรื่องที่เหมาะสมเสนอแนะ ให้มีการแก้ไขปรับปรุง หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อทำให้ทุกอย่างดีขึ้น เสนอแนะด้วยความหวังดี และทัศนคติเชิงบวก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมุ่งมั่น ในการปรับปรุง ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทำงานโดยยึดหลัก ธรรมภิบาล และปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น

ความมุ่งมั่นปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่ การอุทิศตน มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อความสำเร็จ ของงานและองค์กร

เพื่อเป็นการส่งเสริม และการกำกับดูแลให้บุคลากรของ สศอ. ประพฤติตนตามค่านิยมหลักแล้วจึงมีการจัดกิจกรรมประกวด “คนคุณค่า ปี 7” สศอ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยใช้ วิธีการโหวตให้คะแนนจากบุคลากรทั้งหมด เพื่อค้นหาคุณค่า ที่มีพฤติกรรมและการปฏิบัติตนสอดคล้องกับค่านิยมหลัก ตามที่ สศอ. กำหนด ซึ่งผู้ที่ได้รับการลงคะแนนโหวตมากที่สุดในปีนี้ ได้แก่ นางสาวกคอร ประสิทธิ์สุข ตำแหน่งนักประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติการ สังกัดกลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม โดยบุคลากรที่ลงคะแนนได้เขียนถึงความประทับใจต่อคนคุณค่า อาทิ มีความเสียสละ เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ให้ความร่วมมือต่อส่วนรวมอย่างเต็มที่ ไม่เลือกปฏิบัติ

ทั้งนี้ สศอ. มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบราชการ 4.0 และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐภายในของ สศอ. ต่อไป

นางสาวกคอร ประสิทธิ์สุข
สังกัดกลุ่มประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขานุการกรม
ผู้ที่ได้รับคัดเลือก “คนคุณค่า ปี 7” สศอ.
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

รายงานผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ (KM) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานเชิงวิชาการ มีพันธกิจหลักที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) จัดทำบูรณาการผลักดันนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน 2) จัดทำ เชื่อมโยง และให้บริการข้อมูล การชี้แนะและการเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเชื่อถือได้ และ 3) สร้างความเข้มแข็งในการเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ต้องอาศัยฐานข้อมูลที่ครบถ้วน ทันสมัย และพร้อมใช้งาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมและผลักดันให้เมืองค้ความรู้ และแนวทางการจัดการความรู้ที่สามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กร ที่กระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ และให้บุคลากรในสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเอง ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในหมู่บุคลากรขององค์กรให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาสู่การพัฒนาการปฏิบัติราชการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มุ่งสู่การเป็นองค์กรชั้นนำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสู่ความยั่งยืน

การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและพัฒนาองค์กร เป็นเป้าหมายที่สำคัญ สศอ. มุ่งมั่น และผลักดันให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้รู้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

การจัดการความรู้ ในปีนี้ สศอ. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการจัดการความรู้ โดยมีทั้งรูปแบบการรับฟังบรรยายหรือการบรรยายถ่ายทอดความรู้ จากวิทยากรที่ชำนาญในองค์ความรู้ ตลอดจนการทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้บุคลากรได้เข้าใจถึงสิ่งที่องค์กรจะดำเนินการจัดการความรู้ และสนับสนุนให้เกิดการกระจาย และไหลเวียนของความรู้ในองค์กร และสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของ สศอ. อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี อาทิ กิจกรรม KM Kick off กิจกรรม KM Day กิจกรรมส่งเสริมการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM Smart Sharing, KM Smart Activity) การศึกษาดูงานภายนอกองค์กร และการบรรยายถ่ายทอดความรู้จากวิทยากรภายนอกอย่างต่อเนื่อง

การบ่งชี้/กำหนดความรู้ (Knowledge Identification)

- รวบรวมเอกสารองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ สศอ. เคยจัดทำไว้
- วิเคราะห์หาองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของ สศอ.
- กำหนดองค์ความรู้ที่จะดำเนินการจัดทำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยเป็นการสำรวจแบบออนไลน์ผ่าน Google Form

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

- การประชุมคณะทำงานบริหารพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- การจัดทำองค์ความรู้ในรูปแบบเอกสาร/อื่น ๆ ที่เหมาะสม
- การปรับปรุง อีพดเอกซ์มูลเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นฐานความรู้

การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)

- การเผยแพร่ความรู้เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ผ่านเว็บไซต์
- การเผยแพร่ความรู้ ผ่านห้องสมุดของ สศอ.

การเรียนรู้ (Learning)

- การรวบรวมจัดเก็บองค์ความรู้ต่าง ๆ
- การถ่ายทอดความรู้ในตัวคนให้เป็นรูปธรรม
- การสืบค้นความรู้จาก KM เว็บไซต์ ห้องสมุด
- การพัฒนาบุคลากรจากวิทยากรภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์

การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation & Acquisition)

- การจัดตั้งคณะทำงานจัดทำองค์ความรู้
- การบรรยายถ่ายทอดความรู้จากบุคลากรภายใน และ/หรือวิทยากรจากภายนอก
- การศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีภายนอกองค์กร

การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)

- การประชุมคณะทำงานบริหารพัฒนาทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้
- การวิเคราะห์และการชี้แนะเตือนภัยทางเศรษฐกิจ
- การบริหารและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 การบริหารงานในรูปแบบ Work from Home

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)

- กิจกรรม KM Kick off
- กิจกรรม KM Day
- กิจกรรม KM Smart Sharing
- กิจกรรม KM Smart Activity

การดำเนินการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. การบ่งชี้กำหนดความรู้ (Knowledge Identification)

1.1 ในปี พ.ศ. 2563 ได้รวบรวมเอกสารองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ สศอ. เคยจัดทำไว้ ตลอดจนวิเคราะห์หาองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของ สศอ. ทั้งที่มีอยู่ และต้องพัฒนาเพิ่มเติมรวบรวมไว้ให้บุคลากรได้เรียนรู้ โดยที่ปรึกษาได้ดำเนินการสำรวจองค์ความรู้เพื่อทบทวนการจัดทำแผนที่นำทางการจัดการความรู้ (KM Roadmap) ของ สศอ. ปี พ.ศ. 2563-2565 และกำหนดองค์ความรู้ที่จะดำเนินการจัดทำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยเป็นการสำรวจแบบออนไลน์ผ่าน Google Form

1.2 จัดทำแผน KM Roadmap ปี พ.ศ. 2563-2565 คณะทำงานบริหาร พัฒนาทรัพยากรและองค์ความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้จัดประชุมเพื่อทำแผน KM Roadmap ของ สศอ. ปี พ.ศ. 2563-2565 และกำหนดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการ และสิ่งที่บุคลากรจำเป็นต้องรู้ในปี พ.ศ. 2563

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation & Acquisition)

2.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำองค์ความรู้

เพื่อร่วมผลักดันการจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานภายใน สศอ. ให้บรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด สศอ. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำองค์ความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยภารกิจที่จะจัดทำองค์ความรู้ในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์และการชี้แนะเตือนภัยทางเศรษฐกิจ 2) การบริหารและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 และ 3) การบริหารงานในรูปแบบ Work from Home และการให้บริการประชาสัมพันธ์ข้อมูลยุคใหม่

2.2 การบรรยายถ่ายทอดความรู้จากบุคลากรภายใน และ/หรือวิทยากรจากภายนอก

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน สำนักงานได้เชิญวิทยากรจากภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในการบรรยายถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ หรือเทคนิคการทำงานที่เป็นประโยชน์มาบรรยายให้กับบุคลากรของ สศอ. องค์กรความรู้ละ 1 เรื่อง

องค์ความรู้ที่ 1 หัวข้อ : การวิเคราะห์และการชี้แนะเตือนภัยทางเศรษฐกิจ
วิทยากร : อาจารย์มณฑล วันแก้ว มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

องค์ความรู้ที่ 2 หัวข้อ : การบริหารและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 ครั้งที่ 1, 2
วิทยากร : ดร.จรีพร โชติพิบูลย์ทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารทรัพยากรบุคคล

องค์ความรู้ที่ 3 หัวข้อ : การบริหารงานในรูปแบบ Work from Home และการให้บริการประชาสัมพันธ์ข้อมูลยุคใหม่
วิทยากร : อาจารย์ธีรรัตน์ โสดารัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย

2.3. การศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีภายนอกองค์กร

เพื่อนำเอาแนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรที่ได้ไปศึกษาดูงาน (Best Practice) มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำองค์ความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการทำงาน สศอ. ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการศึกษาดูงานภายนอกองค์กร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 1 ครั้ง ณ ศูนย์การเรียนรู้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สำนักงานกลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

3.1 จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม จำนวน 2 ครั้ง

คณะกรรมการฯ ได้ร่วมกันกำหนดองค์ความรู้ที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2563 หลังจากกำหนดองค์ความรู้ที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2563 เรียบร้อยแล้ว จึงมีการเปิดรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมจัดทำองค์ความรู้ โดยมีบุคลากรของ สศอ. ให้ความสนใจและสมัครเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการองค์ความรู้ หลังจากกำหนดหัวข้อองค์ความรู้ที่จะดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการบรรยายถ่ายทอดความรู้จากวิทยากรที่ชำนาญในองค์ความรู้ที่จัดทำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

3.2 การจัดทำองค์ความรู้ในรูปแบบเอกสาร/อื่น ๆ ที่เหมาะสม

เมื่อได้ข้อมูลจากวิทยากรที่ชำนาญองค์ความรู้แล้ว คณะทำงานองค์ความรู้ได้ดำเนินการจัดทำองค์ความรู้ เมื่อเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นได้นำเนื้อหาจัดทำในรูปแบบ Infographic เพื่อจัดทำเป็นคู่มือองค์ความรู้ทั้ง 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์และการชี้นำเตือนภัยทางเศรษฐกิจ 2) การบริหารและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 และ 3) การบริหารงานในรูปแบบ Work from Home และการให้บริการประชาสัมพันธ์ข้อมูลยุคใหม่

3.3 การปรับปรุง/อัปเดตข้อมูลเว็บไซต์ KM ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นฐานความรู้

เว็บไซต์โครงการบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยเชื่อมโยงจากหน้าเว็บไซต์หลักของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การทำงานของระบบจะประกอบไปด้วยเครื่องเซิร์ฟเวอร์ (Server) ในรูปแบบคลาวด์ (Cloud) เกตเวย์ (Gateway) เราเตอร์ (Router) และสายสื่อสารเป็นจำนวนมากที่เชื่อมต่อสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้ให้บริการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ ISP (Internet Service Provider) จะกระจายเส้นทางเข้าไปสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเว็บไซต์โครงการบริหารจัดการความรู้ มีรายละเอียดเมนูหลัก 6 เมนู ซึ่งได้นำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้

คณะทำงานบริหารพัฒนาทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้ ได้จัดประชุมร่วมกับคณะทำงานจัดทำองค์ความรู้ เพื่อประมวลและกลั่นกรองความรู้ให้มีความรู้ที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และทันสมัย โดยร่วมกันพิจารณาองค์ความรู้ทั้ง 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์และการชี้แนะเตือนภัยทางเศรษฐกิจ 2) การบริหารและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 และ 3) การบริหารงานในรูปแบบ Work from Home และการให้บริการประชาสัมพันธ์ข้อมูลยุคใหม่

5. การเข้าถึงความรู้

เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย สะดวกรวดเร็วผ่านเว็บไซต์ และการเผยแพร่ความรู้ผ่านห้องสมุดสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

6.1 กิจกรรม KM Kick off

การจัดกิจกรรม KM Kick Off ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ภายใต้แนวคิด KM New Normal New OIE 2020 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของ สศอ. เข้าใจถึงสิ่งที่องค์กรจะดำเนินการด้านการจัดการความรู้ โดยเป็นการเปิดตัวการดำเนินการโครงการบริหารจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ตลอดจนเป็นการนำเสนอแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการความรู้ ประจำปี คณะทำงานบริหารพัฒนาทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้ และองค์ความรู้ที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2563

6.2 กิจกรรม KM Day

การจัดกิจกรรม KM day ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ภายใต้แนวคิด New Normal New OIE 2020 เป็นการสรุปผลการดำเนินการโครงการบริหารจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ตลอดจนเป็นการนำเสนอองค์ความรู้ที่จัดทำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในรูปแบบของตลาดนัดความรู้ และจัดให้มีกิจกรรมยกย่องชมเชย มอบรางวัลแก่คณะทำงานจัดทําคำความรู้ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการรวบรวม และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

6.3 กิจกรรม KM Smart Sharing

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการแบ่งปันองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานใน สศอ. แก่บุคลากรในทุกระดับ เพื่อให้เกิดบรรยากาศการร่วมกันพัฒนาการทำงานภายในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีการถ่ายทอดความรู้จำนวน 5 ครั้ง ประกอบด้วย 1) เรื่อง เทคนิคการพูดนำเสนอต่อสาธารณะ 2) เรื่อง One Day Easy Clip ตัดคลิปง่าย ๆ สไตล์คุณ 3) เรื่อง เปิดโลกหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติเพื่อส่งเสริมการยกระดับอุตสาหกรรมไทย 4) เรื่อง การจัดการความรู้ 5) เรื่อง Planning Tool for the Planner

ครั้งที่ 1 เรื่อง เทคนิคการพูด
นำเสนอต่อสาธารณะ

ครั้งที่ 2 เรื่อง One Day Easy Clip
ตัดคลิปง่าย ๆ สไตล์คุณ

ครั้งที่ 3 เรื่อง เปิดโลกหุ่นยนต์
และระบบอัตโนมัติเพื่อส่งเสริม
การยกระดับอุตสาหกรรมไทย

ครั้งที่ 4 เรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่ 5 เรื่อง Planning Tool for the Planner

6.4 กิจกรรม KM Smart Activity

โดยมีรูปแบบการรับฟังบรรยาย และทดลองปฏิบัติจริง (Learning by Doing) จากวิทยากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ ในด้านต่าง ๆ ไตรมาสละ 1 ครั้ง เพื่อกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และฝึกฝนให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จำนวน 3 ครั้ง ประกอบด้วย 1) เรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพ 2) เรื่อง การทำเจลแอลกอฮอล์ และ 3) เรื่อง การทำถุงผ้าย้อมคราม

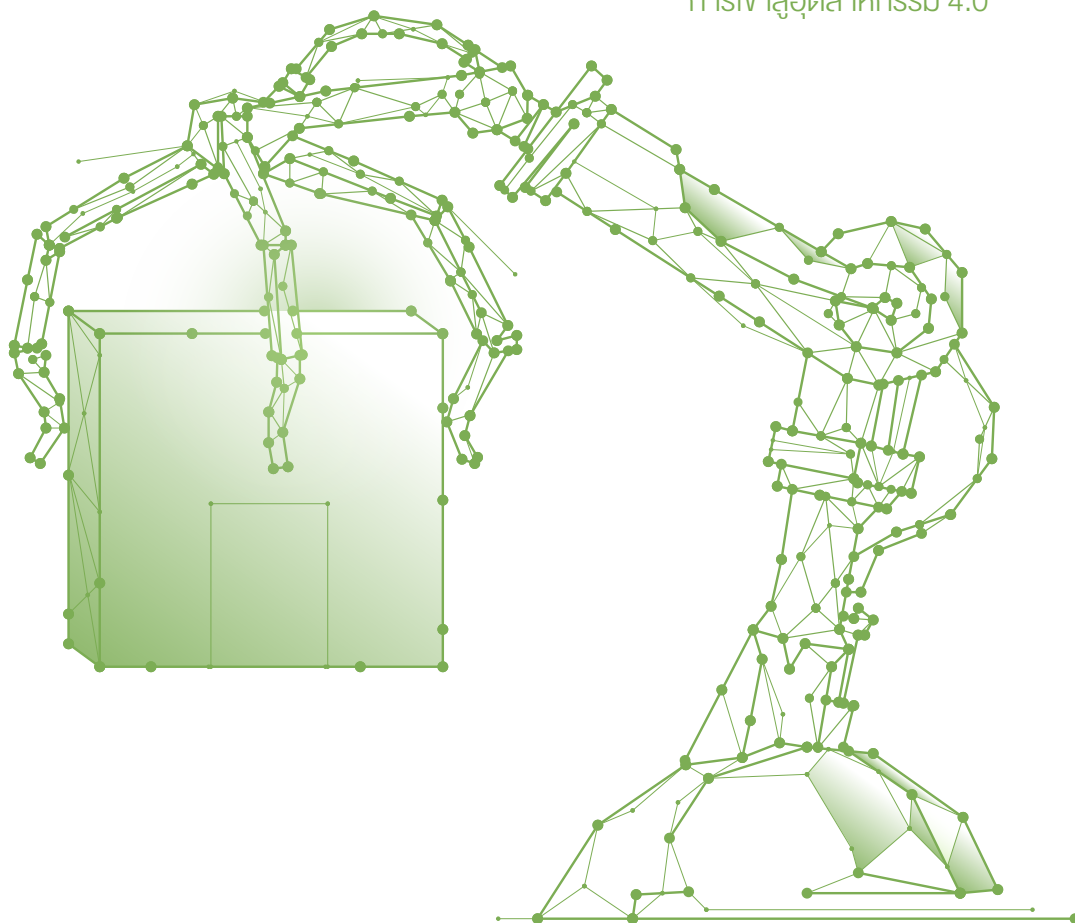
7. การเรียนรู้

สศอ. ได้รวบรวมจัดเก็บองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยการถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ให้เป็นความรู้ที่เป็นรูปธรรม (Explicit Knowledge) ซึ่งจะเป็นความรู้ขององค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบเอกสารองค์ความรู้ วิกิทัศน์ และ Soft File โดยบุคลากรสามารถเข้าไปสืบค้นได้หลายช่องทาง อาทิ KM เว็บไซต์ ห้องสมุดสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

3

สศอ. กับการพัฒนา อุตสาหกรรมไทย สู่อนาคต

- INNOVATION ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน
- การปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน
- ความตกลงการค้าเสรีของไทย ความท้าทายหลังโควิด-19
- การพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยข้อมูลเพื่อรองรับการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0

INNOVATION

ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน

ดุสิต อนันตรักษ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการชี้แนะและเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม

คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ในปัจจุบันนวัตกรรม (Innovation) เป็น Key Success Factor ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องสร้างนวัตกรรมใหม่ให้กับสินค้าและบริการอยู่เสมอ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันในตลาดได้ นวัตกรรมแบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ Sustaining Innovation หมายถึง วิวัฒนาการ (Evolution) หรือการปรับเปลี่ยน (Transformation) สินค้าให้ดีขึ้นกว่าเดิมในทางใดทางหนึ่ง เช่น รูปลักษณ์ รูปแบบการใช้งาน หรือความสามารถ/ประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น และ Disruptive Innovation ซึ่งเป็นการสร้างสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากของเดิม จนทำให้เกิดการปฏิวัติ (Revolution) หรือเปลี่ยนผู้เล่นหลักในภาคธุรกิจ (Game Changer) ไปอย่างสิ้นเชิง

การพัฒนานวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นแบบไหน ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคนสินค้า ผู้ผลิตสินค้า ผู้ผลิตชิ้นส่วน (OEM) ภายใต้ห่วงโซ่การผลิต และหน่วยงานภาครัฐ

ในฐานะผู้บริโภคนสินค้า ซึ่งคาดหวังว่าสินค้าที่ซื้อนั้นต้องตอบสนองความต้องการใช้งานได้อย่างตรงใจมากที่สุด เช่น ซื้ออุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลเพื่อการเก็บรักษาข้อมูลที่ใช้งานบนคอมพิวเตอร์ ซื้อโทรศัพท์มือถือติดตามข่าวสารและความบันเทิงต่าง ๆ หรือซื้อรถยนต์นั่งเพื่อความสะดวกในการเดินทางไปพบปะผู้คน เป็นต้น การพัฒนานวัตกรรมซึ่งส่งผลให้สินค้ามีการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคนทุกคนคุ้นเคยเป็นอย่างดีอยู่แล้ว ตัวอย่างของสินค้าประเภท “เทคโนโลยีเก่าไป-ใหม่มา” ได้แก่

1) อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล พัฒนาจากแผ่นดิสก์แบบอ่อน (Floppy Disk) ขนาด 8 นิ้ว มาเป็นแผ่นซีดี ต่อมาเป็น USB Flash Drive ที่มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา สะดวกในการพกพา ต่อมาเป็น Hard Disc Drive (HDD) ที่มีความจุข้อมูลมากขึ้นกว่าเดิมเป็นพันเท่าตัว และล่าสุดคือวิวัฒนาการ (Evolution) ไปสู่ Solid State Drive (SSD) ที่มีข้อดีกว่า HDD คือ ความเร็วในการเข้าถึงข้อมูลไวกว่า มีความทนทาน ไม่สิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า ไม่ร้อน (ไม่ต้องใช้มอเตอร์เหมือน HDD) น้ำหนักเบา อย่างไรก็ตาม SSD ยังมีราคา (ต้นทุน) ต่อความจุแพงกว่า HDD

2) โทรศัพท์ ซึ่งเทคโนโลยีการผลิตจอภาพมีวิวัฒนาการ (Evolution) จากจอกลม (CRT) มาเป็นจอแบนแอลซีดี (LCD) แอลอีดี (LED) ตามลำดับ และล่าสุดคือจอโอแอลอีดี (OLED) จอภาพที่เปลี่ยนไปนั้น ทำให้ภาพมีสีสันสดใสคมชัดขึ้น และทำให้การติดตั้งโทรศัพท์ประหยัดพื้นที่และสามารถเชื่อมต่อโทรศัพท์เข้ากับอินเทอร์เน็ตได้

3) รถยนต์นั่ง ซึ่งทิศทางเทคโนโลยียานยนต์โลกพัฒนาไปสู่ยานยนต์สมัยใหม่ หรือ C-A-S-E (Connected-Autonomous-Sharing-Electrified) ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน (Transformation) จากรถยนต์เครื่องยนต์สันดาปภายใน (ICE) มาเป็นรถยนต์ไฟฟ้า

(Battery Electric Vehicles: BEV) ที่มีสมรรถนะในการขับขี่ที่ดีเยี่ยม เสียงเงียบ รวดสั้นสะเทือนน้อย รวมทั้งช่วยให้ผู้บริโภคประหยัดค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงและค่าบำรุงรักษารถอีกด้วย

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้สินค้าเทคโนโลยีเหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งตามนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีพัฒนาขึ้น แต่ผู้บริโภคทุกคนไม่มีอะไรต้องกังวลใจ トラバドที่สินค้ายังสามารถตอบสนองความต้องการ มีการใช้งานที่สะดวกสบายหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญคือ มีราคาที่สามารถเอื้อมถึงได้

ในฐานะผู้ผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล ไทเทคส์ หรือรถยนต์นั่ง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นบริษัทข้ามชาติที่มีการลงทุนในประเทศไทยผ่านนโยบายส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ รวมถึงมีการลงทุนในประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกโดยทั่วไปแล้ว การคิดค้นนวัตกรรมมักดำเนินการโดยบริษัทในประเทศแม่ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน จีน สหรัฐอเมริกา และกลุ่มสหภาพยุโรป เนื่องจากเป็นเจ้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยี และเกิดความคุ้มค่าในแง่การลงทุนด้านวิจัยพัฒนา โดยในช่วงแรกของการผลิตสินค้านวัตกรรมออกสู่ตลาดนั้น ส่วนใหญ่สินค้าจะมีราคาแพงอยู่ แต่เมื่อมีการพัฒนานวัตกรรมให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราคาสินค้าจะถูกกลงจนผู้บริโภคสามารถเอื้อมถึงได้ เมื่อนั้นบริษัทแม่จำเป็นต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนเพื่อตัดสินใจว่า ประเทศไหนควรเป็นฐานการผลิตสินค้านวัตกรรมใหม่ ประเทศไหนควรเป็นฐานการผลิตสินค้าเทคโนโลยีเก่า หรือในบางกรณีอาจเลือกประเทศที่มีศักยภาพ เป็นฐานการผลิตของทั้งสินค้านวัตกรรมใหม่และเทคโนโลยีเก่าไปพร้อมกัน (Dual Track) โดยพิจารณาปัจจัยสำคัญของแต่ละประเทศ ได้แก่ ขนาดตลาด (ทั้งตลาดในประเทศและตลาดส่งออกภายใต้การจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ต่าง ๆ) ห่วงโซ่การผลิตในประเทศ (Supply Chain) นโยบายของภาครัฐ (เช่น นโยบายส่งเสริมการลงทุน นโยบายสนับสนุน การสิทธิประโยชน์ต่างๆ ทั้งทางด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี) รวมถึงปัจจัย

การผลิต (เช่น ต้นทุนแรงงาน คุณภาพแรงงานมีฝีมือ และความใกล้/ไกลแหล่งวัตถุดิบ) เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ถึงแม้สินค้าเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงตามนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นเองเพื่อพัฒนาสินค้าเดิมให้ดีขึ้น หรือเพื่อสร้างสรรค์สินค้าใหม่ ๆ แต่ผู้ผลิตสินค้าซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติที่มีการลงทุนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ก็ไม่มีอะไรต้องกังวลใจ นอกจากการพิจารณาปัจจัยสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกฐานการผลิตในประเทศที่มีต้นทุนการผลิตคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการวางแผนการบริหารจัดการ Global Supply Chain อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บริษัทข้ามชาติยังสามารถสร้างผลกำไรได้อยู่

ในฐานะหน่วยงานภาครัฐซึ่งตระหนักดีว่า ภาคอุตสาหกรรมไทยกำลังเผชิญกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของนวัตกรรม/เทคโนโลยี จึงได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทย 4.0” หรือ “อุตสาหกรรม 4.0” เพื่อผลักดันทุกภาคส่วนให้เปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่คำนึงถึงคุณค่า โดยใช้นวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ย่อมต้องการให้นักลงทุนต่างชาติเลือกประเทศไทยเป็นฐานการผลิตสินค้านวัตกรรมใหม่ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลแบบ SSD ไทเทคส์จอแอลอีดี (OLED) รถยนต์ไฟฟ้า (BEV) หรือสินค้านวัตกรรมล่าสุด เพราะการผลิตสินค้านวัตกรรมย่อมหมายถึงเม็ดเงินลงทุนและมูลค่าเพิ่มของสินค้า (Value Added) ที่เกิดขึ้นจากการลงทุนเพื่อปรับปรุงไลน์การผลิตสินค้า การลงทุนผลิตชิ้นส่วนใหม่ และการพัฒนาบุคลากร/แรงงานเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ... ดังนั้น เพื่อให้มูลค่าทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเหล่านี้ตกอยู่กับประเทศไทย ยุทธศาสตร์ที่ภาครัฐควรต้องดำเนินการ คือ การเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีอย่างใกล้ชิด แล้วเร่งกำหนดยุทธศาสตร์/มาตรการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมอย่างทันทั่วทั้งที่ โดยมาตรการที่นำมาใช้มีหลายรูปแบบ

ทั้งมาตรการโดยสมัครใจและมาตรการบังคับ เช่น การเปิดส่งเสริมการลงทุนผลิตสินค้าเทคโนโลยีใหม่หรือสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีสำหรับสินค้าที่มีการใช้นวัตกรรม การกำหนดมาตรฐานบังคับภายในประเทศที่นำไปสู่การใช้สินค้าเทคโนโลยีใหม่ หรือการสร้างความต้องการใช้สินค้าผ่านการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่มีการกำหนดเงื่อนไขเรื่องเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม เป็นต้น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์/มาตรการของภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว มิฉะนั้นแล้วอาจไม่ทัน่วงทีส่งผลให้เกิดการย้ายฐานการผลิตหรือเกิดสถานการณ์ลำบากต่ออุตสาหกรรมไทย เหมือนดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นกับ 2 อุตสาหกรรมหลักของประเทศไทยมาแล้ว ได้แก่ กรณีของอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล ซึ่งนักลงทุนต่างชาติเลือกประเทศไทยให้เป็นฐานการผลิต HDD (เทคโนโลยีเก่า) เพราะยังมีศักยภาพในการผลิต HDD อยู่ จึงไม่จำเป็นต้องลงทุนเพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่ SDD (สถานการณ์ Last Man Standing) ในขณะที่เลือกประเทศเวียดนามในการผลิต SSD และในอนาคตอันใกล้เมื่อราคา (ต้นทุน) ต่อความจุของ SSD ถูกลงอย่างมีนัยสำคัญ ผู้บริโภคทั่วโลกหันมาใช้ SSD กันหมด วันนั้นฐานการผลิต HDD ในประเทศไทยคงต้องถูกปิด หรือกรณีของอุตสาหกรรมผลิตจอโทรทัศน์ ซึ่งผู้ประกอบการเกิดความชะล่าใจและไม่ปรับตัวตามนวัตกรรมจอแบน ทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขัน จากเดิมที่เคยเป็นผู้นำในการผลิตจอกลม แต่ในปัจจุบันต้องนำเข้าจอแบนประเภทต่าง ๆ เข้ามาประกอบโทรทัศน์

ในฐานะผู้ผลิตชิ้นส่วน (OEM) ภายใต้ห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) ของสินค้าเทคโนโลยี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตระดับ SME ชาวไทย ควรมองเรื่องการเปลี่ยนผ่านด้านนวัตกรรม/เทคโนโลยีเป็นโอกาสไม่ใช่อุปสรรค และจำเป็นต้องเร่งพัฒนาเทคโนโลยีให้เท่าทันกับผู้ผลิตสินค้าเพื่อก้าวไปพร้อมกัน เพราะหากผู้ผลิตชิ้นส่วน (OEM) ไม่สามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสินค้าอาจทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขัน หรือล้มหายตายจากไปจากอุตสาหกรรม โดยในการปรับตัวของผู้ผลิตชิ้นส่วน

อาจมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น จำเป็นต้องให้ผู้ผลิตสินค้าปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าเทคโนโลยีใหม่ก่อน ผู้ผลิตชิ้นส่วน (OEM) จึงจะสามารถปรับตัวตามได้ หรือจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้หรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่จากผู้ผลิตสินค้าหรือบริษัทแม่ ไม่สามารถปรับตัวได้ด้วยตนเอง หรือขาดแหล่งเงินทุน เป็นต้น ในบางกรณีหากผู้ผลิตชิ้นส่วนไม่พร้อมจะปรับเปลี่ยนตามควรต้องเตรียมหนทางถอย (Exit Strategy) ไว้ด้วย

ในโอกาสนี้ ขอยกตัวอย่างแนวทางการปรับเปลี่ยนของผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีไปสู่รถยนต์ไฟฟ้าว่ามีแนวทางอย่างไรบ้าง

ทิศทางนวัตกรรมยานยนต์ของโลกมุ่งพัฒนาไปสู่รถยนต์ไฟฟ้า (BEV) อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด (Disruption) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมหรือโลกร้อน (Global Warming) ปัญหามลพิษฝุ่น PM2.5 ที่มีต้นกำเนิดมาจากไอเสียของการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ของเครื่องยนต์ดีเซล และปัญหาความผันผวนของราคาพลังงาน ในปัจจุบันผู้บริโภคสินค้าเริ่มให้การยอมรับการใช้รถยนต์ไฟฟ้า เพราะมีสมรรถนะในการขับขี่ที่ดีเยี่ยม เสียงเงียบ รดสน้สะเทือนน้อย รวมทั้งช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงและค่าบำรุงรักษาอีกด้วย อย่างไรก็ตามการใช้รถยนต์ไฟฟ้ายังไม่แพร่หลายนัก เนื่องจากต้นทุนของแบตเตอรี่ซึ่งเป็นชิ้นส่วนหลักของรถยนต์ไฟฟ้ามีราคาแพง จึงทำให้อัตราการใช้รถยนต์ไฟฟ้ายังไม่สามารถเอื้อมาถึงได้

ภาครัฐได้เล็งเห็นถึงทิศทางนวัตกรรมดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมยานยนต์ไทยปรับเปลี่ยนจากฐานการผลิตยานยนต์เครื่องยนต์สันดาปภายใน (ICE) ไปสู่การเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าโดยเร็ว เพื่อมิให้อุตสาหกรรมยานยนต์ไทยตกอยู่ในสถานการณ์ Last Man Standing โดยในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการเปิดส่งเสริมการลงทุนในยานยนต์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2563 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดนโยบาย เร่งรัด และติดตามการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าให้เป็นไปตามแผนงาน เป้าประสงค์

และให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ทั้งนี้คณะกรรมการฯ ได้กำหนดเป้าหมายการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าเป็นร้อยละ 30 ของการผลิตยานยนต์ทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) และกำหนดมาตรการส่งเสริมประกอบด้วย มาตรการกระตุ้นตลาดในประเทศ (Demand) มาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อ

สร้างอุปทาน (Supply) การเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และการบริหารจัดการรถและแบตเตอรี่ใช้แล้ว โดยมาตรการเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นการใช้รถยนต์ไฟฟ้าในประเทศ ให้เติบโตยิ่งขึ้น ประกอบกับในอนาคตมีแนวโน้มสูงว่าการพัฒนา นวัตกรรมของแบตเตอรี่จะถึงระดับ Disruptive Innovation ทั้งในเรื่องระยะทางต่อการชาร์จหนึ่งครั้ง ระยะเวลาการชาร์จไฟฟ้า และราคาต้นทุนการผลิต ซึ่งเมื่อวันนั้นมาถึง ราคารถยนต์ไฟฟ้า จะถูกลงในระดับที่ผู้บริโภคเอือมถึง นักลงทุนต่างชาติที่ ได้รับการส่งเสริมการลงทุนผลิตรถยนต์ไฟฟ้าเกิดการผลิในระดับ Economy of Scale และอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยสามารถ ปรับเปลี่ยน (Transformation) ไปสู่ฐานการผลิตรถยนต์ไฟฟ้า ที่สำคัญของโลกได้

สำหรับผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ (OEM) ในประเทศแล้ว ต้องเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่รถยนต์ไฟฟ้า (BEV) หากพิจารณาว่า ในรถยนต์หนึ่ง 1 คัน ประกอบด้วยชิ้นส่วน ประมาณ 800-2,200 ชิ้นแล้ว แนวทางในการเตรียมความพร้อม สำหรับผู้ผลิตชิ้นส่วน สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ชิ้นส่วนที่จะหายไป ได้แก่ เครื่องยนต์ ระบบ ส่งกำลัง หม้อน้ำ เป็นต้น ... ผู้ผลิตชิ้นส่วนกลุ่มนี้ควรทยอยลด ศักยภาพการผลิต โดยใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ เทคโนโลยี การผลิตที่มีอยู่ เข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมข้างเคียง (Exit Strategy) โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) ของรัฐบาล เช่น อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ หุ่นยนต์ เพื่ออุตสาหกรรม รวมทั้งอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรม ระบบราง หรืออุตสาหกรรมอากาศยาน หรือการใช้ศักยภาพ การผลิตเดิมเพื่อผลิตชิ้นส่วนเป็นอะไหล่ทดแทนและซ่อมบำรุง (After Market) หรือการอยู่ในตลาดกลุ่มชิ้นส่วนยานยนต์ ที่ผลิตใหม่ (Remanufacturing)

กลุ่มที่ 2 ชิ้นส่วนที่มีอยู่ทั้งใน ICE และ BEV ได้แก่ ระบบเกียร์ ระบบเบรก ชิ้นส่วนที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพ

การประหยัดพลังงาน และด้านความปลอดภัยของรถยนต์ เช่น ระบบปรับอากาศที่ใช้ไฟฟ้า, Electronic Stability Control (ESC), Regenerative Braking System เป็นต้น ... ผู้ผลิตชิ้นส่วนกลุ่มนี้ ควรต้องปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและให้ความสำคัญ กับการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือ คุณสมบัติให้เหมาะสมกับการผลิต BEV หรืออาจสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับผลิตภัณฑ์ (Value Added) โดยเฉพาะชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับ Connected Vehicle

กลุ่มที่ 3 ชิ้นส่วนใหม่ที่มาพร้อมกับ BEV ได้แก่ แบตเตอรี่ มอเตอร์ไฟฟ้า หรือชิ้นส่วนที่มีการใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเบาขึ้น (Light Weight) เป็นต้น ... ผู้ผลิตชิ้นส่วนสามารถปรับตัว ไปสู่อุตสาหกรรมผลิต BEV โดยการลงทุนผลิตชิ้นส่วนใหม่ ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐได้เปิดให้การส่งเสริมการลงทุนชิ้นส่วนหลัก ของ BEV หลายรายการ ได้แก่ แบตเตอรี่, Traction Motor, ระบบปรับอากาศด้วยไฟฟ้าหรือชิ้นส่วน, ระบบบริหารจัดการ แบตเตอรี่ (BMS), ระบบควบคุมการขับเคลื่อน (DCU), On-Board Charger, สายชาร์จแบตเตอรี่พร้อมเต้ารับ-เต้าเสียบ, DC/DC Converter, Inverter, Portable Electric Vehicle Charger, Electrical Circuit Breaker และระบบอัดประจุไฟฟ้าอัจฉริยะ (EV Smart Charging System) เป็นต้น

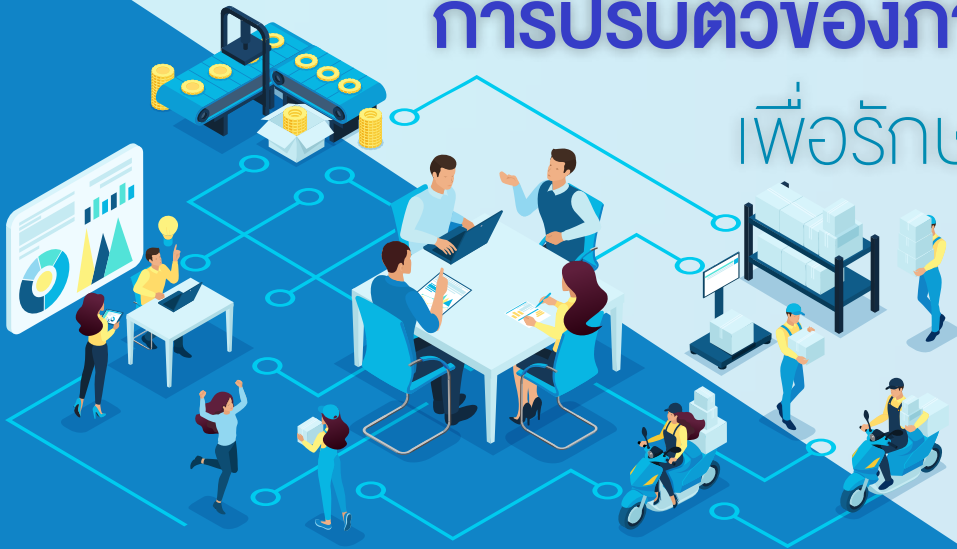
การพัฒนาไปสู่รถยนต์ไฟฟ้า จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคสินค้า ผู้ผลิตสินค้า หน่วยงานภาครัฐ และผู้ผลิตชิ้นส่วน (OEM) เพื่อมิให้ประเทศไทย กลายเป็นประเทศผู้ผลิตรถยนต์เครื่องยนต์สันดาปภายใน (Last Man Standing) เป็นประเทศสุดท้ายของโลก

การปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม

เพื่อรักษาความสามารถ

ในการแข่งขัน

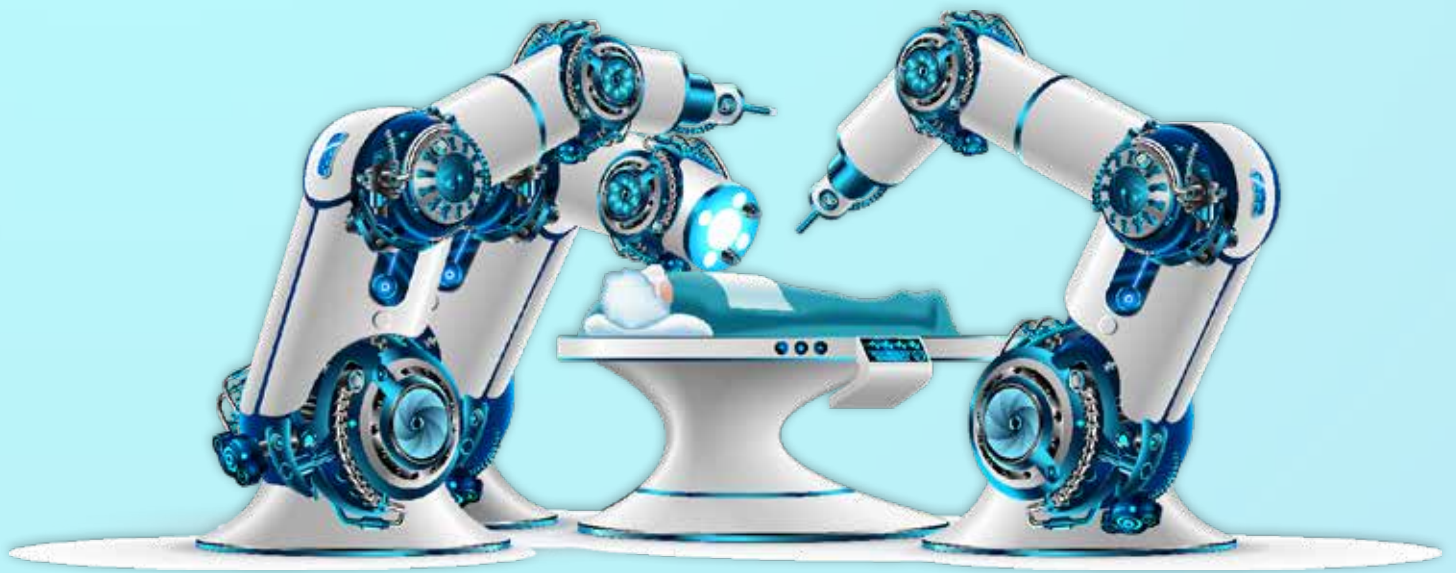
สุวิสา ตามโก

ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มขีดความสามารถ
ในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม

ใครจะคาดการณได้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะเข้ามาอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยและประชากรโลกในขณะนี้ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 โลกได้เปลี่ยนจากยุคโลกาภิวัตน์ที่เศรษฐกิจโลกเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวมาสู่ยุค Disruptive Technology ที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เข้ามาสร้างตลาดและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยี จนส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลกอย่างรุนแรงกับผลิตภัณฑ์เดิม จากนั้นก็เข้าสู่ยุคที่ห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain) เริ่มแตกออกเป็นสองส่วนจากผลพวงสงครามการค้าที่มาพร้อมกับการเริ่มยุคของโรคอุบัติใหม่ COVID-19 อย่างทันทีทันใด ซึ่งนอกจากจะทำให้พลเมืองของโลกติดเชื้อและเสียชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว ยังทำให้ภาคการผลิต การลงทุน การค้าและบริการ และการคมนาคมขนส่ง รวมถึงการดำรงชีวิตต้องหยุดชะงักลงทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และระบบสาธารณสุข จนเป็นเหตุให้รัฐบาลในแต่ละประเทศต้องออกมาตรการเยียวยาเพื่อช่วยเหลือประชาชนในทุกระดับ รวมทั้งเร่งคิดค้นวัคซีนเพื่อระงับหยุดการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ซึ่งเหตุการณ์นี้คงต้องถูกบันทึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์ของโลกที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 4 ล้านคน และติดเชื้อสะสมกว่า 19 ล้านคนทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยต้องบัญญัติศัพท์ใหม่คือ New Normal (ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่) ที่ทำให้พฤติกรรมในการดำรงชีวิตเปลี่ยนไปโดยไม่ทันตั้งตัว และอาจไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ต้องเว้นระยะห่าง ต้องทำงานที่บ้าน (Work from Home) ต้องคุ้นชินกับการรับประทาน Delivery ต้องใช้หน้ากากปกปิดตัวตน ต้องมีแอลกอฮอล์ประจำตัว ต้องถูกจำกัดการเดินทาง เป็นต้น โดยทุกคนถูกผลักเข้าสู่สังคมดิจิทัลอย่างรวดเร็ว และคงจะดำเนินต่อไปตราบเท่าที่โรคดังกล่าวยังพัฒนาหลายพันรู้อย่างไม่หยุดยั้ง

การปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

ภาคการผลิตเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ซึ่งผลจากการระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain) ทำให้เกิดเหตุการณ์หยุดชะงักของภาคการผลิตโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลจากมาตรการ Lock Down ในหลาย ๆ ประเทศ ที่เห็นภาพชัดเจน ได้แก่ วิกฤตขาดแคลนหน้ากากอนามัยประเภทใช้ครั้งเดียวทางการแพทย์ในไทย จากการที่ต้องพึ่งพิงวัตถุดิบนำเข้า Melt blown fabric จากจีน ทำให้การผลิตหยุดชะงัก ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนหน้ากากอนามัยสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ จากความต้องการใช้ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ จนกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยต้องออกมาแสดงศักยภาพในการผลิตหน้ากากผ้าอย่างเร่งด่วน โดยใช้ประสบการณ์และความพร้อมด้านการผลิต ทักษะแรงงาน และนวัตกรรมด้านเส้นใยคุณสมบัติพิเศษต่าง ๆ ที่มีการคิดค้นวิจัยมาอย่างต่อเนื่อง เช่น เส้นใย Anti-bacteria เส้นใย Collagen มาถักทอผลิตหน้ากากผ้าใช้ซ้ำช่วยลดความตึงเครียดให้กับประชาชนในภาวะวิกฤต เพื่อควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค และเพื่อเป็นเกราะป้องกันบุคลากรทางการแพทย์เหล่านักรบชุดขาวของไทยในช่วงการระบาดของ COVID-19 อย่างรุนแรงในช่วงแรก ทั้งนี้ จากวิกฤตดังกล่าวสะท้อนให้เห็นทิศทางการปรับตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิมของโลกหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยได้อย่างชัดเจน โดยตลอดระยะเวลา 70 ปี อุตสาหกรรมดังกล่าวที่หลายคนต่างกล่าวถึงว่าเป็น Sun Set กลับพลิกสถานการณ์การผลิตสามารถสู้วิกฤตของชาติได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ยังสามารถรวมทีมแพทย์และผู้ประกอบการทั้งรายเล็กและรายใหญ่ทำการผลิตอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment) หรือชุด PPE ได้สำเร็จในเวลาอันสั้น

สศอ. ทำอะไรเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) หน่วยงานที่มีบทบาทในการชี้้นำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสู่ความยั่งยืน ได้วางกลไกการปฏิรูปอุตสาหกรรมของประเทศสู่อุตสาหกรรม 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล โดยการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไทย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม First S-Curve คือ การต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ ได้แก่ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต กลุ่ม New S-Curve เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต ได้แก่ หุ่นยนต์ การแพทย์ครบวงจร เชื้อเพลิงชีวภาพ และเคมีชีวภาพ การบิน และโลจิสติกส์ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และกลุ่ม Second Wave S-Curve คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องมีการปฏิรูปใหม่ ได้แก่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง อัญมณี ไม้แปรรูป โลหะ ปูนซีเมนต์ แก้วและกระจก เซรามิก และปิโตรเคมีและพลาสติก เพื่อให้สามารถเติบโตต่อไปในยุคของเทคโนโลยีในอนาคตได้ ซึ่งขณะนี้ สศอ. ได้ดำเนินการผลักดันนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมให้เกิดทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว คือ 1) มาตรการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทย ซึ่งผ่านคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2560 2) มาตรการพัฒนาหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ซึ่งผ่านคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560 3) มาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย ปี พ.ศ. 2561-2570 ซึ่งผ่านคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 และ 4) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) ซึ่งผ่านคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563

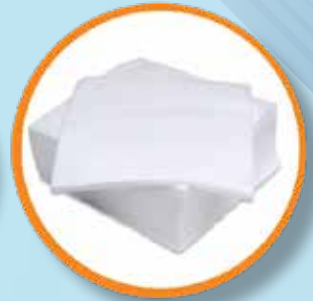
นอกจากการชี้้นำการพัฒนาอุตสาหกรรมผ่านมาตรการและแผนปฏิบัติการข้างต้นแล้ว สศอ. ได้ดำเนินการปฏิรูปกลุ่ม Second Wave S-Curve ซึ่งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ภาพการปรับตัวที่เห็นชัดเจนที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม สศอ. จึงได้ร่วมกับสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (สสท.) ทำการสนับสนุนและผลักดันกลุ่มสิ่งทอและแฟชั่นของไทย สู่สิ่งทอเทคนิค (Technical Textile) อย่างต่อเนื่อง โดยตั้งเป้าหมายในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในกลุ่มสิ่งทอ

ชุด PPE IIUU Coverall Level 3

หน้ากากผ้า 3 ชั้น

หน้ากากผ้าพร้อมแผ่นกรอง

เทคนิคที่มีศักยภาพสูงให้เกิดการผลิตในประเทศ ได้แก่ สิ่งทอเทคนิคทางการแพทย์ (Meditech) สิ่งทอเทคนิคทางยานยนต์ (Mobitech) สิ่งทอเทคนิคสำหรับที่พักอาศัย (Hometech) และ สิ่งทอเทคนิคสำหรับงานปกป้อง (Protech) ซึ่งกลุ่มดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม S-Curve ของรัฐบาล ทั้งนี้ ในยุค COVID-19 ทำให้เห็นทิศทางการพัฒนาในกลุ่มสิ่งทอเทคนิคทางการแพทย์ที่ชัดเจน โดย สศอ. ได้เข้าไปส่งเสริมผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบวัสดุเชิงเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจรและสอดคล้องกับสถานการณ์ระบาดที่เกิดขึ้น จนได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจำนวน 13 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หน้ากากผ้าเทียบเท่า N95 หน้ากากผ้าพร้อมแผ่นกรอง หน้ากากผ้า 3 ชั้น ชุด PPE แบบ Coverall Level 3 ชุด PPE Spunbond แบบใช้ครั้งเดียว ชุด PPE แบบเสื้อคลุมแขนยาวกันน้ำชนิดใช้ซ้ำได้ ชุดป้องกันรังสี X-Ray ในห้องผ่าตัด ผ้ายกตัวผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงจากกัญชง (Hemp) ผ้ารองเฝือก Anti-Bacteria ผ้าปูที่นอนกันไรฝุ่น ผ้าปูที่นอนสำหรับสถานพยาบาล เข็มขัดรัดหน้าท้องบรรเทาอาการปวดประจำเดือน และเสื่อนำความร้อนบรรเทาอาการ Office Syndrome ซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนการทดสอบผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม

เพื่อให้เกิดช่องทางการเชื่อมโยงทั้งในระดับผู้ผลิต ผู้ใช้ และผู้บริโภคที่จะสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการไทยคงต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานสำคัญ อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย สถานพยาบาลของรัฐและเอกชน ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการใช้ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมของคนไทย เพื่อสร้างความพร้อมให้กับระบบสาธารณสุขของไทยที่ไม่เป็นรองประเทศใด ๆ โลกในขณะนี้

ชุด PPE Spunbond แบบใช้ครั้งเดียว

เสื่อนำความร้อน สำหรับบรรเทาอาการออฟฟิศซินโดรม

ชุดป้องกันรังสี X-Ray ในห้องผ่าตัด

ความท้าทายใหม่เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน

โรคติดต่ออุบัติใหม่ COVID-19 ยังเป็นประเด็นท้าทายที่กำลังคุกคามสปีชีส์ของมนุษย์ ที่อาจนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของโลก การแพร่ระบาดเพียงปีเดียวส่งผลให้ GDP ของโลกหดตัวร้อยละ 4.3 อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 การค้าและการเดินทางระหว่างประเทศหดตัวอย่างรุนแรงสำหรับประเทศไทยแม้จะสามารถรับมือกับ COVID-19 ได้ดี แต่ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจค่อนข้างรุนแรงจากการพึ่งพาการท่องเที่ยวและการส่งออกในสัดส่วนที่สูง ส่งผลให้ GDP ตีลบถึงร้อยละ 6.1 อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น และชั่วโมงการทำงานลดลง นอกจากนี้ ผลจากภาคการผลิตที่ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากอาจนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคได้ตลอดเวลา ดังนั้น แนวทางการปรับตัวที่จะทำให้อุตสาหกรรมการผลิตของไทยสามารถรองรับประเด็นท้าทายต่าง ๆ เช่น การแพร่ระบาดของ COVID-19 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ความต้องการจากตลาดเกิดใหม่ ภาวะโลกรวน (Climate Change)

ภาวะเรือนกระจก (Green House Effect) เป็นต้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพสรุปได้ คือ 1) อุตสาหกรรมการผลิตจะต้องมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ จากความไม่แน่นอนในช่วงการระบาดใหญ่เพื่อให้ธุรกิจสามารถตอบสนองต่อความท้าทายที่คาดไม่ถึงได้ 2) ต้องมีการเตรียมตัวตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โดยหาแนวทางในการดำเนินการรูปแบบต่าง ๆ การจัดกลุ่มแรงงานการผลิต การรวมกลุ่มเป็นคลัสเตอร์ มีการสำรวจหาพันธมิตรทางธุรกิจใหม่ หรือการปรับขนาด รวมไปถึงการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure) 3) ต้องมีการประเมินและทบทวนห่วงโซ่อุปทานให้มีความยืดหยุ่นด้วย เช่น การใช้ซอฟต์แวร์ในการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง เพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในช่วงการระบาดใหญ่ที่มีผลต่อห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก 4) ต้องให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพ และความปลอดภัยของพนักงานมาเป็นลำดับต้น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และ 5) ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดในเรื่องการใช้ระบบการควบคุมทางไกล และกระบวนการโลกเสมือนจริงในการผลิต เช่น การใช้หุ่นยนต์ แขนกล การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยีโลกเสมือน ระบบคอมพิวเตอร์เรียนรู้ด้วยตนเอง (Machine Learning) เป็นต้น โดยทิศทางการผลิตในยุค COVID-19 คงมุ่งเน้นนวัตกรรมการผลิตสินค้าในกลุ่มการดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Health Care and Wellness) เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคที่ต้องการมีสุขภาพดี คุณภาพชีวิตดี มีความสุข และปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติเป็นสำคัญ ภายใต้ต้นนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ด้วย BCG Economy Model ที่จะช่วยแก้ปัญหาโครงสร้างการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทำให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด

ความตกลงการค้าเสรีของไทย ความท้าทายหลังโควิด-19

อนุวัตร จุลินทร

รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการทำความตกลงการค้าเสรีที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า FTA หรือ PTA (Free Trade Agreement/ Preferential Trade Agreement) มาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษ การทำความตกลงการค้าเสรีได้รับแนวคิดมาจาก “ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (The Theory of Comparative Advantage)” ที่เห็นว่าหากมีการค้าเสรีที่ไม่บิดเบือนตลาด จะทำให้แต่ละประเทศสามารถเลือกผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนมีความชำนาญในการผลิต โดยเปรียบเทียบมากที่สุด แล้วเมื่อนำสินค้าที่ผลิตได้นั้นไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ประเทศอื่นมีความชำนาญในการผลิต โดยเปรียบเทียบ ถึงแม้ว่าประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบอีกประเทศหนึ่งในทุกสินค้าก็ตาม ทั้งสองประเทศจะยังสามารถทำการค้าต่อกันได้ โดยจะได้ประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเมื่อต่างคนต่างผลิตและไม่มีการค้าขายกัน จากแนวคิดดังกล่าวทำให้มีการจัดทำความตกลงการค้าเสรีเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำความตกลงการค้าเสรีของไทยมีจุดเริ่มต้นจากความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreement: AFTA) ในปี พ.ศ. 2535 หลังจากนั้นการเปิดเสรีแบบพหุภาคีขององค์การการค้าโลกได้เริ่มมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อช่วงปี พ.ศ. 2545 การเจรจาการค้าขององค์การการค้าโลก รอบโดฮาได้เกิดการติดขัดและหยุดชะงักลง ทำให้กระแสนการทำความตกลงการค้าเสรีในระดับทวิภาคี และระดับภูมิภาคได้ทวีความสำคัญมากขึ้นแทน โดยประเทศไทยเองก็ได้มีการทำความตกลงการค้าเสรีในลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึง

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีความตกลงการค้ารวม 14 ฉบับ ทั้งในรูปแบบของความตกลงการค้าเสรีในระดับภูมิภาค เช่น ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน ความตกลงว่าด้วยการค้าเสรีอาเซียนกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ อาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-เกาหลีใต้ อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ อาเซียน-อินเดีย และอาเซียน-ฮ่องกง และความตกลงการค้าเสรีในระดับทวิภาคี เช่น ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ไทย-ญี่ปุ่น ไทย-เปรู ไทย-ชิลี และ ไทย-อินเดีย

จากสถานการณ์ COVID-19 ในช่วงกว่า 2 ปีที่ผ่านมา ทำให้การจัดทำความตกลงการค้าเสรีของไทยมีการชะลอตัวลงเล็กน้อย แต่ไทยก็ยังคงมีความพยายามในการผลักดันการเจรจาที่ค้างอยู่ อาทิ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ปากีสถาน ความตกลงการค้าเสรีไทย-ตุรกี และความตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา ให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือ การผลักดันให้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2546 และสามารถเจรจาได้เสร็จสิ้นพร้อมมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2565 สำหรับในช่วงต่อจากนี้ที่สถานการณ์ COVID-19 ในหลายประเทศเริ่มมีการชะลอตัวลง ประกอบกับหลายประเทศเริ่มสามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะวิถีชีวิตใหม่ หรือ “New Normal” ได้มากขึ้น แผนการดำเนินการจัดทำความตกลงการค้าเสรีจึงได้กลับมามีความสำคัญอีกครั้ง สำหรับประเทศไทย ก็มีแผนดำเนินการที่จะผลักดันให้เกิดความตกลงการค้าเสรีอีกเป็นจำนวนมาก

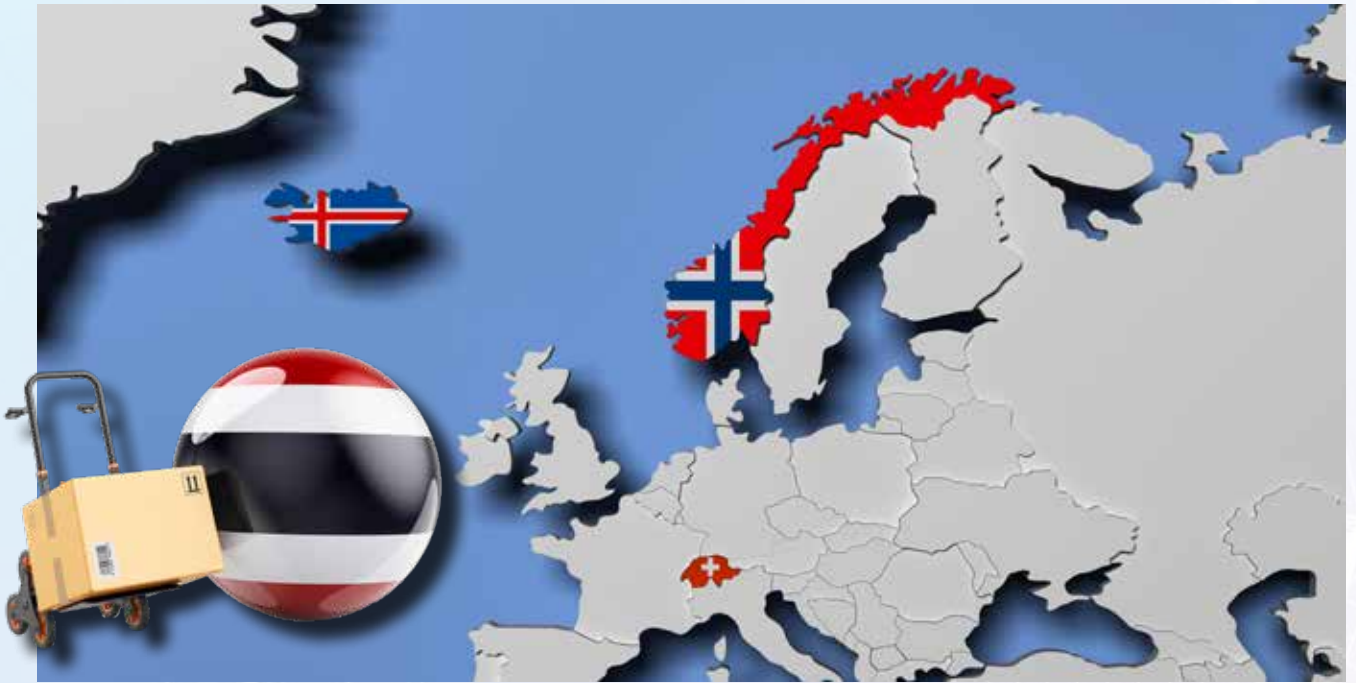
การเปิดเสรีทางการค้าแม้ว่าจะทำให้ไทยได้ประโยชน์จากโอกาสทางการค้าที่เพิ่มขึ้น ในทางกลับกันไทยก็จำเป็นต้องเปิดตลาดให้กับประเทศคู่ภาคี ซึ่งอาจเป็นผลให้สินค้าของไทยที่ไม่สามารถแข่งขันได้บางชนิดได้รับผลกระทบ รวมทั้งในหลายความตกลงจะมีความครอบคลุมที่นอกเหนือจากด้านภาษี ไม่ว่าจะเป็นด้านมาตรฐานแรงงาน สิ่งแวดล้อม การลงทุน ทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ การเปิดเสรีที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตจึงเป็นความท้าทายต่อภาคอุตสาหกรรมไทยอย่างมาก บทความฉบับนี้จึงมีเป้าหมายในการสำรวจว่าในช่วงหลังสถานการณ์ COVID-19 ประเทศไทยมีโอกาสที่จะมีความตกลงการค้าที่สำคัญกับประเทศหรือกลุ่มประเทศใด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยจะกล่าวถึงเฉพาะความตกลงที่สำคัญและคาดว่าจะเกิดขึ้นในระยะไม่นานจากนี้เท่านั้น โดยมีความตกลงที่น่าสนใจ ดังนี้

ความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Trans-Pacific Partnership: CPTPP)

ความตกลง CPTPP มีจุดเริ่มต้นมาจากความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชียและแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP) ที่มีสมาชิกรวม 12 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา ชิลี มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู สิงคโปร์ เวียดนาม และญี่ปุ่น ภายหลังจากการถอนตัวของสหรัฐฯ ออกจากความตกลง TPP ทำให้สมาชิก TPP คงเหลือจำนวน 11 ประเทศ และเปลี่ยนชื่อความตกลงเป็น “ความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้น

แปซิฟิก หรือ CPTPP และเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2561 ประเด็นที่น่าสนใจของความตกลงนี้ คือ ความตกลง CPTPP จะเป็นความตกลงแรกที่ไทยขอเข้าร่วม ในภายหลังจากที่ความตกลงที่มีผลบังคับใช้แล้ว เนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมเจรจาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเหมือนความตกลงอื่น ๆ นัยสำคัญของการเข้าเป็นภาคีของความตกลงนี้ คือ การเข้าร่วมของไทยจะต้องเป็นไปบนพื้นฐานของหลักการที่ประเทศสมาชิกดั้งเดิมได้เจรจาและตกลงกันไว้แล้ว โดยประเทศไทยจะไม่สามารถแก้ไขเนื้อหาในตัวบทของความตกลงได้ สิ่งนี้อาจเจรจาได้จะเป็นเพียงเรื่อง มาตรการระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Measures) และการตั้งข้อสงวนหรือข้อยกเว้นบางประการเท่านั้น ทั้งนี้ ความตกลง CPTPP เป็นความตกลงการค้าเสรีที่มีคุณภาพสูงที่มีข้อกำหนดให้ยกเลิกการเก็บภาษีสินค้าที่ครอบคลุมสินค้าอย่างกว้างขวาง โดยสินค้าเกือบทุกชนิดจะต้องนำมายกเลิกภาษี

ในด้านความสำคัญทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีการค้ากับประเทศสมาชิกความตกลง CPTPP มูลค่า 125,125.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือครอบคลุมร้อยละ 28.58 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงมาก อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเฉพาะประโยชน์ที่ไทยจะได้รับเพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมความตกลง CPTPP จะพบว่าไทยจะมีตลาดการค้าเสรีที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมความตกลง CPTPP เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากไทยมีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศสมาชิก CPTPP อยู่เกือบทั้งหมดแล้ว มีเพียงประเทศแคนาดาและเม็กซิโกเท่านั้นที่ไทยยังไม่เคยมีความตกลงการค้าเสรีด้วย ประกอบกับความตกลงการค้าเสรีที่ประเทศไทยมีกับประเทศที่เป็นสมาชิก CPTPP มีความครอบคลุม สินค้าที่นำมาลดหรือยกเลิกภาษีในระดับที่สูงมาก ดังนั้นประโยชน์ที่ไทยน่าจะได้รับหลักจากการเข้าร่วมความตกลง CPTPP จะเป็นเพียงจากตลาดเม็กซิโกและแคนาดา ซึ่งไทยมีมูลค่าการค้ารวมเพียง 5,404.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.23 ของการค้าทั้งหมดของไทยเท่านั้น แต่ประเด็นที่สำคัญมากกว่านั้น คือ ความตกลง CPTPP จะครอบคลุมไปถึงมาตรการอื่น ๆ อาทิ ทรัพย์สินทางปัญญา แรงงาน และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศสมาชิกที่อาจมีผลกระทบต่อประเทศ เช่น การเข้าร่วมอนุสัญญา UPOV ที่อาจมีผลต่อการใช้พันธุ์พืชของเกษตรกร กลไกการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาล และนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งอาจมีผลให้การใช้มาตรการต่าง ๆ ของรัฐเพื่อช่วยเหลือประชาชน อาทิ มาตรการ Compulsory Licensing (CL) ของผลิตภัณฑ์ยาที่ทำได้ยากมากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้ ในปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างการมอบหมายให้หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดทำการพิจารณาผลกระทบ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขกฎระเบียบให้สอดคล้องกับพันธกรณี รวมถึงแนวทางในการรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ก่อนนำไปประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมการเจรจาความตกลง CPTPP ต่อไป

ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป

ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป มีจุดเริ่มต้นจากการเจรจาความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรป ที่เริ่มในปี พ.ศ. 2550 แต่เนื่องจากการเจรจามีความคืบหน้าที่ค่อนข้างล่าช้า รวมทั้งสหภาพยุโรปมีปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ เรื่องนโยบายการยอมรับประเทศเมียนมา ทำให้ในปี พ.ศ. 2552 สหภาพยุโรปได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการเจรจามาเป็นการเจรจาในระดับทวิภาคีกับสมาชิกอาเซียนที่พร้อมเจรจา 3 ประเทศแรก ได้แก่ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย อย่างไรก็ตาม การเจรจาระหว่างไทยและสหภาพยุโรปได้หยุดชะงักลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย หลังจากประเทศไทยได้กลับเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งตามปกติแล้ว ประกอบกับความผันผวนของเศรษฐกิจโลกในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา สหภาพยุโรปและประเทศไทยจึงพยายามรื้อฟื้นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรปขึ้นอีกครั้ง

ผลประโยชน์สำคัญของการทำความตกลงการค้าเสรีฉบับนี้ คือ การลดอุปสรรคทางการค้า โดยเฉพาะในด้านภาษีสำหรับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมของไทย ที่ปัจจุบันไทยไม่มีแต้มต่อทางการค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่งบางประเทศ เช่น เวียดนาม หลังไทยถูกตัดสิทธิ GSP นอกจากนี้ ความตกลงดังกล่าวยังสามารถช่วยลดมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้าอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มอาหารแปรรูป ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ รวมทั้งยังเป็นการลดความเสียหายของไทยในตลาดสหภาพยุโรป อันเป็นผลจากการที่ปัจจุบันสหภาพยุโรปได้มีการทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ อาทิ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเวียดนามไปแล้ว ทั้งนี้ ตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดสำคัญอันดับที่สามของไทย โดยในปี พ.ศ. 2563 ไทยมีการค้ากับสหภาพยุโรป (ไม่รวมสหราชอาณาจักร) รวมมูลค่า 33,153.27 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.57 ของมูลค่าการค้ารวมทั้งหมดของไทย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเนื้อหาของความตกลงการค้าเสรีของสหภาพยุโรปกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ พบว่า ความตกลงการค้าเสรีที่สหภาพยุโรปได้จัดทำกับประเทศคู่ค้ามีรายละเอียดที่ครอบคลุมกว้างขวาง ทั้งในด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี ดังนั้นในการเจรจาความตกลงนี้ คาดว่านอกจากสหภาพยุโรป จะมีการเรียกร้องให้ไทยต้องเปิดตลาดในระดับสูงแก่สหภาพยุโรปแล้ว นำมีข้อเรียกร้องที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านภาษีเพิ่มเติม อาทิ การยอมรับสินค้า Remanufacturing การห้ามมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเครื่องตีแอลกอฮอล์ การยกระดับมาตรฐานสินค้าไทย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสหภาพยุโรปที่มีความเข้มงวด การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นผลประโยชน์สำคัญ ของสหภาพยุโรป รวมทั้งการยอมรับกฎระเบียบด้านการแข่งขันทางการค้า การเข้าสู่ตลาด การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การระงับข้อพิพาทในการลงทุนระหว่างภาคเอกชนกับรัฐ การค้าและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการปฏิบัติตามพันธกรณีขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมของไทยอย่างมาก ในลักษณะเช่นเดียวกันกับความตกลง CPTPP ที่กล่าวมาข้างต้น

ความตกลงการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรียุโรป (European Free Trade Association: EFTA)

สมาคมการค้าเสรียุโรป เป็นกลุ่มความร่วมมือที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2503 ที่ประกอบด้วยสมาชิกขนาดเล็กจำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และลิกเตนสไตน์ มีประชากรรวมกันประมาณ 14.3 ล้านคน (ค.ศ. 2019) และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศประมาณ 1,158,546 ล้านเหรียญสหรัฐ (ค.ศ. 2017) แม้ว่ากลุ่ม EFTA จะมีสมาชิกเพียง 4 ประเทศ แต่การค้าระหว่างไทยกับ EFTA มีมูลค่าค่อนข้างสูง โดยในปี พ.ศ. 2563 มีมูลค่าการค้ารวม 10,449.30 ล้านเหรียญสหรัฐ

หรือคิดเป็นร้อยละ 2.39 ของมูลค่าการค้าของไทยทั้งหมด โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยัง EFTA ได้แก่ อัญมณี และเครื่องประดับ นาฬิกาและส่วนประกอบ เครื่องจักรกล และส่วนประกอบของเครื่องจักรกล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และเครื่องใช้สำหรับเดินทาง ในขณะที่สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ นาฬิกา และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม เนื้อสัตว์ สำหรับการบริโภค เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ โดยคาดว่า การเจรจาการค้า EFTA น่าจะมีการเรียกร้องให้มีการเปิดเสรี สินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด ในขณะที่ภาคเกษตรอาจสามารถมี สินค้าอ่อนไหวได้จำนวนหนึ่ง

ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-แคนาดา

ความตกลงการค้าเสรีที่คาดว่าจะมีการเริ่มต้นเจรจา ในช่วงเวลาอันใกล้นี้ ที่น่าสนใจอีกความตกลงหนึ่งคือความตกลง ในกรอบอาเซียนกับคู่ค้า เพิ่มเติมจากความตกลงที่อาเซียนมีไว้กับ ญี่ปุ่น เกาหลี จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย และฮ่องกง โดยทั้งสองฝ่ายได้มีความร่วมมือในการศึกษาความเป็นไปได้ ในการทำความตกลงดังกล่าวไปแล้ว ขณะนี้ประเทศไทย โดย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกำลังอยู่ระหว่างการศึกษผลกระทบ และผลประโยชน์ของการจัดทำความตกลงนี้ต่อประเทศไทย ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการจัดทำกรอบการเจรจา และการเจรจาจริง ในขั้นต่อไป

ในด้านความสำคัญของประเทศแคนาดา พบว่าในปี พ.ศ. 2563 แคนาดาเป็นประเทศที่มีขนาดประชากรปานกลาง 38.01 ล้านคน แต่มีระดับรายได้ประชาชาติ 1.64 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นรายได้ต่อหัวที่ค่อนข้างสูงที่ประมาณ 43,241.62 เหรียญสหรัฐ แต่ในด้านการค้าพบว่าความสัมพันธ์ด้านการค้าของ แคนาดากับไทยยังมีน้อย โดยในปี พ.ศ. 2563 ไทยมีการค้ากับแคนาดา มูลค่ารวม 2,312.30 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 0.53 ของการค้าทั้งหมดของไทย โดยสินค้าส่งออกสำคัญของไทย

ได้แก่ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ข้าว ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ในขณะที่สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ ดังนั้น การจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-แคนาดา จึงน่าจะเป็นโอกาสดีที่จะช่วยส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ของไทยกับแคนาดาให้เพิ่มมากขึ้น

ความตกลงการค้าเสรีที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงบางส่วนของความตกลงที่กำลังจะเกิดขึ้นเท่านั้น ประเทศไทยได้มีการเตรียมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีต่าง ๆ กับอีกหลายประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี เช่น ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหราชอาณาจักร หรือในระดับภูมิภาค เช่น ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union: EAEU) ที่ประกอบด้วยสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ เบลารุส คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน อาร์มีเนีย และรัสเซีย

ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีแผนการจะจัดทำหลัง สถานการณ์ COVID-19 ที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนหนึ่งจะเป็น การจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับตลาดใหม่หรือกับประเทศที่ไทย มีการค้าด้วยน้อย ซึ่งทำให้เกิดความท้าทายกับผู้ผลิตของไทย ในการแสวงหาผลประโยชน์การค้าขายในตลาดใหม่ที่ไทย ยังไม่มีความคุ้นเคย แต่ในอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศพัฒนาแล้วที่มีมาตรฐานสูงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการค้า แรงงาน สังคมและสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ ซึ่งอาจทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัว ในการรองรับกฎระเบียบใหม่ ๆ หรือปรับปรุงสินค้าและกระบวนการผลิตให้มีมาตรฐานสูงขึ้นตามความต้องการประเทศคู่ค้า ซึ่งเป็นความท้าทายอีกด้านหนึ่งของภาคอุตสาหกรรมไทยด้วย ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของการแสวงหาผลประโยชน์ และการสร้างความเข้มแข็ง ในการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยด้วยข้อมูล เพื่อรองรับการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0

การาดา จันทรสุวรรณ
รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจด้วยข้อมูล “Data-Driven Economy” ซึ่งเป็นแนวคิดในการนำข้อมูลที่สำคัญในด้านต่าง ๆ มาบริหารจัดการ และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการวางนโยบายและแผน และการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับกับทิศทางและบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและก่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความท้าทายของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่กำลังเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว และการเผชิญกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และทำให้ห่วงโซ่อุปทานโลกมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่ในขณะเดียวกัน COVID-19 ก็เป็นตัวเร่งที่ทำให้โลกปรับตัว

เข้าสู่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเร็วยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการดำเนินธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ (Digital Transformation) ควบคู่ไปกับการใช้ข้อมูล (Data) รวมไปถึงการใช้ชีวิตประจำวัน การติดต่อสื่อสาร และการทำงานที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็น Work from Home หรือ Work from Anywhere ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะต้องสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ ทุกเวลา และเป็นข้อมูลที่ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ ดังนั้น ข้อมูลจึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรม และเป็นอาวุธอันทรงพลังในยุค New Normal เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันบนเวทีการค้าโลก และสร้างความพร้อมเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการเติบโตครั้งใหม่หรือการสร้าง New S-Curve ให้กับธุรกิจอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวจึงได้จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอุตสาหกรรมเชิงลึกที่สำคัญ รวมทั้งระบบสารสนเทศของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดอาวุธให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมของไทยด้วยข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะทำให้รู้สถานะทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่เป็นปัจจุบันและทันการณ์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการวิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดทำนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อาทิ

- การพัฒนาศูนย์ข้อมูลเชิงลึกอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญ (Industrial Intelligence Unit: IU) และระบบเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม (Early Warning System of Industrial Economics) ได้แก่ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ อาหาร เหล็ก พลาสติก เครื่องจักรกลการเกษตร วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ แพชั่น บรจักษ์ภัณฑ์ ยางและไมยางพาราชีวภาพ หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ซ่อมบำรุง และผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน ด้านมาตรฐานระบบการจัดการ และด้านการเพิ่มผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม เพื่อติดตามภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมทั้งรายเดือน รายไตรมาส และรายปี รวมทั้งข้อมูลสถิติที่สำคัญในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการรู้เท่าทันโลกในทุกการเปลี่ยนแปลงด้วยฐานข้อมูลที่ทันสมัย ครบถ้วน และทันการณ์ อาทิ ฐานข้อมูลด้านการตลาด ฐานข้อมูลการผลิต ฐานข้อมูลเทคโนโลยี ฐานข้อมูลด้านมาตรฐานและกฎระเบียบ

ฐานข้อมูลผู้ประกอบการ และฐานข้อมูลแรงงาน เป็นต้น รวมถึงการเตือนภัยภาคอุตสาหกรรมที่แม่นยำและรวดเร็ว เพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการรู้ทันสถานการณ์และแนวโน้มของทิศทางอุตสาหกรรมในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนดำเนินธุรกิจได้อย่างทันการณ์ ตลอดจนการจัดทำบทวิเคราะห์ วิจัยเชิงกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจในแต่ละสาขาอุตสาหกรรม จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมของไทย

- การพัฒนาระบบแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มช่องทางการแจ้งข้อมูลให้กับผู้ประกอบการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้มีการสำรวจข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานของผู้ประกอบการ อาทิ การผลิต การจำหน่าย และความเห็นต่อภาวะธุรกิจ เป็นต้น เป็นประจำทุกเดือน สำหรับใช้ประเมินผลเป็นสถิติอุตสาหกรรมและดัชนีอุตสาหกรรม เพื่อใช้ติดตามภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายเดือน ซึ่งเดิมช่องทางการแจ้งข้อมูลจะประกอบไปด้วยการส่งข้อมูลด้วยตัวเองที่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือแจ้งทางโทรสาร ไปรษณีย์ และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการเพิ่มช่องทางอิเล็กทรอนิกส์นี้จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถแจ้งข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น และสามารถตรวจสอบประวัติการแจ้งข้อมูล

และความถูกต้องของข้อมูลได้ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกัน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสามารถจัดเก็บข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมได้จำนวนมากขึ้นและรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากเมื่อผู้ประกอบการแจ้งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ข้อมูลดังกล่าวจะเข้าสู่ฐานข้อมูลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบทันที ลดข้อจำกัดในการใช้เจ้าหน้าที่กรข้อมูล ซึ่งการพัฒนาระบบแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว จะทำให้ฐานข้อมูลภาคอุตสาหกรรมมีความครอบคลุม และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้การจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมและตัวชี้วัดภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ สามารถสะท้อนภาคอุตสาหกรรมได้แม่นยำขึ้น

- การพัฒนาระบบรายงานสถิติอุตสาหกรรม และการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมเพื่อแสดงผลข้อมูลได้ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมีการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมเพื่อสะท้อนภาพเศรษฐกิจในมุมมองต่าง ๆ จำนวน 8 ดัชนี

Microsoft Excel ผ่านเว็บไซต์ สศอ. โดยผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษา วิเคราะห์ และสรุปผลข้อมูลเพื่อติดตามสถานการณ์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม แต่ในปัจจุบันสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้มีการพัฒนาระบบรายงานสถิติอุตสาหกรรม และดัชนีอุตสาหกรรม โดยการใช้ Business Intelligence เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำสรุปในรูปแบบ Dashboard สำหรับผู้ประกอบการหรือประชาชนทั่วไป ให้สามารถเห็นภาพสถานการณ์เศรษฐกิจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และประหยัดเวลาในการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล นอกจากนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ยังได้มีการพัฒนาการเผยแพร่การให้บริการข้อมูลในรูปแบบ Application Programming Interface (API) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลสถิติอุตสาหกรรมและดัชนีอุตสาหกรรมได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ข้อมูลเชิงลึกอุตสาหกรรมรายสาขา (Industrial Intelligence Unit: IIU) และระบบเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม : <http://iiu.oie.go.th/>

ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ | ยานยนต์ | อาหาร | เหล็ก | พลาสติก | เครื่องจักรกลการเกษตร | วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ | แพ้ชั้น | บรรจุภัณฑ์ | ยางและไม้ยางพารา | ชีวภาพ | หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ | ซ่อมบำรุงและผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนอากาศยาน | มาตรฐานระบบการจัดการ | การเพิ่มผลผลิตของภาคอุตสาหกรรม

ระบบแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ : <http://isingleform.go.th/>

ระบบรายงานสถิติอุตสาหกรรมและดัชนีอุตสาหกรรม : <http://iiu.oie.go.th/> | <http://isingleform.go.th/>

ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำนโยบาย มาตรการ และแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาพรวมและรายสาขา

ประกอบด้วย ดัชนีผลผลิต (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าเพิ่ม) ดัชนีผลผลิต (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าผลผลิต) ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีแรงงานอุตสาหกรรม ดัชนีผลผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม และอัตราการใช้จ่ายการลงทุนการผลิต รวมทั้งมีบทวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกเดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบาย ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลตัวเลขสถิติอุตสาหกรรมและดัชนีอุตสาหกรรมในรูปแบบ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ยังคงมุ่งมั่นในการพัฒนาฐานข้อมูลอุตสาหกรรมเชิงลึก และระบบสารสนเทศของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้อย่างตรงเป้าหมาย ด้วยข้อมูลที่ทันสมัย ทันการณ์ และคาดการณ์อนาคตได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ เพื่อก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยมีการเติบโตอย่างเข้มแข็งและมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น สามารถแข่งขันได้บนเวทีการค้าโลก อันจะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคตของไทยได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

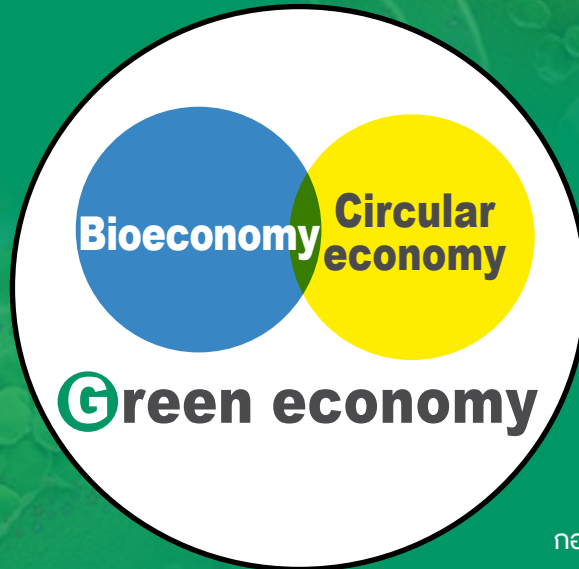
4

ทิศทางอุตสาหกรรมไทย กับความท้าทาย ในอนาคต

- การขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วย BCG Model
- อุตสาหกรรมเหล็กไทย: ต้องปรับตัวอย่างไรให้ยั่งยืน
- BIOREFINERY ตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศสู่ BIO HUB OF ASEAN
- การพัฒนาและขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทย หลังวิกฤตโควิด-19
- การปรับปรุงและเสริมสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่
- การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านข้อมูลอย่างก้าวกระโดดกับความท้าทายของภาคอุตสาหกรรม

การขับเคลื่อนการพัฒนา อุตสาหกรรมด้วย BCG Model

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค (กม.)

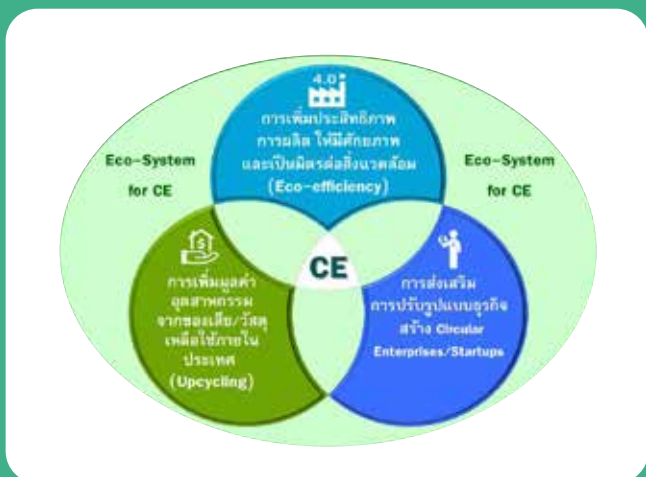
โมเดลการพัฒนาในอดีตที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโต (Growth-Driven Economy) ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาการติดการพัฒนา 3 ด้าน ทั้งกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) กับดักรายได้ไม่เท่าเทียม (Inequality Trap) และกับดักรายได้ไม่สมดุล (Imbalance Trap) การที่จะนำพาประเทศให้ก้าวข้ามกับดักรายได้และยกระดับศักยภาพในการแข่งขันสู่การเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนได้ในอนาคต ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งที่มีอยู่ภายในประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูงที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิต นำเทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัลสมัยใหม่มาช่วยขยายข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดอย่างก้าวกระโดดและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระจายรายได้ โอกาส ความมั่งคั่งแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า “BCG Model” หรือ Bio-Circular-Green Economy ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ ไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) คือ รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างคุ้มค่าควบคู่ไปกับการรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพหรือก่อให้เกิดนวัตกรรม เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือ ระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผนให้ทรัพยากรในระบบการผลิตทั้งหมดสามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เพื่อรับมือกับปัญหา

การขาดแคลนทรัพยากรในอนาคต และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือ รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างสมดุลที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนและแข่งขันได้ในระดับสากล ซึ่งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยได้ BCG Model นั้น นอกจากจะเป็นทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นโมเดลการพัฒนาที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกยุคหลังโควิด-19 ที่การเติบโตเชิงคุณภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเป็นทางออกของการอยู่รอดและเติบโตภายใต้วิถีวิถีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในระยะต่อจากนี้ไป การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงมีทิศทางการขับเคลื่อนโดยยึดโยงกับนโยบาย BCG Model ภายใต้การผนึกกำลังของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน สังคม ภาคการศึกษาวิจัย รวมถึงเครือข่ายต่างประเทศ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นหน่วยงานหลักในการเร่งขับเคลื่อนการพัฒนา BCG Model ระดับประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ได้เข้าไปมีส่วนร่วม

กับการดำเนินงานในเรื่องนี้มาโดยตลอด โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนา BCG Model ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น สาขาเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งการมีส่วนร่วมดังกล่าวถือเป็นช่องทางหนึ่งที่จะผลักดันข้อเสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่ สศอ. ยกร่างและนำเสนอรัฐมนตรี เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ให้เกิดผลในทางปฏิบัติผ่านการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ โดยข้อเสนอดังกล่าว ประกอบด้วย

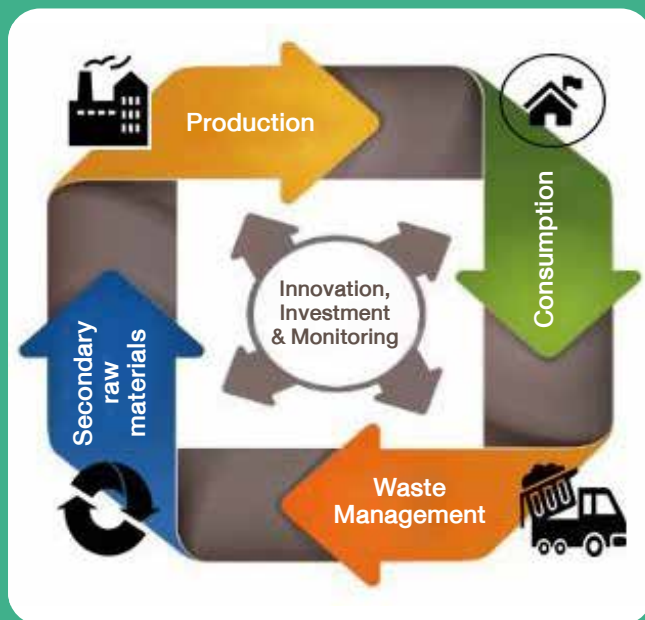
1. แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ของ อก. มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างสู่การผลิตรูปแบบใหม่ที่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การบริโภค การจัดการของเสีย และการนำวัตถุดิบกลับมาใช้ใหม่ ภายใต้วิสัยทัศน์ “Maximize Economic Value + Minimize Social & Environmental Impact” โดยมีกรอบการพัฒนา 3 เรื่อง คือ

- 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีศักยภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-Efficiency)
- 2) การเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรม/สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จากของเสีย/วัสดุเหลือใช้ (Upcycling)
- 3) การส่งเสริมการปรับรูปแบบธุรกิจ สร้าง Circular Enterprise/Startups

นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาในระบบนิเวศ (Eco-System) ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการตามกรอบแนวทางข้างต้น เช่น การพัฒนาระบบการมาตรฐาน การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างความร่วมมือเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

2. มาตรการส่งเสริม/พัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในภาพรวม สศอ. ได้ยกร่างข้อเสนอมาตรการส่งเสริมฯ ในภาพรวม (Cross-Cutting) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม

ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน อ้างอิงตามต้นแบบนโยบายการพัฒนา Circular Economy ของคณะกรรมการการยุโรป คือ การผลิต การบริโภค การจัดการของเสีย และการใช้วัตถุดิบทุติยภูมิ ซึ่งในแต่ละด้านจะครอบคลุมมาตรการทั้งในเรื่องกฎหมาย ระเบียบ สิทธิประโยชน์/กองทุน และการผลักดัน/ขับเคลื่อนการดำเนินงาน

3. ข้อเสนอมาตรการส่งเสริม/พัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในสาขานำร่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็ก และอุตสาหกรรมยางรถยนต์ โดยแต่ละสาขามีข้อเสนอมาตรการฯ 4 ด้าน คือ การผลิต การบริโภค การจัดการของเสีย และการใช้วัตถุดิบทุติยภูมิ

สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วย BCG Model ในส่วนของ อก. ได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างงาน และยกระดับรายได้ของประชากร ไปพร้อม ๆ กับการสร้างความมั่นคงทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงทางอาหาร สุขภาพ และพลังงาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ลดของเสีย ลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านกลไกขับเคลื่อน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 2) เงินทุน สิทธิประโยชน์ และรางวัล
- 3) การพัฒนากำลังคนและความสามารถ
- 4) การบ่มเพาะ สร้าง และยกระดับผู้ประกอบการ และรูปแบบธุรกิจใหม่
- 5) มาตรฐาน กฎหมาย ระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนา BCG
- 6) การสร้าง และพัฒนาตลาด ด้วยการพัฒนาแพลตฟอร์มตลาดอุตสาหกรรมออนไลน์

ทั้งนี้ ที่ผ่านมา สคอ. และหน่วยงานต่าง ๆ ภายใน ออท. ได้มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวคิด BCG Model มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลการดำเนินงานสำคัญ อาทิ การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม โดยการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมในรูปแบบเขตประกอบการอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม หรือเขตส่งเสริมการลงทุน เพื่อจัดสรรพื้นที่สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตรและพลังงานทดแทนภายใต้ BCG Model รวมทั้งการจัดทำระบบฐานข้อมูลจากอุตสาหกรรมและวิธีการจัดการ/นำมาใช้ประโยชน์ โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม การจัดทำและขับเคลื่อนการดำเนินการตามมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทยในปี พ.ศ. 2561-2570 ภายใต้การบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยหนึ่งในผลงานสำคัญของมาตรการนี้คือการผลักดันมาตรการทางภาษีและการให้การรับรองผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ ตามมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพ ซึ่งผู้ประกอบการที่เป็นบริษัท

หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละสิบห้าของรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพและได้รับการรับรองจาก ออท. รวมทั้งการจัดทำแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเสนอสู่การพิจารณาในระดับนโยบาย เพื่อผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติผ่านการดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกลไกศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลแห่งแรกของประเทศไทย โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชีวภาพและมาตรฐานเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การส่งเสริม SMEs ด้านเกษตรอุตสาหกรรมแบบครบวงจร โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม การยกระดับอุตสาหกรรมเข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม การพัฒนาเมือง/นิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมถึงการพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนทางการเงินสำหรับผู้ประกอบการตามแนวคิด BCG โดย SME D Bank เป็นต้น

การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมด้วย BCG Model ภายใต้การบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน จะส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยจะเป็นการเปลี่ยนข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมที่ประเทศไทยมี ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เศรษฐกิจไทยเติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและครอบคลุม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนฐานศักยภาพเชิงพื้นที่ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ประชาคมโลกร่วมกันกำหนดไว้ และที่สำคัญ BCG Model จะเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันและความยืดหยุ่นให้ภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทยพร้อมปรับตัวรับมือความเสี่ยงและภาวะวิกฤติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ท่ามกลางการดำเนินชีวิตวิถีใหม่หลังโควิด-19 บนพื้นฐานศักยภาพที่มีอยู่ภายในประเทศ โดยไม่พึ่งใครไว้ข้างหลัง

อุตสาหกรรมเหล็กไทย: ต้องปรับตัวอย่างไรให้ยั่งยืน

กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 (นส.1)

จากจุดเริ่มต้นของโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 จนแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วไปทั่วโลก และยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้นจนมาถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดการล็อกดาวน์เพื่อควบคุมการระบาด ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและระบบห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั่วโลก สำหรับประเทศไทยที่ยังคงมีการระบาดอย่างต่อเนื่องเป็นระลอก ส่งผลกระทบซ้ำเติมต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ซึ่งมีระดับความรุนแรงรวมถึงความสามารถในการฟื้นตัวในระยะต่อไปแตกต่างกันออกไปในแต่ละอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 อย่างรุนแรงเช่นกัน คือ อุตสาหกรรมเหล็กซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความจำเป็นของอุตสาหกรรมต่อเนื่องมากมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมก่อสร้าง รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกล บรรจุก๊าซ และเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น จะเห็นได้จากความต้องการใช้เหล็กดิบของไทยในปี พ.ศ. 2563 ที่ปรับตัวลดลงร้อยละ 12.3 เหลืออยู่ที่ปริมาณ 7.22 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 และการบริโภคผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูปของไทยหดตัวร้อยละ 11.6 อยู่ที่ 16.48 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 มีการบริโภคที่แท้จริงอยู่ที่ 16.36 ล้านตัน ซึ่งเมื่อพิจารณาความต้องการของโลกในปี พ.ศ. 2563 กับปี พ.ศ. 2562 พบว่าเกือบทุกประเทศก็มีปริมาณความต้องการใช้เหล็กถดถอยลง เช่น อิตาลี ลดลงร้อยละ 22 อินเดีย ลดลงร้อยละ 20 ญี่ปุ่น ลดลงร้อยละ 19 สหรัฐอเมริกา ลดลงร้อยละ 16 เกาหลีใต้ ลดลงร้อยละ 8 ยกเว้นประเทศจีน ซึ่งมีปริมาณความต้องการใช้เหล็กในปี พ.ศ. 2563 มากกว่าปี พ.ศ. 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 โดยเมื่อคิดจากความต้องการใช้เหล็กรวมของโลก หากไม่รวมประเทศจีนจะถดถอยร้อยละ 13

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดังกล่าว เป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่เป็นปัญหาของอุตสาหกรรมเหล็กไทย โดยที่ผ่านมามอุตสาหกรรมเหล็กของไทยประสบปัญหาสะสมมายาวนาน คือ ปัญหากำลังการผลิตเกินความต้องการบริโภค (Oversupply) จากเหล็กโลก โดยเฉพาะจากประเทศจีนไหลเข้าสู่ประเทศไทย และปัญหาการใช้อัตรากำลังการผลิตต่ำ (Under Utilization) ผู้ประกอบการเหล็กในประเทศไม่สามารถใช้กำลังการผลิตที่มีอยู่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง ไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับสินค้าเหล็กนำเข้าได้ ทำให้ผู้ประกอบการประสบกับภาวะขาดทุนอย่างต่อเนื่อง จนบางรายถึงขั้นปิดกิจการไป นอกจากนี้ ยังมีประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่จะต้องคำนึงถึงอย่างจริงจัง จากที่ผ่านมาเคยมีประเด็นการย้ายเครื่องจักรเก่าด้อยคุณภาพและมีเทคโนโลยีที่ล้าสมัยจากต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยได้มีมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวอย่างเร่งด่วนไปแล้ว คือ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ห้ามตั้งหรือขยายโรงงานผลิตเหล็กเส้นเสริมคอนกรีตหรือเหล็กแท่งเล็ก สำหรับเหล็กเส้นเสริมคอนกรีตทุกขนาด ทุกท้องที่ในราชอาณาจักร พ.ศ. 2562 เป็นระยะเวลา 5 ปี

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาสะสมในอุตสาหกรรมเหล็กของไทย ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่จะต้องเร่งแก้ไข ปัญหา เพื่อเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมเหล็กให้มีคุณภาพเพื่อให้รองรับสถานการณ์ได้อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นที่ภาครัฐต้องใช้มาตรการเร่งด่วนในการช่วยเหลืออุตสาหกรรมให้ประคองประกอบธุรกิจให้สามารถอยู่รอดได้ในระยะสั้น และเร่งผลักดันมาตรการเพื่อปรับตัวให้เข้ากับบริบทเศรษฐกิจใหม่ในระยะยาว

ปัจจัยที่สะท้อนแนวโน้มการกำหนดทิศทางอุตสาหกรรมสสสเหล็กในอนาคต

1. ความสมดุลของห่วงโซ่อุปทาน: โครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็กของไทยแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ คือ อุตสาหกรรมเหล็กไทยเริ่มจากการพัฒนาจากอุตสาหกรรมเหล็กขั้นปลาย (การขึ้นรูป) เช่น โรงผลิตเหล็กเส้น หรือโรงงานผลิตท่อ จากนั้นจึงย้อนมาสู่อุตสาหกรรมขั้นกลาง (การผลิตเหล็ก) เช่น โรงผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อนที่มีเตาหลอม โรงรีดเหล็กเส้นที่มีเตาหลอม ตามด้วยการลงทุนในอุตสาหกรรมเหล็กสำเร็จรูปอื่น ๆ เช่น เหล็กแผ่นเคลือบตีบุ๊กและเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี โดยยังไม่มีอุตสาหกรรมต้นน้ำ กระบวนการผลิตก็ยังไม่ต่อเนื่องและไม่ครบวงจร ยังมีการนำเข้าวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก จึงควรสร้างความสมดุลในห่วงโซ่อุปทานให้สมบูรณ์ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตของผู้ผลิตเหล็กของไทย ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กคุณภาพสูง

2. การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและพลังงาน: หลายประเทศทั่วโลกต่างตื่นตัวกับปัญหาสภาพภูมิอากาศ และออกนโยบายมุ่งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งมีอุตสาหกรรมเหล็กเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ซึ่งมาจากการใช้พลังงานในการผลิต โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ลดการใช้พลังงานในกระบวนการผลิต การควบคุมฝุ่นและมลสาร (Emission) จากกระบวนการผลิต ตลอดจนส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนากระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญ

3. นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน: การมีมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนจะทำให้เกิดการบริหารจัดการเศษเหล็กที่มีประสิทธิภาพ เกิดการหมุนเวียนของวัตถุดิบ และยกระดับอุตสาหกรรมเหล็กให้มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถให้อุตสาหกรรมเหล็ก ก่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งสร้างความยั่งยืนให้อุตสาหกรรม

การผลักดันแผนพัฒนาอุตสาหกรรมสสสเหล็ก 4.0

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมตระหนักถึงปัญหาของอุตสาหกรรมเหล็ก จึงพยายามเร่งให้เกิดการหารือเพื่อผลักดันแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็ก 4.0 ตามที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหล็กนำเสนอ เพื่อให้อุตสาหกรรมเหล็กก้าวไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน โดยในเบื้องต้นมี 3 แนวทางหลักได้แก่

แผนงาน 1 สร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบ (Raw Material Security)

เพื่อให้มีวัตถุดิบสำหรับการผลิตในปริมาณพอเพียงและต้นทุนที่เหมาะสม ทั้งจากการส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ และการจัดหาวัตถุดิบจากต่างประเทศ

แผนงาน 2 ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็ก (Industry Restructuring)

เพื่อปรับสมดุลของห่วงโซ่อุปทานการผลิตของอุตสาหกรรมเหล็ก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเหล็กไทย ปรับปรุงเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตเหล็กให้มุ่งสู่ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนงาน 3 พัฒนาการตลาด มุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (Market Development to Circular Economy)

เพื่อส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมทั้งในส่วนของผู้ผลิตเหล็ก กระบวนการโลจิสติกส์ การขยายตลาดสินค้าเหล็ก รวมถึงการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเหล็กไปสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมีกลไกคณะทำงานศึกษาแนวทางในการพัฒนาเหล็กไทยอย่างยั่งยืนที่จะร่วมพิจารณาแผนการพัฒนาดังกล่าว และนำเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมให้ความเห็น และเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป

BIOREFINERY

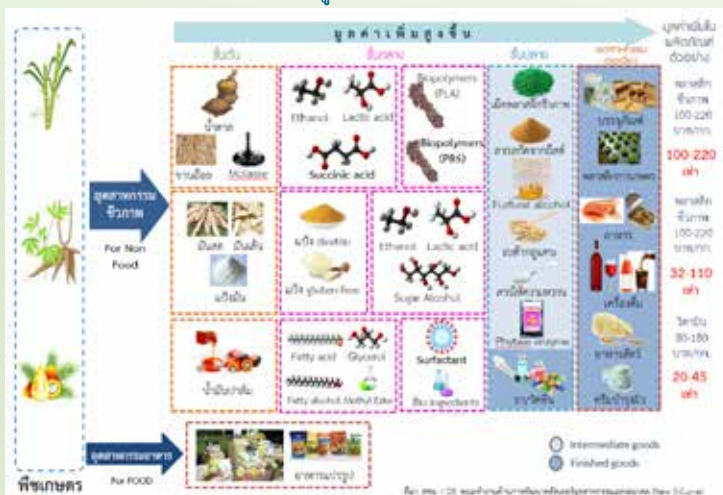
ตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อน ประเทศสู่ BIO HUB OF ASEAN

กองนโยบายอุตสาหกรรมสาขา 2 (กส.2)

กระทรวงพลังงานของสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของ Biorefinery ไว้ว่า Biorefinery คือ หลักการของกระบวนการผลิตที่ใช้ชีวมวลเป็นวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปหรือสกัดให้ได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าโดยใช้พื้นฐานของกระบวนการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม อุตสาหกรรม Biorefinery จึงเป็นอุตสาหกรรมที่นำวัตถุดิบทางการเกษตร รวมถึงเศษวัสดุเหลือทิ้ง มาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น โดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการผลิต อาจใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) หรือเทคโนโลยีทางเคมี (Chemical Technology) เพื่อแปรรูปเป็นพลังงานชีวมวล (Biomass Energy) พลาสติกชีวภาพ (Bioplastics) และสารเคมีชีวภาพ (Biochemicals) โดยสามารถใช้วัตถุดิบทั้งหมดให้เป็นประโยชน์ ไม่มีของเสียตกค้างในสิ่งแวดล้อม

นอกเหนือจากจุดเด่นที่สามารถตอบโจทย์ประเทศไทยซึ่งมีผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะอ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน จำนวนมากเกินกว่าความต้องการบริโภคในประเทศแล้ว อุตสาหกรรม Biorefinery ยังเป็นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ BCG Economy ซึ่งเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ครอบคลุมทั้งเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง ประชากรไทยมีความมั่งคั่ง ระบบเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมมีการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และยังสามารถคล้องกับเป้าหมายในการเป็น Bio Hub of ASEAN ของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรม Biorefinery จึงมีความสำคัญเร่งด่วนที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาคการเกษตร ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม ต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร การสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม

แผนภาพแสดงมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ในประเทศ

จากรูป แผนภาพแสดงมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร จะเห็นว่าการนำผลผลิตทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็นอ้อย มันสำปะหลัง หรือปาล์มน้ำมัน ไปแปรรูปในอุตสาหกรรม Biorefinery สามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรได้มากตั้งแต่หลักสิบล้านถึงร้อยเท่า การพัฒนาอุตสาหกรรม Biorefinery จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงตั้งแต่ระบบ

เศรษฐกิจฐานราก คือ ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ไปจนถึง การค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ผู้บริโภคหันมาใส่ใจ ในสุขภาพและนิยมผลิตภัณฑ์ที่มาจากรธรรมชาติมากขึ้น ทำให้กระแส การพัฒนาอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ของโลกมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้น การใช้วัตถุดิบหลักจากธรรมชาติและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม เห็นได้จากการเติบโตของอุตสาหกรรม Biorefinery ที่มีอัตราสูงกว่าร้อยละ 10 ต่อปี โดยมีการคาดการณ์ว่ามูลค่าตลาด จะเพิ่มขึ้นจาก 466.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2559 เป็น 714.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2564

ศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม Biorefinery ของไทย

1. ความพร้อมด้านวัตถุดิบทางการเกษตร

1.1 อ้อย ประเทศไทยมีผลผลิตอ้อยเฉลี่ย 100 ล้านตัน/ปี ผลิตน้ำตาลได้ 13 ล้านตัน ใช้บริโภคภายในประเทศร้อยละ 25 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด ที่เหลือส่งออกไปยังต่างประเทศ ในกระบวนการผลิตน้ำตาลมีกากน้ำตาลเป็นผลพลอยได้ 4.5-5.0 ล้านตัน ร้อยละ 70 ถูกนำไปผลิตเอทานอล ส่วนที่เหลือถูกนำไปใช้ เป็นวัตถุดิบในการผลิตผงชูรสและส่งออก โดยมีใบอ้อยที่ยังไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์อีก 7 ล้านตัน

1.2 มันสำปะหลัง ประเทศไทยมีผลผลิตมันสำปะหลัง เฉลี่ย 25-30 ล้านตัน/ปี ร้อยละ 60 ของผลผลิตทั้งหมดถูกนำไปผลิต เป็นมันเส้น 8 ล้านตัน ผลิตเอทานอล 3.3 ล้านตัน และแปรรูปเป็น แป้งมันสำปะหลัง 5.6 ล้านตัน ซึ่งใช้ในประเทศ 1.4 ล้านตัน ที่เหลือ ส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยมีใบ/เหง้ามันสำปะหลังที่ยังไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์อีก 8 และ 15 ล้านตัน ตามลำดับ

1.3 ปาล์มน้ำมัน ประเทศไทยมีผลผลิตปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 13 ล้านตัน/ปี สกัดเป็นน้ำมันปาล์มดิบได้ 2.3 ล้านตัน ใช้บริโภคและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ 1 ล้านตัน นำไปผลิต ไบโอดีเซล 1 ล้านตัน และส่งออกประมาณ 0.3 ล้านตัน โดยทะเลาะ ปาล์มและใบปาล์มน้ำมันเกือบทั้งหมดยังไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์

2. ความพร้อมในการลงทุนของภาคเอกชน

2.1 อุตสาหกรรม Biorefinery ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าประมาณ 152,000 ล้านบาท โดยผลิตภัณฑ์ ที่มีมูลค่าสูงอยู่ในกลุ่มของเชื้อเพลิงชีวภาพ รองลงมาได้แก่ อาหาร เพื่อสุขภาพ และกลุ่มเคมีชีวภาพ หากประเทศไทยมีการลงทุน และพัฒนาอุตสาหกรรม Biorefinery อย่างต่อเนื่อง และสามารถ เติบโตได้ในระดับเดียวกับอัตราการขยายตัวของตลาดโลก มูลค่า ของอุตสาหกรรม Biorefinery ของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 400,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2571

2.2 ปัจจุบันมีบริษัทที่อยู่ในธุรกิจ Biorefinery ในประเทศ 12,000 ราย หากประเมินจากสินทรัพย์และมูลค่าการลงทุนในแต่ละ ประเภทผลิตภัณฑ์ คาดว่ามีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการลงทุน เพิ่มเติมในอุตสาหกรรม Biorefinery ไม่น้อยกว่า 2,278 ราย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มแรก คือ ผู้ประกอบการรายใหญ่ซึ่งมีความพร้อมในการลงทุน จากข้อมูลผู้จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่ามีจำนวนรวม 658 ราย โดยผู้ประกอบการที่มีแผนการลงทุนที่ชัดเจนในกลุ่มผลิตภัณฑ์ Biorefinery อาทิ บริษัทในกลุ่ม ปตท. และมีตรผล ซึ่งมีความพร้อมในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี จึงมีศักยภาพในการดูดซับและพัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนา ไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

2) กลุ่มที่สอง คือ ผู้ประกอบการขนาดกลาง ซึ่งยังไม่เชื่อมั่นในการขยายผลิตภัณฑ์ใหม่ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ ในธุรกิจดังกล่าวมาก่อน ต้องได้รับการปมเพาะ เห็นแบบอย่าง ความสำเร็จและโอกาสทางการตลาด จึงจะเกิดความเชื่อมั่นและ ความพร้อมในการลงทุนเพิ่มเติม จากข้อมูลผู้จดทะเบียนกับ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่ามีจำนวนรวม 1,620 ราย

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม Biorefinery ของไทยสู่การเป็น Bio Hub of ASEAN

1. การพัฒนาและส่งเสริมภาคการเกษตร โดยเฉพาะในพืช วัตถุดิบหลัก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน ให้มี เสถียรภาพทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และราคา เพื่อสร้างความ มั่นคงทางด้านวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรม Biorefinery ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมมีการพัฒนาและเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ เกษตรกรผู้ผลิตอ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน มีความเข้มแข็ง มีรายได้ดีต่อไปสูงขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของ เกษตรกรอย่างยั่งยืน

2. การสร้างองค์ความรู้เชิงเทคนิคและพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม Biorefinery ซึ่งจะช่วยยกระดับทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับ การขยายตัวของอุตสาหกรรม Biorefinery ตลอดห่วงโซ่

3. การให้สิทธิประโยชน์และส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบ Biorefinery Complex เพื่อลดต้นทุนด้านวัตถุดิบ ต้นทุนในการขนส่ง รวมถึงต้นทุนในกระบวนการผลิต ซึ่งจะช่วยเสริมความเข้มแข็ง และสร้างความสามารถในการแข่งขันบนเวทีเศรษฐกิจโลกให้กับ ผู้ประกอบการในประเทศได้

4. การพัฒนารูปแบบบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษาวิจัย ภาคเกษตร และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรม Biorefinery เพื่อให้เกิด การมีส่วนร่วมในระดับชุมชนท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจของสังคมไทย

การพัฒนา และขับเคลื่อน ภาคอุตสาหกรรมไทย หลังวิกฤตโควิด-19

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กว.)

นับแต่อดีตที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมาโดยตลอด ทั้งในแง่ของสัดส่วนมูลค่าผลผลิตอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหรือ GDP และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่อมูลค่าการส่งออกรวม โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 80 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด แต่ทั้งนี้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา หรือในช่วงหลังจากเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2554 ภาคอุตสาหกรรมไทยเหมือนอยู่ในภาวะ “โตช้า” โดยช่วงปี พ.ศ. 2544-2553 เมื่อพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหรือ MPI ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.03 ต่อปี แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2563 MPI ขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.26 ต่อปี และถึงแม้จะหักข้อมูลปี พ.ศ. 2563 ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหรือ MPI ช่วงปี พ.ศ. 2555-2562 ก็ยังขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.40 ต่อปี สะท้อนว่าภาคอุตสาหกรรมไทยน่าจะมีปัญหาหรือข้อจำกัดบางประการที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขจนตัวอยู่ ซึ่งหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ไม่น่าจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจไทย ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในเวทีโลกก็จะลดน้อยถอยลง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน ไทยมีแนวโน้มที่จะสูญเสียความสามารถทางการแข่งขันและถูกแทนที่ด้วยประเทศเกิดใหม่ อาทิ เวียดนาม ประเด็นท้าทายดังกล่าวสามารถระบุถึงขอบเขตของปัญหาได้ชัดเจนขึ้น จากการพิจารณาข้อมูลเชิงประจักษ์ในมิติต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงบางประการของพัฒนาการในภาคอุตสาหกรรมไทย และนำข้อเท็จจริงบางประการเหล่านั้นไปกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทยต่อไป

ข้อเท็จจริงจากข้อมูลเชิงประจักษ์ประการแรกเกี่ยวข้องกับเรื่องของ “ทุน” ซึ่งเป็นหนึ่งปัจจัยการผลิต ได้แก่ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียน เงินออมภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของธุรกิจที่จะนำไปใช้ในการขยายกิจการ ดังนั้น เงินลงทุนจากต่างประเทศจะช่วยลดช่องว่างระหว่างเงินออมในประเทศกับความต้องการเงินทุน โดยการลงทุนจากต่างประเทศยังมาพร้อมกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งจะช่วยให้อุตสาหกรรมของประเทศที่ได้รับ FDI มีการพัฒนาได้อย่างก้าวกระโดด เพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันระยะยาว และช่วยสร้างการจ้างงาน รวมถึง FDI เป็นเงินทุนระยะยาวที่เพิ่มการสะสมทุนในระบบเศรษฐกิจ มีความผันผวนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับทุนไหลเข้าเพื่อซื้อสินทรัพย์หรือเก็งกำไร ท้ายที่สุดประโยชน์แก่ประเทศผู้ได้รับเงินลงทุน ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์

มวลรวมในประเทศหรือ GDP ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา FDI ย้อนหลังไป 2 ทศวรรษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2562 จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าในช่วง 10 ปีแรก (พ.ศ. 2543-2553) FDI ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นค่อนข้างสม่ำเสมอ จาก 3,365 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 14,746 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2553 แต่ในช่วง 10 ปีหลัง (พ.ศ. 2554-2562) FDI ในประเทศไทยเคลื่อนไหวผันผวนและมีแนวโน้มในทิศทางที่ทรงตัว โดยในปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่า 2,473 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. 2562 ขยับมาอยู่ที่ 6,130 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของ FDI ในประเทศไทยดังกล่าว สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของ MPI ที่ในช่วง 10 ปีล่าสุดค่อนข้างทรงตัว ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบกับประเทศสำคัญในอาเซียน อาทิ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ หรือแม้แต่เวียดนาม พบว่าทั้ง 4 ประเทศสามารถดึงดูดเม็ดเงินจาก FDI ได้ดีกว่าประเทศไทย ทั้งในแง่มูลค่าและความสม่ำเสมอของเงินลงทุน รวมไปถึงมีทิศทางการเติบโตซึ่งสังเกตได้จากเส้นแนวโน้มของ FDI ที่ทุกประเทศมีความชันกว่าไทย

ข้อเท็จจริงประการที่สอง ยังคงเกี่ยวข้องกับปัจจัย “ทุน” ซึ่งจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นว่าในช่วง 10 ปีหลัง (พ.ศ. 2554-2562) FDI ในประเทศไทยเคลื่อนไหวผันผวนและมีแนวโน้มในทิศทางที่ทรงตัว และเมื่อพิจารณาถ่วงน้ำหนักไปในรายละเอียด พบว่านอกจากเม็ดเงินที่เข้าประเทศลดลงแล้ว เม็ดเงินที่มีการลงทุนในภาคการผลิตหรือภาคอุตสาหกรรมก็ยังคงลดลงเช่นกัน โดยจากข้อมูล

ย้อนหลัง 15 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2562 ในช่วงก่อนเกิดอุทกภัย ช่วงปี พ.ศ. 2548-2554 มูลค่า FDI ที่ลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไทยมีมูลค่าค่อนข้างสูงต่อเนื่องอยู่ในช่วงระหว่าง 100,000 - 200,000 ล้านบาท โดยในปี พ.ศ. 2549 มีเม็ดเงินลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไทยกว่าสองแสนล้านบาท แต่หลังจากนั้นก็เริ่มแนวโน้มที่ลดลงมาโดยตลอด โดยในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่า FDI ที่ลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไทยเพียง 38,140 ล้านบาท ทำให้ภาครัฐต้องมีการออกโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development: EEC) ในปี พ.ศ. 2559 เพื่อกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชน ซึ่งในปัจจุบันใช้ชื่อว่าโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทำให้ในปี พ.ศ. 2561-2562 มีเม็ดเงินจาก FDI ไหลเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมไทยเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 162,686 และ 154,044 ล้านบาท ตามลำดับ

ข้อเท็จจริงประการที่สาม ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทย ซึ่งสะท้อนจากดัชนีสมรรถนะทางการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม (Competitive Industrial Performance (CIP) Index) จัดทำโดยองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Industrial Development Organization: UNIDO) โดยล่าสุดเป็นข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2563 (Competitive Industrial Performance Report 2020) ซึ่งในรายงานจะแสดงตัวชี้วัดและลำดับการเป็นผู้นำ รวมถึงประสิทธิภาพในบริบทของการเปลี่ยนแปลงบทบาทของภาคการผลิต โดยเฉพาะในแง่ของ

นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและครอบคลุม โดยนำเสนอในรูปแบบของการเปรียบเทียบความสามารถของแต่ละประเทศใน 2 รูปแบบ คือ เทียบกับปีก่อนหน้า และเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวน 152 ประเทศ สำหรับในรายงานปี 2020 (ข้อมูลปี 2018) ประเทศที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดจากการเปรียบเทียบดัชนีสมรรถนะทางการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม คือ เยอรมนี จีน เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ตามลำดับ สำหรับไทยอยู่ในอันดับที่ 24 คงที่ติดต่อกันเป็นปีที่สี่ (ปี 2010 อยู่ในอันดับที่ 25 ปี 2000 อยู่ในอันดับที่ 25 และปี 1990 อยู่ในอันดับที่ 34) ในส่วนประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อยู่ในอันดับที่ 9 23 38 39 และ 43 ตามลำดับ ทั้งนี้ ในส่วนของเวียดนามในช่วงหลังจากปี 2000 หรือ ปี พ.ศ. 2543 ภาคอุตสาหกรรมของเวียดนามมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว เมื่อพิจารณาจาก CIP Rank จากอันดับที่ 80 ในปี 2000 (พ.ศ. 2543) ขยับมาอยู่ในอันดับที่ 64 ในปี 2010 (พ.ศ. 2553) และล่าสุดในปี 2018 (พ.ศ. 2561) ขยับสูงขึ้นมากมาอยู่ในอันดับที่ 38 หรือในช่วง 20 ปีล่าสุด เวียดนามพัฒนาตัวเองสูงขึ้น 42 อันดับ

ทั้งนี้ จาก Competitive Industrial Performance Report 2020 แม้จะดูว่าในปัจจุบัน ภาคอุตสาหกรรมไทยมีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างดี แต่หากพิจารณาในรายละเอียดอื่น ๆ จะพบข้อจำกัดบางประการ อาทิ สัดส่วนการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชั้นกลาง-สูงต่อสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด ปรับตัวลดลงในช่วง 10 ปีล่าสุด ตรงกันข้ามกับประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงอย่างเวียดนามที่สัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 15 ข้อจำกัดสำคัญอีกหนึ่งประการที่พบ ได้แก่ สัดส่วนของมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมต่อ GDP รวมของประเทศ

ปรับตัวลดลงในช่วง 10 ปีล่าสุดเช่นกัน สะท้อนถึงแนวโน้มที่เรียกกันว่า “Premature Deindustrialization” หรือการลดทอนความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมก่อนเวลาอันควร ซึ่งเป็นภาวะที่การผลิตของภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ก่อนที่ประเทศกำลังพัฒนาจะไปสู่ประเทศรายได้สูง ทำให้ประเทศไม่สามารถรวยขึ้นจากการเป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ก่อนจะแก่ โดยปัจจัยเร่งที่สำคัญ คือ โลกาภิวัตน์ การส่งออกของจีน และเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้แรงงานน้อยลง โดยประเทศกำลังพัฒนาในปัจจุบันมีโอกาสน้อยลงในการพัฒนาอุตสาหกรรม เมื่อเทียบกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีตของประเทศในแถบเอเชียตะวันออก นอกจากนี้ หากมีการขยายขยายไปยังภาคบริการให้มากขึ้นจะต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือสูงขึ้น ทำให้ไม่สามารถดูดซับแรงงานกลุ่มไร้ฝีมือเหมือนกับการผลิตในภาคอุตสาหกรรมได้

ข้อเท็จจริงประการที่สี่และประการสุดท้ายสำหรับการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ก็คือ การมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value Chain: GVC) ซึ่งจากวิวัฒนาการของการค้า ทำให้การค้าสินค้าและบริการระหว่างประเทศในปัจจุบันอยู่ในรูปแบบของห่วงโซ่มูลค่าโลกมากขึ้นกว่าในอดีต จากการศึกษา รายงานขององค์การ (United Nations Conference on Trade and Development-UNCTAD) พบว่าประเทศกำลังพัฒนารวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าโลกมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยปรากฏการณ์ห่วงโซ่มูลค่าโลกได้เอื้อให้ประเทศกำลังพัฒนาที่ยังไม่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมหรือผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกได้เองตลอดทั้งสายพานการผลิตสามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลกได้ง่ายขึ้น โดยมุ่งไปที่การผลิตสินค้าในบางช่วงของห่วงโซ่ที่ประเทศนั้น ๆ มีศักยภาพ

ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศในด้านการจ้างงาน หรือการกระตุ้นเศรษฐกิจ และเมื่อพิจารณาข้อมูลสัดส่วนการค้า GVC ต่อ GDP ของไทย จากรายงาน WORLD ECONOMIC SITUATION AND PROSPECTS 2021 พบว่าสัดส่วนของไทยลดลงจากร้อยละ 30 ในปี 2005 (พ.ศ. 2548) มาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 28 ในปี 2015 (พ.ศ. 2558) สอดคล้องกับอีกหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่สัดส่วนลดลงเช่นกัน อาทิ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ยกเว้นแต่ประเทศเวียดนามที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 30 ในปี 2005 (พ.ศ. 2548) เพิ่มขึ้นเป็นเกือบร้อยละ 50 ในปี 2015 (พ.ศ. 2558) นอกจากนี้การระบาดของโรคโควิด-19 ยังทำให้เกิดแรงผลักดันใหม่สำหรับการปรับ GVC โดยจะเน้นเกี่ยวกับความยืดหยุ่นของ GVC มากขึ้น แนวโน้มดังกล่าวจะเปลี่ยนจุดเน้นจากเรื่องประสิทธิภาพด้านต้นทุนและเรื่องของ Just-in-time Production ไปสู่การสร้าง ความยืดหยุ่นผ่านห่วงโซ่อุปทานที่สั้นลง เน้นการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง การกระจายความเสี่ยงที่มากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพาสถานการผลิตที่ใดที่หนึ่งมากเกินไป และการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการจัดการความยืดหยุ่นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงประเด็นความกังวลด้านความมั่นคงของชาติที่เพิ่มขึ้น ทั้งหมดนี้มีแนวโน้มที่จะทำให้มีพื้นที่น้อยลงสำหรับการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาใน GVCs

จากที่กล่าวมาทั้งหมด อาจจะพอเห็นภาพของข้อเท็จจริงบางประการในภาคอุตสาหกรรมไทย ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงในภาคอุตสาหกรรมไทยข้างต้นถือว่าเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้าง คงต้องอาศัยระยะเวลาค่อยเป็นค่อยไปในการพัฒนา และประเด็นการพัฒนาอาจจะต้องมองในภาพรวมของประเทศ ไม่เฉพาะแค่ภาคอุตสาหกรรม ในประเด็น FDI นอกเหนือจากนโยบายส่งเสริม

การลงทุน ซึ่งคิดว่าแต่ละประเทศไม่น่าจะแตกต่างกันมา เนื่องจาก FDI เป็นการลงทุนระยะยาว ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประเทศที่จะลงทุนจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการลงทุนด้วย อาทิ ประสิทธิภาพของกฎเกณฑ์ อัตราภาษีที่โปร่งใส คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน ความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ความพร้อมของแรงงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ นอกจากนี้ นักลงทุนยังให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการเมือง ทั้งเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศ สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ และปัจจัยที่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการค้า เช่น กระแสการกีดกันทางการค้า และผลของข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น ในประเด็นของความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทย ภาวะ Premature Deindustrialization และการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลก ไทยคงต้องเน้นย้ำและตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรม และเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะเร่งให้เกิดการลงทุนทางเทคโนโลยีและการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะในด้านการศึกษาและบุคลากร โครงสร้างผลตอบแทนและแรงจูงใจในระบบเศรษฐกิจไทยที่เอื้อให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมในวงกว้าง รวมถึงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มแข็ง ท้ายที่สุด การกำหนดนโยบายสาธารณะของไทย จะต้องไม่ลืมกระบวนการมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชน และใช้ข้อมูลสนับสนุนเชิงประจักษ์ (Evidence-based) ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการออกนโยบายหรือมาตรการในการพัฒนาเศรษฐกิจ

การปรับปรุงและเสริมสร้าง โครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ ภายหลังการแพร่ระบาดของใหญ่ ของโควิด-19

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (กท.)

เป็นที่แน่ชัดแล้วว่าผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้น จะยังคงอยู่กับเราไปอีกนาน (อย่างน้อยที่สุดก็เป็นปีหรืออีกหลายปี) และส่งผลกระทบตั้งแต่การใช้ชีวิตประจำวัน การอยู่ร่วมกันในสังคม และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยปราศจากการปรับตัวไม่ได้เลยเช่นกัน ซึ่งในส่วนของอุตสาหกรรมทางการแพทย์เองก็มีบทบาทสำคัญในการรองรับผลกระทบที่เกิดจากการแพร่ระบาดใหญ่ของโควิด-19 ในการสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ (Mass Vaccination Program) โดยการเร่งผลิตและเร่งฉีดวัคซีนให้เพียงพอเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ (Herd Immunity) ทั่วโลกให้รวดเร็วที่สุดและมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ทั้งนี้ ยังไม่นับเงื่อนไขความเสี่ยงของโอกาสที่จะเกิดการกลายพันธุ์ของโควิด-19 และไม่มีวัคซีนที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันได้ 100% รวมถึงไม่ใช่ทุกคนบนโลกจะได้ฉีดวัคซีนที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือความท้าทายที่ทั่วโลกจะต้องเผชิญและปรับตัวเพื่อความอยู่รอดจากการระบาดของโควิด-19

บทความนี้ จึงอยากตั้งคำถามไปข้างหน้าและคาดการณ์ (Forecast) ความน่าจะเป็น (รวมถึงที่ควรจะเป็น) เพื่อการตระหนักรู้แต่ไม่ตื่นตระหนก และตกผลึกทางความคิดเป็นข้อเสนอแนะต่อภาคอุตสาหกรรมว่า การสร้างเศรษฐกิจหลังโควิด-19 ควรต้องมีการปรับโครงสร้างอย่างไร? และอะไรคือหัวใจสำคัญ? ดังที่บทความนี้ อยากนำเสนอต่อไป

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโควิด-19 ต่อการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product: GDP) ตามสูตรภายใต้สมการที่ประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ $GDP = Consumption + Investment + Government\ spending + (exports - imports)$ จากสมการข้างต้น จะพบว่าปัจจัยด้านการบริโภค (Consumption) การลงทุน (Investment) การนำเข้า (imports) และการส่งออก (exports) ล้วนได้รับผลกระทบเป็นห่วงโซ่จากการระบาดของโควิด-19 จนทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นส่วนประกอบของ GDP เหล่านี้ลดศักยภาพลงเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่สร้างการบริโภคภายในประเทศ (Domestic Consumption) เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการบิน นอกจากนี้ การแพร่ระบาดยังส่งผลกระทบต่อ การนำเข้าและส่งออกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้น เมื่อตัวแปรหลายด้านมีศักยภาพที่ลดลง จะเห็นได้ว่าตัวแปรในสมการของการคิด GDP ที่ยังหลงเหลืออยู่ที่จะมากระตุ้น GDP ได้ คือ การใช้จ่ายของภาครัฐ (Government Spending) ที่จะมาเป็นตัวสร้างและกระตุ้นให้เกิดการบริโภคและขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศ ดังที่เราจะเห็นจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าระยะสั้นที่มีความพยายามกระจายอัดฉีดเม็ดเงินจากภาครัฐเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจผ่านการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนเพื่อหมุนเวียน ผ่านวิธี Helicopter Money ซึ่งเป็นวิธีการที่ Mr.Milton Friedman นักเศรษฐศาสตร์อเมริกันนำมาใช้เขียนในบทความวิจัยทางเศรษฐศาสตร์จนเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง เรื่อง “The Optimum Quantity of Money” หรือ “ปริมาณเงินที่เหมาะสมในระบบเศรษฐกิจ” ในปี พ.ศ. 2512 เป็นการเปรียบเทียบว่า หากธนาคารกลางอยากเร่งให้เกิดเงินเฟ้อและเกิดผลผลิตในเศรษฐกิจซึ่งเติบโตต่ำกว่าศักยภาพที่ควรจะเป็น ก็สามารถแจกเงินให้กับคนทั่วไป คนก็จะใช้เงินในการจับจ่ายใช้สอยหรือทำกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อขึ้นตามเป้าหมายที่ธนาคารกลางอยากเห็น การแจกเงินนี้เปรียบเสมือนนำเฮลิคอปเตอร์มาบินอยู่เหนือท้องฟ้า แล้วโปรยเงินลงมาแจกชาวบ้านเพื่อนำมาจับจ่ายใช้สอย เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กระแสเงินเกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพื่อจะไม่ให้เกิดการชะงักงันและสร้างวิกฤตเศรษฐกิจต่อไป²

เราจะหวังพึ่งภาคส่วนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวให้เป็นทางออกจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้จริงหรือ?

จากข้อมูลข้างต้นนำมาซึ่งคำถามว่า หากภาครัฐจะใช้อุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการเติบโต และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ให้กลับมาสู่สภาวะปกติได้เท่านั้นหรือ?

ที่ผ่านมา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้สร้างเม็ดเงินให้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมหาศาล จนมีความมั่นใจมากกว่าการท่องเที่ยวจะเป็นอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนมีสายพานที่ยาว แต่จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 กลับทำให้อุตสาหกรรมที่เชื่อกันว่ามีความมั่นคงและยั่งยืนอย่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจนไม่สามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อมองไปข้างหน้า เราควรพิจารณาอย่างรอบคอบว่า ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการจะเป็นความหวังในการ “สร้างเศรษฐกิจ” หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 คลี่คลายลงได้จริงหรือ? แม้แต่ประเทศที่ไม่ได้พึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นหลักยังยอมรับว่าการ “สร้างเศรษฐกิจ” หลังจากโควิด³ ถือเป็นงานระยะยาวที่ยากและเป็นงานใหญ่⁴ ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศที่มีการท่องเที่ยวอุตสาหกรรมท่องเที่ยวร้อยละ 10-20 ของเศรษฐกิจประเทศนั้น เราสามารถ

คาดหวังให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคส่วนที่ช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ แต่ไม่ควรคาดหวังให้เป็นกลไกหลักในการสร้างเศรษฐกิจหลังสถานการณ์คลี่คลาย เพราะมีปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น นักท่องเที่ยวจะมาเมื่อไหร่ และมีจำนวนมากหรือน้อยแค่ไหน ดังนั้น การพึ่งพาอุตสาหกรรมการบริการแบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกระตุ้นการบริโภคภายใน (Domestic Consumption) เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจของประเทศขึ้นมาใหม่

เราควรสร้างเศรษฐกิจไทยอย่างไรภายหลังการยุติการแพร่ระบาดของโควิด-19

การหันมามองว่าจะ “สร้าง” เศรษฐกิจไทยตามหลังการยุติการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างไร? ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่าเราควรให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจใน “ระยะกลาง” ถึง “ระยะยาว” มากกว่าการ “กระตุ้น” แก้ปัญหาเฉพาะหน้าใน “ระยะสั้น” ผ่านการอัดฉีดเม็ดเงินจากภาครัฐเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจผ่านการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนเพื่อหมุนเวียนผ่าน Helicopter Money แบบที่ผ่านมา

สิ่งที่รัฐควรเข้าไปมีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ระยะกลาง” ถึง “ระยะยาว” คือ การสร้างงานเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจผ่านการบริโภคในระยะยาว (มากกว่าในระยะสั้นแบบ Helicopter Money) โดยภาครัฐต้องมีบทบาทในการสร้างและกระตุ้นเศรษฐกิจ ดังนี้

1. รัฐมีบทบาทเป็นผู้ว่าจ้างด้วยตัวเอง
2. รัฐมีบทบาทในการสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจมีการจ้างงานมากขึ้น
3. ในบางภาคส่วนที่มีความเสี่ยงต่อคน ภาครัฐสามารถสนับสนุนการใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีมาแทนที่การใช้แรงงานคน

4. รัฐควรมีบทบาทที่จะมีมาตรการพุงภาคธุรกิจ SMEs ที่จะล้ม เช่น ปรับโครงสร้างหนี้ให้สมดุลกับรายได้ของภาคธุรกิจ เป็นต้น

5. รัฐควรมุ่งสร้างทักษะโดยพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้แรงงานไทยได้มีงานทำ ตอบสนองต่ออุตสาหกรรมในอนาคตหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยุติลง

นอกจากนี้ ประเด็นการเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ก็มีส่วนจะทำให้อุตสาหกรรมสุขภาพ (Healthcare Industry) จะเป็นกระแสที่สำคัญในอนาคตหรือไม่? ก็เป็นคำถามที่น่าสนใจ ภาครัฐควรเร่งสร้างทักษะ สร้างแรงงาน ตอบสนองต่ออุตสาหกรรมการบริการ และมุ่งเน้นในด้านนี้หรือไม่? ก็เป็นคำถามที่น่าจะมีคำตอบสำหรับสร้างระบบเศรษฐกิจหลังโควิด-19 ในอนาคตเช่นกัน

สำหรับกระแสที่นักวิเคราะห์หลายคนได้คาดหวังว่าภาครัฐจะให้ความสำคัญกับภาคส่วนอุตสาหกรรมการบริการ รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีสัดส่วนร้อยละ 10-20 เพื่อสร้างมูลค่าการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในประเทศ ผ่านการบริโภคภายในประเทศ (Domestic Consumption) อันเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในสมการการคิด GDP หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เราจะพบความจริงที่ว่าภาวะระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อย่างเช่นอุตสาหกรรมการบิน มีอุปสงค์ (Demand) ที่หดหายไปเกือบหมดโดยไม่รู้เลยว่าอีกยาวนานแค่ไหนจะสามารถฟื้นฟูระดับอุปทาน (Recover Supply Level) ให้กลับมาได้ ณ จุดเดิมก่อนการระบาดของโควิด-19 จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่จะพึ่งพาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหลักเพียงอย่างเดียว (แบบที่หลายคนคาดการณ์และคาดหวัง) นั้นคงไม่ใช่คำตอบสุดท้าย แต่การหาทักษะใหม่ ๆ ให้แก่แรงงานเพื่อตอบสนองต่ออุตสาหกรรมให้ตรงจุดอย่างถูกที่

และถูกเวลา ไม่ว่าจะในภาคการผลิตหรือภาคบริการในอนาคตนั้น นับเป็นตัวแปรสำคัญที่จะเป็นทางรอดในอนาคตหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ลื่นสุดลง รวมถึงการที่ภาครัฐต้องมีส่วนในการออกมาตรการเพื่อพยุงภาคธุรกิจให้อยู่รอด ซึ่งจะมีผลคือ สามารถสร้างงานและสร้างการบริโภคภายในแบบระยะยาว เพื่อกระตุ้นและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจต่อไปได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการสร้างเศรษฐกิจ ภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยุติลง

ทั้งหมดทั้งมวลเหล่านี้ จึงนำมาสู่บทสรุปและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของภาครัฐ ในการสร้างเศรษฐกิจให้กลับมาฟื้นตัวภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยุติลง ในบริบทของ “การหันกลับมามองข้างในประเทศ” (Inward Looking) โดยเน้นไปที่อุตสาหกรรมที่เกิดการบริโภคภายในประเทศ (Domestic Consumption) ที่เป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้าง GDP ให้ระบบเศรษฐกิจในประเทศ และเน้นการสร้างรายได้ให้ภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบสามารถยกระดับศักยภาพและปรับตัวผ่าน Inward Looking มากกว่าการคาดหวังเม็ดเงินจากภายนอกประเทศ (Outward Looking) เพียงอย่างเดียว รวมถึงควรมองการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพึ่งพิงตัวเองในระยะยาวอย่างยั่งยืน เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็ว มากกว่าที่จะรอคอยการพึ่งพิงเม็ดเงินจากภายนอกประเทศดังที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ควรมองหากลไกใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยการสร้างกลไกทางเศรษฐกิจที่สามารถตอบสนองต่ออุตสาหกรรมในโลกอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผ่านการเรียนรู้ข้อผิดพลาดที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในวิกฤตปัจจุบัน ซึ่งก็คือ การไม่สามารถปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทานได้อย่างทันท่วงที ดังเช่นในภาคส่วนของอุตสาหกรรมการบินและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน

ควรมีการสร้างความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมการผลิตในบางสาขา ที่อาจมีการเติบโตจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส ดังเช่นในกรณีของอุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเมื่อพฤติกรรมของคนซึ่งเป็นผู้บริโภคปรับตัวเปลี่ยนไปกับการระบาดของโรค ส่งผลให้อุตสาหกรรมดังกล่าวมีการเติบโตท่ามกลางวิกฤตที่เพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุป การบริโภคในครัวเรือนยังคงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสร้าง GDP และฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังภาวะวิกฤตต่าง ๆ โดยในกรณีของวิกฤตโควิด-19 บทบาทของภาครัฐในระยะสั้น อาจต้องใช้ Helicopter Money ในการอัดฉีดกระตุ้นการหมุนเวียนเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจ ในขณะที่ในระยะยาวภาครัฐควรมีบทบาทสำคัญในการสร้างงานผ่านการวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและตรงจุดในอนาคต เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจผ่านการบริโภคในระยะยาว ซึ่งจะเป็นการตอบโจทย์ในการปรับปรุงและเสริมสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่หลังการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ที่แน่นอนกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของวิกฤตที่เกิดขึ้นไปเรื่อย ๆ แบบไม่มีหลักประกันความมั่นคงใด ๆ รองรับแบบที่เป็นอยู่

¹Messi. "ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)." *Thaifrx.com*. March 21, 2020. Accessed April 27, 2021. <https://www.thaifrx.com/ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ2/>

²วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ. "เงินเฮลิคอปเตอร์" <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/638470>. Bangkokbiznews, August 1, 2016.

³"Rebuilding Economies Post-Covid-19: Dilemmas and Trade-Offs," *Dbs.com*, 2020, <https://www.dbs.com/media/features/rebuilding-economies-post-covid-19-dilemmas-and-trade-offs.page>.

⁴hermesauto, "Singapore Economy Will Take Longer to Recover from Covid-19 Crisis than Past Recessions: MAS," *The Straits Times*, October 28, 2020, <https://www.straitstimes.com/business/economy/singapore-to-see-uneven-and-protracted-recovery-from-covid-19-recession-amid-job>.

การเปลี่ยนแปลง

ของเทคโนโลยีด้านข้อมูล อย่างก้าวกระโดดกับความท้าทาย ของภาคอุตสาหกรรม

กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กส.)

ในปัจจุบันหากกล่าวถึง “ข้อมูล” ซึ่งเป็นสิ่งที่กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของทุกคน ข้อมูลในปัจจุบันถูกถ่ายทอด ส่งต่อ และเผยแพร่ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น เช่น การเผยแพร่ข้อมูลผ่านเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ที่มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง กระทั่งในปัจจุบันที่โลกได้เข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในทุกภาคส่วน รวมทั้งธุรกิจภาคอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยเกิดการวิวัฒนาการจนกลายเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data โดยเทคโนโลยี Big Data ได้ถูกนำมาใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในภาคธุรกิจอย่างกว้างขวาง อดีตที่ผ่านมาการนำข้อมูลมาใช้งานยังมีข้อจำกัดของลักษณะข้อมูลที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์และ

ประมวลผลให้กลายเป็นสารสนเทศ (Information) ด้วยความ

ก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน จึงทำให้รูปแบบของข้อมูลที่นำมาใช้ประมวลผลมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของอักษร ตัวเลข รูปภาพ วิดีโอ และเสียง สำหรับเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการกับข้อมูลนั้นมีวิวัฒนาการเริ่มต้นจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลเท่านั้น ต่อมาพัฒนาเป็นระบบสารสนเทศโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือเพื่อการจัดการข้อมูลสำหรับช่วยในการตัดสินใจ การวิวัฒนาการยุคต่อมาเป็นการจัดการทรัพยากรสารสนเทศด้วยการมุ่งเน้นใช้ข้อมูลสารสนเทศมากขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างมาก โดยเทคโนโลยีในยุคนี้นอกจากการประมวลผลข้อมูลแล้วยังมีการสร้างและผลิตข้อมูลสารสนเทศด้วย

สำหรับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ได้เข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างมากและครบครัน โดยที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คน ทั้งในด้านการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ทำให้ทุกภาคส่วนต้องเร่งปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วรอบด้าน ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมก็เช่นกันต้องปรับตัวให้ก้าวข้ามผ่านไปสู่อุตสาหกรรมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว โดยในช่วงที่ผ่านมาภาคอุตสาหกรรมอยู่ระหว่างการปรับตัวจากกระแสการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงข้อมูลการผลิตระหว่างเครื่องจักรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ให้กระบวนการผลิตสามารถดำเนินการได้อย่างอัตโนมัติ (Smart Factory) ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการผลิตที่จะเกิดขึ้นในยุคสมัยของอุตสาหกรรม 4.0 นั้นจะเกิดข้อมูลที่ต้องแลกเปลี่ยนกันมากมายและตลอดเวลา ดังนั้น เทคโนโลยีการจัดการข้อมูลจึงมีบทบาทมากขึ้น องค์กรและหน่วยงานวิจัยและศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศชั้นนำของโลกจึงได้มีการกล่าวถึงแนวโน้มของเทคโนโลยี ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะมีบทบาทและถือเป็นความท้าทายต่อภาคอุตสาหกรรมหลายเทคโนโลยี ซึ่งในบทความนี้ขอยกตัวอย่างเทคโนโลยีที่มีการกล่าวถึงและได้เริ่มมีการนำมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมแล้ว อาทิ

Internet of Things (IoT) เป็นเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในหลายอุตสาหกรรมมากขึ้น ครอบคลุมทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยเรียกว่า Industrial Internet of Things หรือ IIoT คือ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเชื่อมต่อกับเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลการทำงานและพฤติกรรมการใช้งานผ่านอุปกรณ์ที่เรียกว่า เซ็นเซอร์ (Sensor) โดยข้อมูลนั้นจะถูกนำมาวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อการปรับปรุงการวางแผนและกระบวนการทำงานของเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การใช้งานระบบอัตโนมัติที่มีมากขึ้น (Hyperautomation) ซึ่งในหลายปีที่ผ่านมา ระบบอัตโนมัติถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง และมีการนำมาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น เพื่อทดแทนการใช้แรงงานที่มีแนวโน้มจำนวนคนวัยทำงานที่ลดลงทั่วโลก นอกจากนี้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังเป็นส่วนขับเคลื่อนให้หลาย ๆ องค์กรให้ความสำคัญในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตเป็นระบบอัตโนมัติมากขึ้น เพื่อลดการใช้แรงงานจำนวนมากในพื้นที่จำกัด การปรับปรุงระบบการผลิตให้เป็นระบบอัตโนมัติได้ ต้องอาศัยข้อมูลจำนวนมาก หรือ Big Data เพื่อให้เครื่องจักรเรียนรู้การทำงานจนกระทั่งสามารถทำงานได้อย่างอัตโนมัติ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเทคโนโลยีที่จะถูกนำมาใช้เพื่อการเรียนรู้และประมวลผลข้อมูลอันมหาศาลที่จะเกิดขึ้นในธุรกิจอุตสาหกรรม สำหรับการยกระดับงานอัตโนมัติต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลไปสู่การลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ในปัจจุบันการใช้ AI ในอุตสาหกรรมการผลิตทั่วโลกอยู่ในขั้นต้นเท่านั้น โดยเป็นการมุ่งเน้นพัฒนา AI ให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจสอบการทำงานของเครื่องจักรเพื่อคาดการณ์การซ่อมบำรุงเครื่องจักรล่วงหน้า

การสร้างโลกเสมือนแบบไร้ขีดจำกัด (Extended Reality, XR) คือ การรวบรวมเทคโนโลยีโลกเสมือนจริง ได้แก่ Augmented Reality (AR) เป็นการรวมสภาพแวดล้อมจริงกับภาพจำลองเสมือนจริงให้อยู่ในภาพเดียวกัน Virtual Reality (VR) คือการจำลองภาพให้อยู่ในโลกเสมือนจริง โดยตัดขาดจากบริบทสภาพแวดล้อมจริง และ Mixed Reality (MR) เป็นการผสมผสาน AR และ VR เข้าด้วยกัน โดยจะแสดงออกมาเป็นการจำลองภาพ 3 มิติ ที่สามารถโต้ตอบหรือตอบสนองวัตถุเสมือนได้แบบเรียลไทม์ โดยเทคโนโลยี XR นี้จะเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานจริงได้มากขึ้น โดยเทคโนโลยีการสร้างโลกเสมือนนั้นมีบทบาทมากในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งอุตสาหกรรมทางการแพทย์ได้ประยุกต์เทคโนโลยี VR เพื่อให้แพทย์สามารถวินิจฉัยอาการ หรือศัลยกรรมทางไกลได้โดยไม่ต้องเข้าไปอยู่ในพื้นที่เสี่ยงได้

เทคโนโลยี Edge Computing คือ การประมวลผลข้อมูลในคลาวด์ (Cloud) ที่อยู่ใกล้กับแหล่งการเกิดข้อมูลมากที่สุด เพื่อลดเวลาในการเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากที่ผ่านมามีการจัดเก็บข้อมูลในภาคอุตสาหกรรมผ่านเซ็นเซอร์ ข้อมูลเหล่านั้นจะถูกส่งไปจัดเก็บยังคลาวด์ และเมื่อต้องการนำข้อมูลมาประมวลผลจะต้องส่งข้อมูลจากคลาวด์กลับมายังเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่เป็นหน่วยประมวลผล ดังนั้น อาจเกิดช่องว่างและความล่าช้าในช่วงระหว่างการจัดเก็บข้อมูลและการคำนวณ โดยเทคโนโลยี Edge Computing จะสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็วขึ้น รับข้อมูล ส่งข้อมูล และแสดงผลข้อมูลได้แบบ Real Time รวมทั้งยังส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี IoT ในภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย

เทคโนโลยี Blockchain ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่รู้จักกันพอสมควรจากการแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลอย่าง Bitcoin แต่ Blockchain นี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากมาย จากที่เทคโนโลยี Blockchain นี้เป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลแบบหนึ่งที่จะทำให้ข้อมูลที่ส่งผ่านกันในรูปแบบดิจิทัล (Digital Transaction) สามารถส่งต่อหรือ share ไปยังทุกคนที่อยู่ในเครือข่ายได้ เปรียบเสมือนห่วงโซ่ (Chain) และสามารถบอกได้ว่าใครเป็นเจ้าของข้อมูลและใครมีสิทธิในข้อมูลนั้น โดยข้อมูลที่ถูกบันทึกจะอยู่ในระบบของทุกคนที่อยู่ในเครือข่ายซึ่งสามารถตรวจสอบการส่งผ่านข้อมูลได้ ทำให้เกิดความปลอดภัยของข้อมูล ดังนั้น เทคโนโลยี Blockchain จึงได้ถูกนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลโดยไม่ต้องผ่านตัวกลางทางการเงินอย่างธนาคาร

และเทคโนโลยี 5G ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีวัตถุประสงค์ให้เกิดการเชื่อมโยง การรองรับการติดต่อสื่อสาร และการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว โดยเทคโนโลยี 5G จะส่งผลให้ Internet of Things ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบการผลิตอัตโนมัติ (Automation) และการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มีความสำคัญมากขึ้นในภาคอุตสาหกรรม ทั้งในส่วนของ การวางแผน การบริหารและจัดการกระบวนการผลิต ตลอดจนการคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่มีนวัตกรรมระดับสูง

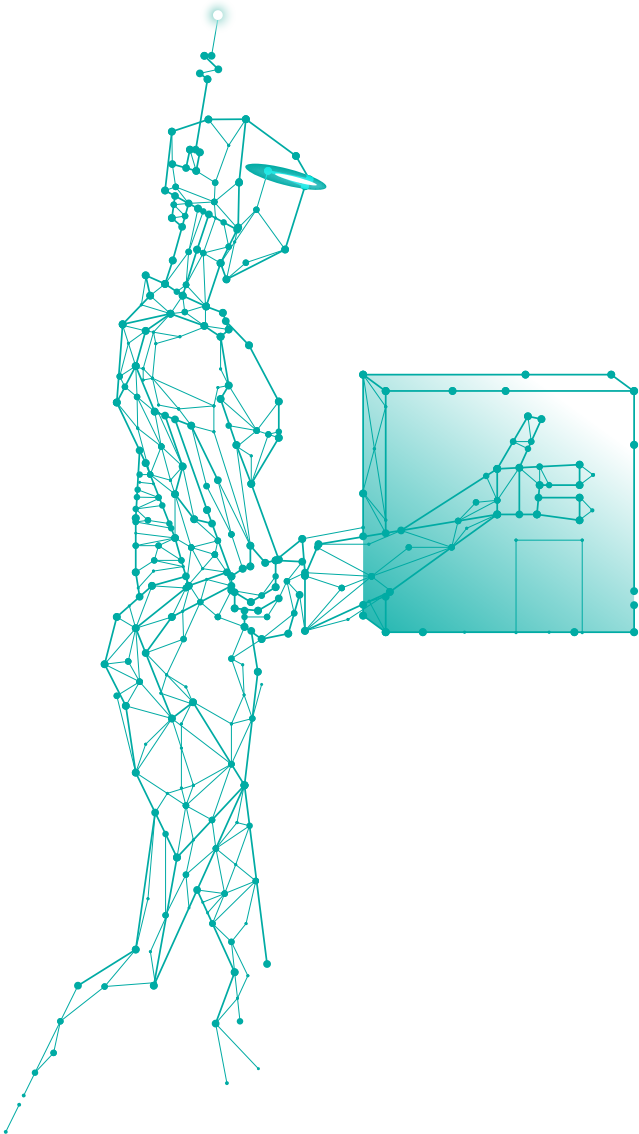
จากเทคโนโลยีที่กล่าวมาข้างต้นจะก่อให้เกิดข้อมูลขึ้นมากมาย และเกิดการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจสำหรับกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมอย่างหลากหลาย ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของภาคอุตสาหกรรม นอกจากการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิตแล้ว ยังต้องเตรียมพร้อมกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีด้านข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอีกด้วย นอกจากการปรับเปลี่ยนของภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งภาคอุตสาหกรรมแล้ว ภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความพร้อมต่อการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในแต่ละภาคส่วน ซึ่งหน่วยงานของภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้บรรจุประเด็นการสนับสนุนให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในทุกภาคส่วนเข้าไปในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งยังได้มีการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อปรับปรุงทิศทางการดำเนินงานของประเทศด้วยการใช้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีดิจิทัล เร่งพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัล และสร้างความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น อนาคตข้างหน้า ต่อจากนี้ภาคส่วนต่าง ๆ จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินงานตามเทคโนโลยีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นความท้าทายที่หากข้ามผ่านไปได้ จะสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตต่อไป

5

ผลงาน โครงการสำคัญ
ของ สศอ. ในรอบปี
งบประมาณ พ.ศ. 2563

- การจัดงานประจำปี OIE FORUM 2563
- โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมศักยภาพด้วยผลิตภาพ
- โครงการศึกษาศักยภาพชิ้นส่วนยานยนต์ไทย เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)
- การขับเคลื่อน BCG Economy ผ่านมาตรการ Green Tax Expense
- การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) สู่การเป็นผู้ส่งออกอาหารอนาคตของโลก
- รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรม ศักยภาพกับการพัฒนาอุตสาหกรรม
- แผนภาพอนาคตของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์
- การจัดทำฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค เพื่อการเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม
- โอกาสของสินค้าอุตสาหกรรมและบริการ ด้านการผลิตภายใต้ความเป็นไปได้ของการเจรจา ความตกลงการค้าเสรี ไทย-บังกลาเทศ
- Regional Workshop: ASEAN-Korea Dialogue for E-Waste Management การขับเคลื่อน นโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน ภายใต้ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี
- เว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ตามโครงการต้นแบบระบบบัญชี ข้อมูลกลางภาครัฐ (Government Data Catalog) และระบบนามานุกรม (Directory Services)
- การสำรวจข้อมูลอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนา ตัวชี้วัดเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายพื้นที่

NEW PERSPECTIVE OF THAILAND INDUSTRY

: มองมุมกลับ ปรับมุมมอง
พลิกวิกฤต
อุตสาหกรรมไทย

คณะทำงานฝ่ายวิชาการ OIE FORUM 2020
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม จัดงานประจำปี สศอ. (OIE FORUM) ประจำปี พ.ศ. 2563 ภายใต้ชื่องาน “New Perspective of Thailand Industry: มองมุมกลับ ปรับมุมมอง พลิกวิกฤตอุตสาหกรรมไทย” เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2563 ณ ฮอลล์ 3 ภิรัช คอนเวนชัน เซนเตอร์ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค โดยได้รับเกียรติจาก นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวเปิดงานและกล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “มุมมองใหม่ ของอุตสาหกรรมไทยหลังสถานการณ์โควิด-19”

งานสัมมนา OIE Forum 2020 ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ทั้งภาคการผลิต ภาคบริการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สมาคม มูลนิธิ นักวิชาการ สื่อมวลชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปกว่า 1,200 คน จัดขึ้น ณ ฮอลล์ 3 กิรัช คอนเวนชัน เซ็นเตอร์ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค โดยจำกัดผู้เข้าร่วมงานไม่เกิน 350 คน และผู้เข้าร่วมการสัมมนาทางออนไลน์ (Webinar) จำนวนกว่า 1,000 คน การสัมมนาครั้งนี้จัดให้มีการเสวนาทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย โดยในภาคเช้าได้รับเกียรติจาก ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ อดีตผู้อำนวยการใหญ่องค์การการค้าโลก (WTO) และอดีตเลขาธิการการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) กล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “ทิศทางเศรษฐกิจไทย เดินหน้าอย่างไร ในวิกฤตไทย วิกฤตโลก” ในลำดับต่อมาเป็นการเสวนาในหัวข้อ “มองมุมกลับ ปรับมุมมอง พลิกวิกฤตอุตสาหกรรมไทย” โดยมีผู้ร่วมเสวนาเป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐ และภาคเอกชน ได้แก่ 1) นายแพทย์โสภณ เมฆธน ประธานกรรมการองค์การเภสัชกรรม และอดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข 2) นายวิศิษฐ์ ลิ้มลือชา ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และรองประธานสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย 3) ดร.ยรรยง ไทยเจริญ รองผู้จัดการใหญ่ ผู้บริหารสูงสุด Economic Intelligence Center ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ 4) นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยมี นายบัญชา ชุ่มชัยเวย์ เป็นผู้ดำเนินการเสวนา

ในช่วงบ่ายมีการเสวนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ประกอบการในองค์กรชั้นนำ โดยได้ประยุกต์ใช้ระบบการสัมมนาออนไลน์ (Webinar) ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมรับชมและรับฟังการเสวนาในแต่ละห้องสามารถที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นได้ผ่านทางช่องทางข้อความ ประกอบด้วย การเสวนาทางออนไลน์ 3 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อที่ 1 “REBUILD: มองมุมกลับ ถอดรหัสความคิด รับมือยุคดิจิทัล” หัวข้อที่ 2 “REBOOT: ปรับมุมมอง แก้ววิกฤต สร้างโอกาส SMEs ไทย” หัวข้อที่ 3 “REBOUND: พลิกวิกฤต เศรษฐกิจวิถีใหม่ อุตสาหกรรมไทยไร้พรมแดน” ซึ่งรายงานประจำปี สศอ. เล่มนี้ จะนำเสนอเนื้อหาประเด็นที่น่าสนใจมานำเสนอให้อ่านกันอีกครั้ง

ทิศทางเศรษฐกิจไทยเดินหน้าอย่างไร ในวิกฤตไทย วิกฤตโลก

สำหรับการปาฐกถาพิเศษภาคเช้าในหัวข้อ “ทิศทางเศรษฐกิจไทยเดินหน้าอย่างไร ในวิกฤตไทย วิกฤตโลก” โดยได้รับเกียรติจาก ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ สรุปได้ดังนี้ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มุ่งไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาคส่วนต่าง ๆ จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้อง เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์และกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นการปักหมุดทิศทางการพัฒนา ให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานมุ่งไปยังจุดหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ประเด็นพัฒนาหลาย ๆ เรื่องถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาในอนาคต เช่น การปฏิรูปการศึกษา การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ซึ่งประเด็นเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และนำไปสู่การทบทวนปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ได้ตามความจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการวางยุทธศาสตร์ก็คือ การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้การบูรณาการของทุกภาคส่วน

ในบริบทของการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยก็เช่นเดียวกัน ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยได้ถูกถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ แต่เมื่อสถานการณ์รอบด้านเปลี่ยนแปลง ก็จำเป็นต้องปรับทิศทางการพัฒนาเพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับประเด็นพัฒนาภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ “หงส์ดำ (Black Swan)” ที่ไม่เคยมีใครคาดคิดมาก่อน และส่งผลกระทบรุนแรงไปทั่วโลก ทำให้ภาคอุตสาหกรรมไทยจำเป็นต้องปรับทิศทาง/นโยบายการพัฒนา เช่น มุ่งเน้นการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในประเทศให้มากขึ้น แทนการพึ่งพาเศรษฐกิจโลกแต่เพียงอย่างเดียว เน้นการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่การผลิตภายในประเทศ อาทิ การผลิตชิ้นส่วน ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิต รวมถึงการดำเนินนโยบายอุตสาหกรรมที่เน้นเรื่องการเข้าสู่ดิจิทัล (Digitalization) ให้มากขึ้น

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับบริบทใหม่ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นพัฒนาที่นำไปสู่การปรับโครงสร้าง เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศที่เข้มแข็งในระยะยาว ภายใต้ศักยภาพ ข้อได้เปรียบที่ประเทศมี และปัจจัยเอื้อจากทั้งภายใน และภายนอกประเทศ เมื่อผนวกกับความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการผลักดัน ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ย่อมส่งผลให้ประเทศไทยเดินหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ตามยุทธศาสตร์ชาติ และมีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งพร้อมรับสถานการณ์ ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

หองหูกลับ ปรับหูกคิด พลิกวิกฤตอุตสาหกรรมไทย

การเสวนาในหัวข้อ “มองหูกกลับ ปรับหูกคิด พลิกวิกฤต อุตสาหกรรมไทย” มีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐและ เอกชนดังที่กล่าวมาข้างต้น มาร่วมให้ทัศนะและมุมมองที่เป็น ประโยชน์รอบด้าน โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ การแพร่ระบาดของ โควิด-19 (COVID-19) นับเป็นปรากฏการณ์ความ ทำหายหนึ่งที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงและขยายตัวเป็นวงกว้าง อย่างรวดเร็วในทุกภาคส่วนทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรม การผลิต การบริการ การท่องเที่ยว การแพทย์ และการค้า อีกทั้ง วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ดังกล่าวได้ซ้ำเติมระบบ เศรษฐกิจโลกที่เปราะบางเป็นทุนเดิมอยู่แล้วให้บอบช้ำมากยิ่งขึ้น และเป็นตัวเร่งสำคัญให้หลายฝ่ายต้องปรับตัวสู่ธุรกิจรูปแบบใหม่ หรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เพื่อให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวมถึงระบบสาธารณสุข ซึ่งกรอบการดำเนินธุรกิจและการใช้ ชีวิตประจำวันแบบเดิมอาจจะไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน เราจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมุมมองมุมคิดใหม่ เพื่อรับมือกับทุกวิกฤตที่กำลังถาโถมเข้ามาในขณะนี้

หูกกลับที่หองหอง..กับ..

สถานการณ์โควิด-19 ในปัจจุบัน

วิกฤตสาธารณสุขครั้งใหญ่ที่ผ่านมา ได้ซ้ำเติมเศรษฐกิจ ทั่วโลกที่อยู่ในภาวะเปราะบางให้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้แต่ละประเทศต่างเร่งหามาตรการในการควบคุมการ แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ หรือ ที่เรียกว่า Flatten the curve เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะมาตรการล็อกดาวน์ (Lockdown) หรือมาตรการ ปิดประเทศ/ปิดเมือง ที่มีการจำกัดการเดินทาง หยุดการให้บริการ ของธุรกิจบางประเภทชั่วคราว และระงับกิจกรรมในพื้นที่ สาธารณะ ซึ่งแม้จะเป็นการสกัดกั้นการแพร่ระบาดในวงกว้างได้ เป็นอย่างดี แต่มาตรการดังกล่าวกลับส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ในเชิงเศรษฐกิจ จากการหยุดชะงักของภาคการผลิต การบริการ การท่องเที่ยว และการจ้างงาน โดยมีกรณีผลกระทบจาก มาตรการล็อกดาวน์ของรัฐบาลต่อเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 1 - ที่ 3 ปี พ.ศ. 2563 พบว่า การยกระดับ ความเข้มงวดของมาตรการล็อกดาวน์จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจากรูปภาพที่ 1 จะเห็นได้ชัดเจนว่า หากประเทศนั้นมีการบังคับใช้มาตรการล็อกดาวน์ที่เข้มงวดมากขึ้น ภาวะเศรษฐกิจของประเทศก็จะหดตัวมากขึ้นเช่นกัน แต่มี กรณีข้อยกเว้นสำหรับบางประเทศที่อาจมีความแตกต่างออกไป (Outliers) อาทิ เวียดนามและจีน ซึ่งได้รับอานิสงส์จากการฟื้นตัว ของภาคการส่งออก โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความ ต้องการใช้เพิ่มขึ้นในช่วง Work from Home และกลุ่ม สินค้าเวชภัณฑ์ ทำให้ความเข้มงวดของมาตรการล็อกดาวน์ ไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศทั้งสองมากนัก ขณะที่เศรษฐกิจของไทยโดยรวมยังคงอยู่ในภาวะชะลอตัว แม้จะมีสัญญาณการฟื้นตัวหลังการผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ แล้วก็ตาม ส่วนหนึ่งเป็นเพราะประเทศไทยมีการพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศสูงถึงร้อยละ 12 ของ GDP

อุตสาหกรรมไทย..

ฯพลิกวิกฤตครั้งใหญ่ให้ได้อย่างไร

จากวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องเร่งหาแนวทางการในการรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันที่ รวมถึงการวางแผนเพื่อสร้างความพร้อมรองรับต่อวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นระลอกใหม่ได้อีกครั้ง โดยในด้านสาธารณสุข จำเป็นต้องมีการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งผู้ผลิตและผู้นำเข้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานและสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างเพียงพอ เช่น หน้ากากอนามัย ชุดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment: PPE) แอลกอฮอล์เกรดคุณภาพสูงสำหรับยา (Pharmaceutical Grade) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการแพทย์ เช่น กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก (Big Data Analytics) เทคโนโลยี AI หุ่นยนต์ การให้คำปรึกษาทางการแพทย์ผ่านระบบทางไกล (Telemedicine หรือ Tele-consultation) รวมถึงการยกระดับระบบการกำกับดูแลการผลิตและการนำเข้าที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการพัฒนาเครื่องมือแพทย์ เช่น ระบบการยื่นเอกสาร

แบบ E-Submission ในส่วนของภาครัฐก็ควรปรับตัวให้ทันต่อการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลจำนวนมาก (Big Data) ควบคู่กับหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และวางแผนธุรกิจ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ รวมถึงการจัดการกระบวนการผลิตและการกระจายสินค้าให้มีประสิทธิภาพและผลผลิตสูงมากขึ้น สำหรับภาครัฐที่นอกจากจะต้องเร่งเสริมสร้างความเชื่อมั่นเพื่อดึงดูดการลงทุนให้เข้ามาในประเทศเพิ่มขึ้น ด้วยการปรับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ให้เอื้อต่อการลงทุนแล้วยังต้องเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และยกระดับขีดความสามารถของภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมทางการแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนการสร้าง Eco System ที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ เช่น การปรับกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การสร้างแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วน การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เป็นต้น

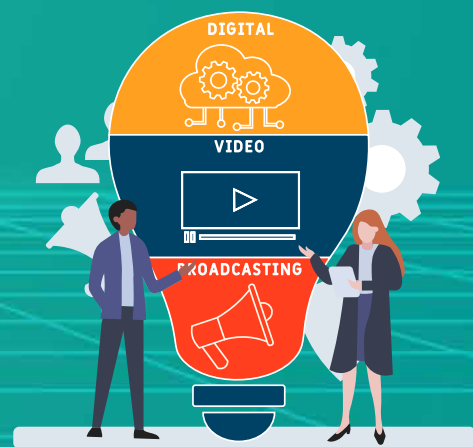

REBUILD: มองมุมกลับ ถอดรหัสความคิด รับมือยุคดิจิทัล

ผู้ร่วมเสวนา ได้แก่ คุณแดน ปฐมวานิชย์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท เอ็นอาร์ อินสแตนส์ โปรดิวซ์ จำกัด (มหาชน) คุณมิตร์ดนัย สถาวรเมณี ผู้ประกอบการธุรกิจ Coro Field Smart Farm บริษัท Coro Brother จำกัด คุณเกรียงศักดิ์ วงศ์พร้อมรัตน์ ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาตลาดธุรกิจปิโตรเลียมชั้นนำ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด และดำเนินรายการโดย คุณอุษิณ วิโรจน์เดชะ จากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

จากการเสวนาสรุปได้ว่า ประเทศไทยก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงหลากหลาย ทั้งด้านการค้าที่มีประเด็นการกีดกันทางการค้ามากขึ้น การระบาดของโควิด-19 สถานการณ์ทางการเมือง การก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่ชัดเจนและรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งได้นำเสนอมุมมองและทัศนะจากวิทยากรภาคเอกชน ต่อแนวทางการดำเนินธุรกิจและเตรียมการรับมือ รวมทั้งการสร้างโอกาสในวิกฤต ตลอดจนการปรับตัวของภาคธุรกิจต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ภาคการผลิตที่อยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยนไปสู่ยุคดิจิทัล จำเป็นต้องหาจุดแข็งที่เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขัน โดยอาจเป็นการสร้างนวัตกรรมหรือการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในรูปแบบเฉพาะบุคคล โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการขยายตลาดจากรูปแบบเดิมเป็นตลาดที่หลากหลาย เพื่อตอบโจทย์เฉพาะและสามารถปรับเปลี่ยนตามต้องการได้ สำหรับด้านการตลาด โดยที่ยุคดิจิทัลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านอุปกรณ์สมาร์ทโฟน (Smart Phone) จากเดิมที่เคยเป็นเพียงเฉพาะอุปกรณ์การสื่อสารกลายเป็นโซเชียลมีเดีย (Social Media)

หรือสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมแทนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งได้กลายเป็นเครื่องมือในการดำเนินธุรกรรมของชีวิตประจำวันที่มีความสะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก และประหยัดค่าใช้จ่าย โดยวิกฤตโควิด-19 ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคปรับเปลี่ยนไปอย่างเป็นความปกติรูปแบบใหม่ (New Normal) เช่น การสั่งซื้อออนไลน์ และธุรกิจรับ-ส่ง หรือ Delivery ที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปรับตัวตามเทคโนโลยี และประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการนำเสนอสินค้าและบริการของผู้ประกอบการ นับเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่รอดรวมทั้งสร้างศักยภาพการแข่งขันและการเติบโตอย่างยั่งยืนของภาคอุตสาหกรรม

REBOOT: ปรับมุมมอง แก้วิกฤต สร้างโอกาส SMEs ไทย

ผู้ร่วมเสวนา ได้แก่ คุณตรีชิต เมธรัตน์โชติ ผู้บริหารธุรกิจ Veget Deli ผักออแกนิกพร้อมส่งแบบ Delivery คุณสุปรียา กุลทวีทรัพย์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท ลาบราดอร์ จำกัด คุณชาตรี เวชสรณะสุริ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และดำเนินรายการโดย คุณศักดิ์ชัย สินโสมนัส จากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

จากการเสวนาสรุปได้ว่า การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทั่วโลก ส่งผลให้รูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชน และการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยสิ้นเชิง ดังนั้นเพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ในวิกฤตการณ์ดังกล่าว ผู้ประกอบการและผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกที่ได้รับผลกระทบจากโรคอุบัติใหม่ ภัยธรรมชาติ หรือแนวโน้มการแข่งขันของธุรกิจที่เข้มข้นขึ้น เพื่อสร้างกลยุทธ์ให้ดำเนินธุรกิจต่อไปได้ รวมถึงการสร้างโอกาสภายใต้สถานการณ์โควิด-19 สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารของสถานประกอบการทั้งขนาดใหญ่และเล็กไม่ควรมองข้าม คือ การปรับแนวคิดมองวิกฤตให้เป็นโอกาส สร้างความเข้าใจกับพนักงานภายในองค์กร เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ของบริษัทให้เป็นแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้ การทบทวนผลิตภัณฑ์ การตลาด การจัดจำหน่ายให้กับลูกค้า อาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน วัตถุประสงค์และบริการตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยผู้ประกอบการที่สามารถปรับความคิด เปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจ และการเข้าถึงลูกค้าได้ง่าย รวดเร็ว ย่อมมีความได้เปรียบมากกว่าคู่แข่ง และหากผู้ประกอบการประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินของการดำเนินธุรกิจ สามารถเข้ารับคำปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำการสร้างสภาพคล่องจากธนาคารได้

REBOUND: พลิกวิกฤต เศรษฐกิจวิถีใหม่ อุตสาหกรรมไทยไร้พรมแดน

ผู้ร่วมเสวนา ได้แก่ รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม ผู้อำนวยการศูนย์เศรษฐกิจระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณพรศิลป์ พัชรินทร์ตนะกุล นายกสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย คุณสิทธิกร ดิเรกสุนทร รองกรรมการผู้จัดการ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย และดำเนินรายการโดย คุณชวลี ชันศิริ จากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

จากการเสวนาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่สามารถซื้อขายข้ามประเทศได้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างขึ้นในประเทศทั้งหมด แต่ภาครัฐจะต้องกำหนดนโยบายและส่งเสริมให้ถูกทิศทาง สำหรับประเด็นความยั่งยืนในภาคการผลิตและภาคบริการ เพื่อให้เศรษฐกิจของไทยสามารถก้าวข้ามไปสู่การฟื้นตัวได้ ภาครัฐควรปฏิรูปกฎหมายภายในประเทศที่มีความล้าหลัง หรือมีความกระจัดกระจายอย่างเร่งด่วน (Regulatory Guillotine) ให้สอดคล้องตรงกับมาตรฐานขององค์การการค้าโลก (WTO) โดยไม่ขึ้นกับดุลพินิจ นอกจากนี้ ควรศึกษาและเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่เวทีการเจรจาความตกลงทางการค้าใหม่ ๆ เนื่องจากเมื่อประเทศเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Value Chain) จะส่งผลให้เกิดการจ้างงานและเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ไม่เพียงแต่เฉพาะการลดหรือยกเลิกภาษีสินค้า โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองพันธุ์พืช มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองสวัสดิการของแรงงาน ซึ่งคือแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ได้ถูกบรรจุไว้ในกติกาการค้า

เพื่อสร้างแต้มต่อทางการค้าและการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานโลกให้กับไทย

ไทยควรมีการปรับตัวให้มีมาตรฐานที่มีความก้าวหน้า โดยเฉพาะมาตรฐานที่ส่งเสริมการผลิตให้มีความยั่งยืน ลดการใช้ทรัพยากรให้มากที่สุด และยกระดับขีดความสามารถของภาคเอกชนให้ก้าวหน้า ยกระดับมูลค่าสินค้าและเทคโนโลยีเพื่อปรับตัวให้ทันกับโลกยุคใหม่ โดยมีทางเลือกสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ

- 1) Sustainable Development Goal (SDG) การสร้างความยั่งยืนในการผลิตของผู้ผลิต (Sustainable Production) และความยั่งยืนในการบริโภคของผู้บริโภค (Sustainable Consumption)
- 2) การพัฒนาโดยเรียงลำดับความสำคัญแบบกลับจาก “เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม” เป็น “สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ”
- 3) การเจรจาจัดทำความตกลงแบบหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ เช่น CPTPP หรือความตกลงความร่วมมืออื่น ๆ ควรมีการเจรจาต่อไป เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับขีดความสามารถให้กับภาคธุรกิจ และ
- 4) การรวมกลุ่มเครือข่ายของภาคเอกชนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานอย่างเข้มแข็ง

การก้าวข้ามวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากสภาวะที่ไม่คาดคิด และส่งผลกระทบทางตรงต่อภาคอุตสาหกรรมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องร่วมมือและปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจวิถีใหม่ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคการผลิต ผู้ประกอบการ และธุรกิจ รวมถึงภาคการสนับสนุน ด้วยความยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมไทยพลิกวิกฤต และสามารถก้าวผ่านพ้นได้อย่างไร้พรมแดน

โครงการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรม และบริการแห่งอนาคต

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค (กม.)

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ในฐานะเจ้าภาพหลัก แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้ดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการและพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 แผนงานบูรณาการฯ ให้ความสำคัญกับการต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพและการเติมอุตสาหกรรมอนาคตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการขับเคลื่อนให้เกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม การสร้างรากฐานและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งด้านการพัฒนาบุคลากร การสร้างนวัตกรรม และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ สศอ. ได้บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 17 หน่วยงาน 8 กระทรวง 1 รัฐวิสาหกิจ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายหลังการโอนงบประมาณทั้งสิ้น 1,121.40 ล้านบาท ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต 5 กลุ่มเป้าหมาย คือ (1) ส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคตแบบครบวงจร และสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio-Economy) (2) ผลักดันการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์ไปสู่ยานยนต์สมัยใหม่ และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมระบบรางและอากาศยาน (3) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ระบบอัตโนมัติ และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน (4) ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ และ (5) เพิ่มผลิตภาพภาคอุตสาหกรรมและบริการตลอดห่วงโซ่มูลค่า และพัฒนาการจัดการฐานข้อมูลอุตสาหกรรมและการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคต ซึ่งมีความสอดคล้องเชื่อมโยง

กับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ด้านเศรษฐกิจ) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคตแบบครบวงจร และสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio-Economy) มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคตและชีวภาพ จำนวน 24 รายการ (2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยี ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มจากนวัตกรรมอาหาร จำนวน 13 ผลิตภัณฑ์ (3) การใช้วัตถุดิบชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 399 รายการ และ (4) ผู้ประกอบการและแรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้น จำนวน 1,081 ราย จากผลการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลต่อเป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ ทำให้มีอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมชีวภาพเพิ่มขึ้น 5,130 ล้านบาท

2) การผลักดันการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์ไปสู่ยานยนต์สมัยใหม่ และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมระบบรางและอากาศยาน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) การผลักดันการจัดตั้งศูนย์ทดสอบยานยนต์และยางล้อแห่งชาติ เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่จะยกระดับมาตรฐานและการวิจัย อันจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าและการสร้างนวัตกรรมในอุตสาหกรรมยานยนต์และยางล้อของประเทศไทย (2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ จำนวน 2 ต้นแบบ และ (3) ผู้ประกอบการและแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ได้รับการพัฒนาจำนวน 267 ราย จากผลการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลต่อเป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ ทำให้มีสัดส่วนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าร้อยละ 16.30 และผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานเพิ่มขึ้น 0.05 เท่า อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้มีการชะลอการผลิตยานยนต์ ส่งผลให้

อัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์ลดลงร้อยละ 31.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

3) การส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ระบบอัตโนมัติ และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ให้มีศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขัน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) เกิดมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการดิจิทัล และการออกแบบเครื่องหมายรับรองสินค้าดิจิทัล Digital Trusted Mark (dSure) 1 มาตรฐานซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ และยกระดับคุณภาพ ผลิตภัณฑ์และบริการดิจิทัล และมีชุดอุปกรณ์ระบบอัจฉริยะ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมอาหาร (Street Food Mobile) 90 ชุด (2) ผู้ประกอบการและแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล จำนวน 11,612 ราย จากผลการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลต่อ เป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ ทำให้มีอัตราการขยายตัวของ มูลค่าตลาดในอุตสาหกรรมดิจิทัลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.49 และความ เข้มแข็งของการใช้หุ่นยนต์ในอุตสาหกรรมการผลิตต่อแรงงาน อุตสาหกรรมการผลิตเป็นสัดส่วน 54/10,000 อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ระบบอัตโนมัติ และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

ลดลงร้อยละ 4.22 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนตาม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภาพรวม

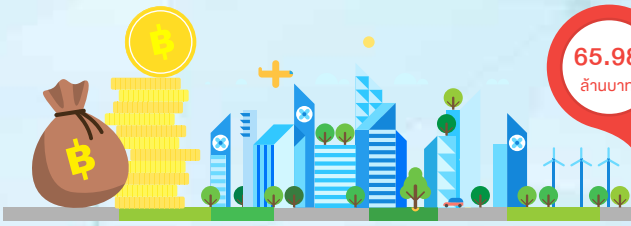
4) การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการ ทางการแพทย์ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) มีการ รับรองมาตรฐานเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ จำนวน 278,326 รายการ (2) มีการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าเพิ่ม จำนวน 25 ผลิตภัณฑ์ และ (3) ผู้ประกอบการและแรงงานได้รับ การพัฒนาทักษะ จำนวน 1,059 ราย จากผลการดำเนินงาน ดังกล่าวได้ส่งผลต่อเป้าหมายแผนบูรณาการฯ ทำให้มีอัตราการ ขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 33.70 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

5) การเพิ่มผลิตภาพภาคอุตสาหกรรมและบริการตลอด ห่วงโซ่มูลค่า และการพัฒนาการจัดการฐานข้อมูลอุตสาหกรรม และการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคต มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ (1) สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมีผลิตภาพเพิ่มขึ้น จำนวน 220 โรงงาน และ (2) แรงงานที่ได้รับการยกระดับผลิตภาพ แรงงาน จำนวน 1,632 คน จากผลการดำเนินงานดังกล่าว ได้ส่งผลต่อเป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ ทำให้มีผลิตภาพ การผลิตของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 35.44

มูลค่าทางเศรษฐกิจรวม

5,127.51 ล้านบาท

ความคุ้มค่า 4.60 เท่า

ภาพรวมมูลค่าทางเศรษฐกิจแบ่งตามรายอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่

65.98 ล้านบาท

อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล
ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

826.65 ล้านบาท

การพัฒนาระบบนิเวศ
อุตสาหกรรม
และบริการแห่งอนาคต

2,395.54 ล้านบาท

อุตสาหกรรมและบริการ
การแพทย์ครบวงจร

531.88 ล้านบาท

อุตสาหกรรม
อาหารแห่งอนาคต

1,307.46 ล้านบาท

ทั้งนี้ จากการประเมินผลการดำเนินโครงการภายใต้ แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจตามรายสาขาอุตสาหกรรม ดังนี้ อุตสาหกรรมการพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการ แห่งอนาคต สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้สูงสุด โดยมี มูลค่าทางเศรษฐกิจเท่ากับ 2,395.54 ล้านบาท รองลงมา คือ อุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่ากับ 1,307.46 ล้านบาท อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล

และปัญญาประดิษฐ์ มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่ากับ 826.65 ล้านบาท อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร มีมูลค่าทาง เศรษฐกิจเท่ากับ 531.88 ล้านบาท และอุตสาหกรรมยานยนต์ สมัยใหม่ มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่ากับ 65.98 ล้านบาท คิดเป็น มูลค่าทางเศรษฐกิจรวม 5,127.51 ล้านบาท หากเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 1,121.40 ล้านบาท ก่อให้เกิด ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจกว่า 4.60 เท่า ซึ่งมูลค่าทางเศรษฐกิจ ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

การขับเคลื่อน อุตสาหกรรมศักยภาพ ด้วยผลิตภาพ

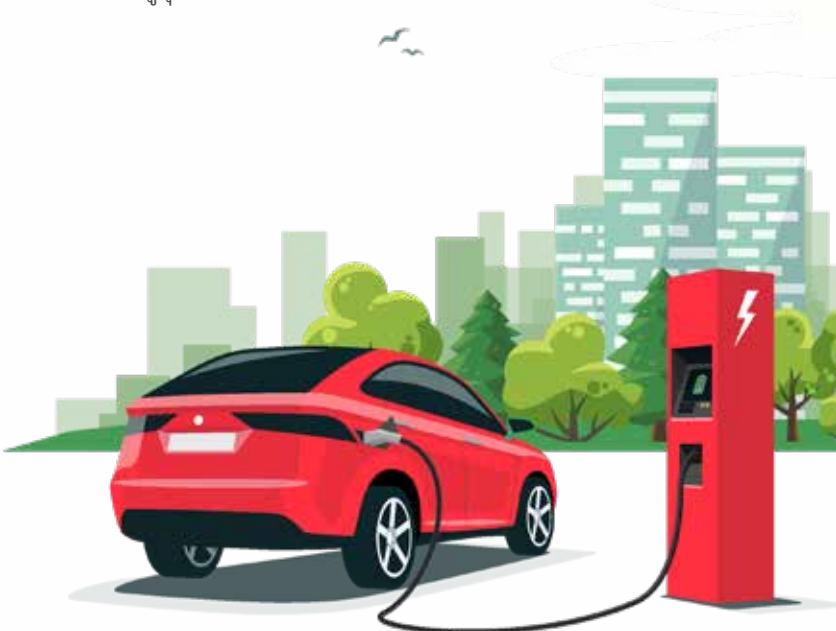
นโยบายอุตสาหกรรมมหภาค (กม.)

ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม การที่ภาคอุตสาหกรรมต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก อาทิ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การติดต่อสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการแข่งขันที่สูงขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคอุตสาหกรรม โดยการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสูง ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้และทักษะขั้นสูง ตลอดจนพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ได้ตระหนักถึงความจำเป็นข้างต้น จึงร่วมกับสถาบันเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรม จัดทำ “โครงการยกระดับผลิตภาพเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม” ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมุ่งเน้นการยกระดับทั้งผลิตภาพการผลิตของสถานประกอบการและบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม ให้มีแนวทางในการพัฒนาต่อยอดหรือปรับการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเตรียมความพร้อมภาคอุตสาหกรรมให้ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และการประกอบกิจการที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นแล้ว ยังทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีส่วนในการสนับสนุนและสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศอีกด้วย โดยมีผลการดำเนินงานสำคัญในแต่ละอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้

อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า: จัดทำหลักสูตรยานยนต์ไฟฟ้า และฝึกอบรมบุคลากรในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน รวมถึงอุตสาหกรรมสนับสนุน หรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้า อาทิ ประเภทยานยนต์ไฟฟ้า ระบบส่งกำลัง ระบบขับเคลื่อน ระบบจัดการแบตเตอรี่ ระบบสถานีประจุไฟฟ้า และการพัฒนา/การขึ้นรูป/การปรับแต่ง และซ่อมบำรุงโลหะน้ำหนักเบาและวัสดุคอมโพสิต ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และศักยภาพ สามารถรองรับการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าได้

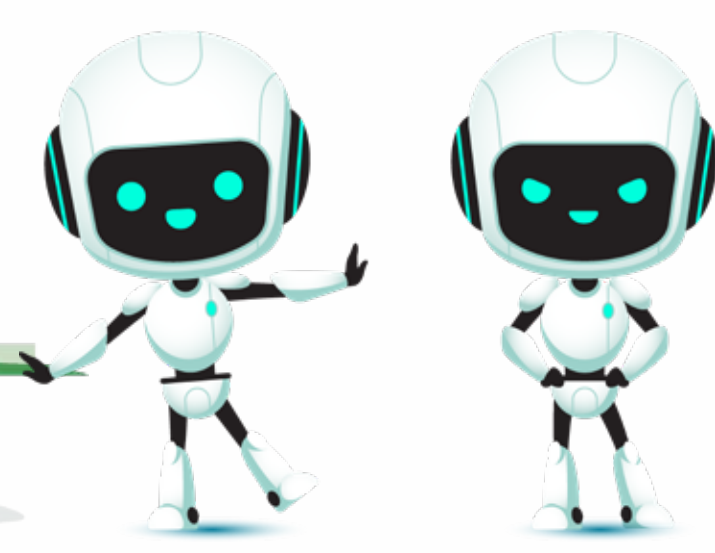

อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ: สนับสนุนให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตด้วยการใช้หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ และพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรมให้มีความรู้ความสามารถ และความพร้อมที่จะยกระดับการผลิตด้วยหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติเพื่อการแข่งขันในระดับสากล โดยดำเนินการยกระดับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมให้พร้อมสู่การเป็นโรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) ด้วยการประยุกต์ใช้หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ เช่น หุ่นยนต์สำหรับการประกอบชิ้นงาน (Part assembly) หุ่นยนต์สำหรับการหยิบจับงาน (Pick and Place) หุ่นยนต์และระบบวิชั่น เป็นต้น โดยหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติดังกล่าวยังสามารถทำงานเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ในกระบวนการผลิตของโรงงาน เช่น ระบบการแสดงผลการทำงานของเครื่องจักรแบบ Real time ระบบนับจำนวนสินค้า ระบบการขนถ่ายสินค้า เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิตให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังแทนที่ความเสี่ยงของมนุษย์ในงานที่เป็นอันตรายได้อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมเพื่อยกระดับบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับความสามารถสถานประกอบการสู่ Smart Factory และการออกแบบเครื่องจักรอัตโนมัติด้วยซอฟต์แวร์ (CAD/CAM) เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพขึ้น เช่น การลดของเสีย หรือลดเวลาในกระบวนการผลิต อีกทั้ง ยังดำเนินการสร้างที่ปรึกษา เพื่อให้สถานประกอบการมีผู้เชี่ยวชาญในการยกระดับกระบวนการผลิตให้เป็น Smart Factory ของตนเอง และก่อให้เกิดการขยายผลไปยังสถานประกอบการอื่น ๆ ในอนาคตได้อีกด้วย

อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ: พัฒนาผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพและเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต ด้วยการพัฒนากระบวนการผลิตพลาสติกชีวภาพให้กับสถานประกอบการ โดยให้คำปรึกษาในการปรับแต่งเครื่องจักรเดิม และจำลองสภาวะที่เหมาะสมในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพได้มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรการกระตุ้นการใช้พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ (Green Tax Expense) เช่น ถุงหูหิ้ว ถุงขยะ ช้อน ส้อม ชามอาหาร เพื่อให้สถานประกอบการสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ ซึ่งมีความต้องการของตลาดภายในประเทศรองรับ ตลอดจนยกระดับกระบวนการผลิต โดยประยุกต์ใช้ Internet of Things ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกหรือพลาสติกชีวภาพ เช่น ฉีดพลาสติก เป่าฟิล์ม อัดรีด และบีบขึ้นรูป ทำให้สถานประกอบการสามารถควบคุมวัตถุดิบ อัตราการเกิดของเสีย คุณภาพผลิตภัณฑ์ และสามารถเก็บข้อมูลการผลิตเพื่อนำไปวางแผนการลดต้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ รวมทั้งได้ดำเนินการเพิ่มทักษะและองค์ความรู้ โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ในสถานประกอบการ และเผยแพร่ความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบทางการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ มาตรฐานการทดสอบพลาสติกชีวภาพ ตลอดจนติดตามศึกษาความต้องการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค และรูปแบบธุรกิจยุคใหม่ ให้กับบุคลากรในอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องของตลอดห่วงโซ่อุปทานผ่านระบบ E-Learning

การดำเนินงานดังกล่าวทำให้สถานประกอบการได้เห็นแนวทางและวิธีการที่มีความเป็นไปได้ในการปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพซึ่งเป็นอุตสาหกรรมศักยภาพ เป้าหมาย และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทยสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ในระยะยาว

อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร: เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการอาหารให้เป็นนักรบพันธุ์ใหม่ ที่มีความสามารถในการผลิตอาหารมูลค่าเพิ่มสูง สามารถเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารให้มีการเติบโตแบบก้าวกระโดด ซึ่งจะนำประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารแห่งอาเซียนควบคู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และให้ประเทศไทยเป็น 1 ใน 10 ผู้ส่งออกอาหารของโลกภายในปี พ.ศ. 2570 ด้วยยกระดับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารให้มียุคความรู้และทักษะในมิติต่าง ๆ อาทิ ด้านการผลิต โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำระบบสารสนเทศ ระบบอัตโนมัติ เทคโนโลยี Internet of Things ตลอดจนเครื่องมือผลิตภาพ เช่น LEAN ไปใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ด้านนวัตกรรม โดยส่งเสริมให้มีการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมูลค่าเพิ่มสูงโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น การผลิตเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับวัตถุดิบที่เหลือจากการผลิต ด้านการตลาด โดยส่งเสริมให้วางแผนทำธุรกิจอย่างมืออาชีพ ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น Business Model Canvas, Digital Platform และ Content การตลาดยุคใหม่ และด้านมาตรฐาน โดยส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารให้ได้คุณภาพ ปลอดภัยตามมาตรฐานสากลและสอดคล้องกับกฎระเบียบของประเทศคู่ค้าเพื่อขยายตลาดส่งออก เช่น HACCP Codex, FSSC 22000 และ ISO 22000 เป็นต้น

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ: ดำเนินการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เดิม และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาาระบบอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะใหม่ รวมทั้งสร้างและพัฒนา Eco System สำหรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของไทยต่อไป ด้วยการเตรียมความพร้อมสถานประกอบการอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเข้าสู่อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ โดยยกระดับสถานประกอบการให้สามารถออกแบบและพัฒนา IoT Platform และ IoT Module เพื่อประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ต้นแบบต่าง ๆ เช่น เครื่องใช้ภายในบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้าในโรงงานอุตสาหกรรม และเครื่องใช้ไฟฟ้าในแปลงการเกษตร ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ เช่น Sensors, Microcontroller และ Internet of Things เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตให้มีความอัจฉริยะ (Smart Product and Smart Process) อีกทั้ง ยังส่งเสริมให้พัฒนามาตรฐานการผลิตหรือผลิตภัณฑ์ เพื่อรองรับการปรับปรุงกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย และเตรียมความพร้อมในการขยายตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่ไปสู่ระดับสากลอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น Internet of Things, Sensors, Data Analytics, Embedded System, Electronics Design, Microcontroller และเทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงกระบวนการผลิตและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ได้ ตลอดจนจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมพัฒนานักออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (System Developer) ให้มีทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การตลาด การพัฒนา และ Business Model เพื่อให้ให้นักออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถพัฒนาตัวเองให้เป็นองค์กรธุรกิจที่นำเทคโนโลยี Smart Electronics ไปออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ หรือ Solution ต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ได้

อุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร: พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอทางการแพทย์ ให้กับสถานประกอบการสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีแนวคิดและพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาสามารถตอบโจทย์ความต้องการของ 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) บุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ ชุด PPE แบบ Isolation gown และแบบ Cover all ทั้งแบบใช้ครั้งเดียวและใช้ซ้ำได้ ชุดป้องกันรังสีในห้องเอกซเรย์ หน้ากากอนามัย 2) ผู้ป่วยและผู้ป่วยติดเตียง ได้แก่ ผ้าปูเตียงที่มีคุณสมบัติยับยั้งเชื้อแบคทีเรียและทำความสะอาดง่าย ผ้ายกตัวผู้ป่วยติดเตียง และ 3) ผู้ป่วย ได้แก่ ผ้ารองเท้าที่มีคุณสมบัติลดกลิ่นอับ ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย และไม่ระคายเคืองต่อผิวหนัง ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาได้รับการทดสอบทางกายภาพ เคมี และฟังก์ชันการใช้งานพิเศษตามมาตรฐานสากล ได้แก่ มาตรฐาน AATCC และมาตรฐาน ISO ซึ่งผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทผ่านเกณฑ์การทดสอบตามการใช้งานและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

มากไปกว่านั้นยังมีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ให้มีองค์ความรู้ในการพัฒนาวัสดุเชิงเทคนิคสำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร เช่น การประยุกต์ใช้เทคนิคการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และทดสอบประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ Medical Textile พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายพันธมิตรเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความร่วมมือในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมการแพทย์ และเชื่อมโยงการผลิตตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำในการผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบสู่เชิงพาณิชย์อีกด้วย

อุตสาหกรรมอากาศยาน: จัดทำแบบประเมินศักยภาพและเตรียมความพร้อมของสถานประกอบการ (Self-Assessment) ที่มีความสนใจจะยกระดับไปสู่การผลิตชิ้นส่วนอากาศยานตามแนวทางมาตรฐานระบบคุณภาพสำหรับอุตสาหกรรมการบินและอากาศยาน (AS 9100) รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมีองค์ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมอากาศยาน ตลอดจนทราบแนวทางการจัดทำข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติงานให้สอดคล้องตามมาตรฐานระบบ AS 9100 อันเป็นการเตรียมความพร้อมให้สถานประกอบการที่สนใจเข้าสู่อุตสาหกรรมอากาศยาน เช่น สถานประกอบการอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ซึ่งมีมาตรฐานระบบบริหารงานด้านคุณภาพสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ (IATF 16949) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับมาตรฐานระบบ AS 9100 และอาจได้รับผลกระทบจากการถูก Disruptive Technology ด้วยเทคโนโลยีของยานยนต์ไฟฟ้า สามารถเข้าไปสู่ห่วงโซ่อุปทานของผู้ซื้อหรือผู้ผลิตเครื่องบิน/ชิ้นส่วนอากาศยานรายใหญ่ของโลก อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานในประเทศ และมีคำสั่งซื้อชิ้นส่วนอากาศยานจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอนาคตต่อไป

บทสรุป

จากการดำเนินโครงการยกระดับผลิตภาพเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จะเห็นได้ว่าสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และสถาบันเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินการเตรียมความพร้อมภาคอุตสาหกรรมให้ปรับไปสู่อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพผ่านการเพิ่มผลิตภาพในหลากหลายมิติ

ในมิติการขับเคลื่อนสถานประกอบการ ได้ส่งเสริมให้มีการนำหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ เทคโนโลยีดิจิทัล และเครื่องมือผลิตภาพมาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น รวมถึงนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ตลอดจนพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสามารถเชื่อมโยงการผลิตกับผู้ประกอบการในห่วงโซ่มูลค่า ในมิติการขับเคลื่อนบุคลากร ได้สร้างทักษะพื้นฐานและองค์ความรู้ที่จำเป็น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคตให้กับบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม และในมิติการขับเคลื่อนปัจจัยแวดล้อม ได้สร้างเครือข่ายพันธมิตร รวมถึงหลักสูตร และแบบประเมินตนเอง เป็นต้น

การดำเนินงานต่าง ๆ ข้างต้น นับเป็นการนาร่องสร้างความตระหนัก กระตุ้นให้ภาคอุตสาหกรรมเห็นความสำคัญของการเพิ่มผลิตภาพ และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ก้าวที่ก้าวของสถานประกอบการและบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมที่ออกมาพัฒนายกระดับการผลิตและทักษะ เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ภาคอุตสาหกรรมดีขึ้น จะเป็นการเริ่มต้นที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรมก้าวขึ้นไปอีกขั้น และเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

โครงการศึกษาศักยภาพ ชิ้นส่วนยานยนต์ไทย

เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)

นโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 (กส.1)

ประเทศไทยถือเป็นฐานการผลิตและส่งออกเครื่องยนต์ เครื่องยนต์สันดาปภายใน (Internal Combustion Engine: ICE) ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก มีห่วงโซ่ Supply Chain ที่มีศักยภาพ คือ ผู้ผลิตชิ้นส่วนกว่า 2,300 ราย และแรงงานกว่า 750,000 คน โดยในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยผลิตเครื่องยนต์รวม 1,427,074 คัน เป็นผู้ผลิตอันดับที่ 11 ของโลก อันดับที่ 5 ของเอเชีย และผู้ผลิตอันดับ 1 ของอาเซียนและโอเชียเนีย โดยมีการส่งออกไป 160 ประเทศทั่วโลก มีมูลค่าการส่งออกเครื่องยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบรวม 659,510 ล้านบาท โดยแม้ว่าในปี พ.ศ. 2563 ในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว แต่อุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยกลับมาฟื้นตัวได้ดี และสามารถรักษาการเป็นฐานการผลิตอันดับ 1 ของอาเซียน

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ไทย กำลังเผชิญกับความท้าทาย คือ การปรับเปลี่ยนไปสู่เทคโนโลยียานยนต์สมัยใหม่ และยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle: EV) ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมาย S-Curve รวมทั้งประเทศในกลุ่มผู้นำการผลิตและการใช้ยานยนต์ เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ยุโรป เป็นต้น มีมาตรการส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อแก้ปัญหาลดมลพิษ และภาวะโลกร้อน ทำให้ยานยนต์ไฟฟ้ามีบทบาทในการเข้ามาทดแทนการใช้ยานยนต์สันดาปภายในมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์สันดาปภายในอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากจะทำให้ความต้องการชิ้นส่วนยานยนต์เดิมหลายประเภทมีปริมาณลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชิ้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องยนต์และระบบส่งกำลัง ในขณะที่เกิดความต้องการชิ้นส่วนยานยนต์ใหม่ทดแทน เช่น มอเตอร์ แบตเตอรี่ ระบบบริหารจัดการแบตเตอรี่ และการขับเคลื่อน เป็นต้น ดังนั้น ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทยจำเป็นต้องใช้โอกาสนี้เร่งปรับตัวเพื่อความอยู่รอด และสามารถก้าวเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า (EV)

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) จึงได้ดำเนินโครงการศึกษาศักยภาพชิ้นส่วนยานยนต์ไทย เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อสร้างแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์ไทย ให้สามารถปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายได้ โดยมีทางเลือกเพื่อการปรับตัวไปสู่อุตสาหกรรมอื่นที่มีศักยภาพในการเติบโตได้ รวมทั้งกำหนดกรอบในการขับเคลื่อนนโยบายที่เหมาะสมของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการของโครงการมีการศึกษาทบทวนรายงานการศึกษาต่าง ๆ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ รวมทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในรูปแบบ OEM (Original Equipment Manufacturing) ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 1 (First Tier Suppliers) และผู้ผลิตชิ้นส่วน ลำดับที่ 2 และต่ำกว่า (Second Tier and Lower Suppliers) โดยมีห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็งมากเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในประเทศ ทั้งนี้ผู้ผลิตชิ้นส่วนไทยสามารถจำแนกได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มระบบส่งกำลัง กลุ่มระบบช่วงล่าง กลุ่มระบบไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวถัง กลุ่มอุปกรณ์ภายใน และกลุ่มชิ้นส่วนอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีจากอุตสาหกรรมยานยนต์เดิมสู่อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า กลุ่มชิ้นส่วนเครื่องยนต์ และระบบส่งกำลังจะได้รับผลกระทบในเชิงลบ เนื่องจากความต้องการที่ลดลง ในขณะที่กลุ่มชิ้นส่วนระบบไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จะได้รับผลดีจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดประชุมระดมสมองร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทย ตั้งแต่บริษัทขนาดเล็กไปจนถึงบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งครอบคลุมทุกกลุ่มชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทยสามารถแบ่งตามหลักเกณฑ์ศักยภาพ และโอกาสทางธุรกิจได้ เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มที่มีทั้งเงินทุนและศักยภาพในการอยู่ต่อในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ (เหนือเมฆ) (2) กลุ่มที่มีเงินทุนและได้รับการสนับสนุนจากบริษัทผู้ผลิตรายอื่นมาอย่างยาวนาน และสามารถปรับเปลี่ยนไปสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้อย่างคล่องตัว (หางมังกร) (3) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีเงินทุนและการสนับสนุน แต่มีศักยภาพในการปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ (ตั้งรับ) และ (4) กลุ่มสุดท้ายกลุ่มที่ไม่มีทั้งเงินทุน สนับสนุน และศักยภาพที่จะปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ (EXIT) ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับตัวไปสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้ สามารถกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งวิสัยทัศน์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์เข้าสู่แต่ละอุตสาหกรรมเป้าหมายได้ ดังนี้

1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่: ผู้ประกอบการไทยเป็นส่วนสำคัญในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ และพัฒนาชิ้นส่วนมูลค่าสูงเพื่อตอบสนองตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche market)

2) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม: ผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์สามารถพัฒนาชิ้นส่วนสำหรับอุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรมและระบบอัตโนมัติที่มีคุณภาพและสามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพในการขยายตลาดทั้งในประเทศและในระดับภูมิภาค

3) อุตสาหกรรมระบบราง: ผู้ประกอบการไทยเป็นส่วนสำคัญในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมระบบราง และมีความได้เปรียบในการแข่งขันในการผลิตชิ้นส่วนระบบรางและให้บริการซ่อมบำรุงระบบรางในการขับเคลื่อนไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) การพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์และการทดสอบ (2) การส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ (3) การพัฒนาทักษะของบุคลากร (4) การส่งเสริมการตลาดเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ (5) การผลักดันกฎระเบียบข้อบังคับที่เอื้อต่ออุตสาหกรรม และ (6) การสร้าง Ecosystem ที่เข้มแข็ง และเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมจึงได้กำหนดโครงการเชิงกลยุทธ์ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ข้างต้น โดยแบ่งเป็นโครงการระยะสั้น (1-3 ปี) โครงการระยะกลาง (3-5 ปี) และโครงการระยะยาว (10 ปีขึ้นไป) รวมทั้งได้มีการจัดทำตัวอย่างโครงการ Quick Win ที่มุ่งสร้างความสำเร็จในระยะสั้นอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นรากฐานของการดำเนินโครงการอื่น ๆ และต่อยอดความสำเร็จในระดับที่สูงกว่าต่อไป ตลอดจนได้จัดทำตัวอย่างโครงการ Big Goal ที่มุ่งสร้างความสำเร็จในวงกว้างในระยะยาว โดยเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนและอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 แผนภาพการจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ (สีเหลือง คือ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากยานยนต์ไฟฟ้า)

ภาพที่ 2 แผนภาพยุทธศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไปสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย S-Curve

ภาพที่ 3 แผนภาพการแบ่งกลุ่มตามหลักเกณฑ์ศักยภาพ และโอกาสธุรกิจของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)

การขับเคลื่อน

BCG Economy

ผ่านมาตรการ Green Tax Expense

นโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 (กร.1)

จากการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป และให้คณะกรรมการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐ พิจารณากำหนดและดำเนินแผนงานโครงการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569 เพื่อให้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติในเรื่องนี้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วและยั่งยืน

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรการ Green Tax Expense สำหรับพลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ โดยได้ขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Economy:

เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว) ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงได้ร่วมกับกระทรวงการคลัง จัดทำมาตรการกระตุ้นการใช้พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ (Green Tax Expense) ตามพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 702) พ.ศ. 2563 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563 ซึ่งเป็นการนำรายจ่ายที่ผู้ประกอบการได้จ่ายไปในการซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ทางชีวภาพมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นจำนวน 1.25 เท่าของค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปในขอรับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ในระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564 โดยจะต้องซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายตามประเภทที่กรมสรรพากรกำหนดจากผู้ผลิตที่ได้รับใบรับรองผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพที่ออกให้โดย สศอ.

ทั้งนี้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะมีการใช้เทคโนโลยียกระดับอุตสาหกรรมชีวภาพเพื่อสร้างนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว มุ่งลดการปล่อยมลภาวะและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สามารถตอบสนองต่อความต้องการสินค้าที่เป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อมที่กำลังขยายตัวอยู่ทั่วโลก ขณะเดียวกันมีการคาดการณ์ว่า ผู้ประกอบการจะเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10 ต่อปีของปริมาณการผลิตพลาสติกทั้งหมดจำนวน 431,800 ตันต่อปี มาตรการกระตุ้นการใช้พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพจะช่วยขับเคลื่อนอุตสาหกรรมชีวภาพภายใต้โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน BCG Economy ยกระดับนวัตกรรมให้สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคที่มีแนวโน้มขยายเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลิตภัณฑ์จากพลาสติกเป็นส่วนประกอบในเกือบทุกอุตสาหกรรมและมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของประชาชน การผลักดันให้เกิดการใช้พลาสติกย่อยสลายได้อย่างแพร่หลายจะช่วยลดมลภาวะและของเสียในสังคม ช่วยสร้างเศรษฐกิจสีเขียวและยกระดับสังคมให้น่าอยู่มากขึ้น ช่วยลดงบประมาณภาครัฐในการกำจัดขยะพลาสติกตกค้าง และเป็นทางเลือกในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ทดแทนพลาสติกที่ย่อยสลายยาก ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็น Bio Hub of ASEAN

สศอ. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรการ Green Tax Expense สำหรับพลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ โดยจะออกใบรับรองผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพให้กับผู้ผลิตในประเทศที่จำหน่ายระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564 โดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นผู้ซื้อคนแรกสามารถนำรายงานการซื้อสินค้า ไปกำกับภาษีมูลค่าเพิ่ม และใบรับรองผลิตภัณฑ์ฯ จาก สศอ. ยื่นขอลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลได้เป็นจำนวน 1.25 เท่าของรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ ได้แก่

1. ทุบหิว
2. ทุบยะ
3. แก้วพลาสติก
4. จาน ชาม ถาดพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว
5. ซ้อน ส้อม บิดพลาสติก
6. หลอดพลาสติก
7. ทุบพลาสติกสำหรับเพาะชำ
8. ฟิ์มคลุมหน้าดิน
9. ทุบพลาสติก
10. ฝาแก้วน้ำ
11. ฟิ์มปิดฝาแก้ว

หลักเกณฑ์การออกใบรับรองผลิตภัณฑ์พลาสติกดังกล่าว จะออกให้กับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกฯ ที่จำหน่ายระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564 โดยต้องยื่นแบบฟอร์มการขอใบรับรองให้ สศอ. ตรวจสอบ ตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งใน 4 ข้อ คือ

1. ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)
2. ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่าในต่างประเทศ
3. ผลิตภัณฑ์มีใบรับรองทางห้องปฏิบัติการตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
4. ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรองเม็ดพลาสติกที่ใช้ผลิตตามมาตรฐาน มอก. 17088 หรือ มาตรฐานเทียบเท่า และสำเนาผลการทดสอบผลิตภัณฑ์ในรายการ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรองเม็ดพลาสติกที่ใช้ผลิตตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 17088 หรือมาตรฐานเทียบเท่าและสำเนาผลการทดสอบองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ (FTIR)

ผลการออกใบรับรองตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน (กรกฎาคม 2564) จำนวนบริษัทที่สนใจยื่นขอใบรับรองทั้งสิ้น 9 ราย มีบริษัทที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจำนวน 4 ราย โดย สศอ. ออกใบรับรองไปทั้งสิ้น 48 ใบรับรอง ดังนี้ 1) หลอดพลาสติก จำนวน 37 ใบรับรอง 2) ทุบยะ: ทุบหิว ทุบยะ จำนวน 8 ใบรับรอง 3) ทุบหิว หลอดพลาสติก และฟิ์มปิดฝาแก้ว จำนวน 2 ใบรับรอง 4) แก้วพลาสติก และ ฝาพลาสติก จำนวน 1 ใบรับรอง

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) สู่การเป็นผู้ส่งออกอาหารอนาคตของโลก

ทงนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2 (ร.2)

ความเป็นมา

อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารนับเป็นอุตสาหกรรมฐานรากที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเกษตรของไทย โดยในปี พ.ศ. 2563 GDP อุตสาหกรรมอาหารมีมูลค่า 870,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) หรือร้อยละ 22.0 ของ GDP ภาคอุตสาหกรรมการผลิต มีตลาดทั้งในและต่างประเทศโดยมีสัดส่วนการจำหน่ายในประเทศต่อการส่งออก คิดเป็นร้อยละ 60 : 40 ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนทางด้านวัตถุดิบ สัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 75 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็นวัตถุดิบภายในประเทศ สัดส่วนสูงถึงร้อยละ 90 สำหรับการส่งออก มีมูลค่า 980,721 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4.1 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยมีส่วนแบ่งตลาดโลก ร้อยละ 2.32 อยู่ในอันดับที่ 13 ของโลก และมีมูลค่าการลงทุนประมาณ 33,000 ล้านบาท ก่อให้เกิดรายได้ในธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมอาหาร 5.0 ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์การแข่งขันทางการค้าที่สูงขึ้น รูปแบบอาหารมีแนวโน้มที่ต้องสนองกับบริบทและแนวโน้มการบริโภคของโลกที่เปลี่ยนแปลง เช่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเป็นสังคมเมืองที่ต้องการความสะดวกและรักษาสภาพ

ประกอบกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีส่งผลให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ผลิตสินค้าที่ตอบสนองการบริโภคที่ปรับเปลี่ยนไป และต้องผนวกกับการรักษาไว้ซึ่งความได้เปรียบด้านการเป็นผู้ผลิตอาหารที่มีเอกลักษณ์ในเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยของไทย การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562 - 2570) เป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ First S-Curve ที่รัฐบาลมุ่งหวังให้เกิดการต่อยอดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนำพาประเทศไทยก้าวผ่านกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และเป็นการดำเนินการเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ช่วยยกระดับมูลค่าของผลิตภัณฑ์อาหารให้กับกลุ่มสินค้าพื้นฐาน (Commodity) ไปเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูง (Valued Product) นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาในภาคเกษตรที่เชื่อมโยงสู่ภาคอุตสาหกรรม เกิดการสร้างงาน และการสร้างรายได้สู่ท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่ฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจของไทย

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้อง เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอนาคตในอาเซียนในปี พ.ศ. 2570 เป็น 1 ใน 10 ของประเทศผู้ส่งออกอาหารของโลก เกิดการลงทุนใหม่ในอุตสาหกรรมอาหารภายในประเทศสะสม 0.48 ล้านล้านบาท และผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) อาหารของไทยเพิ่มขึ้นเป็น 1.42 ล้านล้านบาท โดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) สินค้า Commodity เช่น กลุ่มข้าวและธัญพืช กลุ่มปศุสัตว์ กลุ่มผักผลไม้ กลุ่มเครื่องปรุงรส (2) สินค้าอนาคต Future Food เช่น อาหารสุขภาพและอาหารฟังก์ชัน (Healthy and Functional food) ผลิตภัณฑ์อาหารจากเทคโนโลยีชีวภาพ (Food Biotechnology Products) อาหารฮาลาล อาหารใหม่ (Novel Food) รวมทั้ง Plant Base ที่กำลังเป็นที่นิยม ซึ่งมาตรการประกอบด้วย 4 มาตรการย่อย คือ

มาตรการสร้างนักรบอุตสาหกรรมอาหารพันธุ์ใหม่ (Food Warriors): เป็นมาตรการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้มีนวัตกรรมอาหาร ตั้งแต่ ภาคการเกษตร ภาคการผลิตและภาคการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการที่ใช้ฐานความรู้และทักษะเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างการเติบโตให้เศรษฐกิจไทย

มาตรการสร้างนวัตกรรมอาหารอนาคต (Future Food Innovation): เป็นมาตรการยกระดับนวัตกรรมอาหารอนาคตสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบภายในประเทศด้วยการยกระดับอาหารอนาคตสู่การผลิตเชิงพาณิชย์หรือพัฒนาอาหารนวัตกรรมใหม่ เช่น อาหารอนาคต

มาตรการสร้างโอกาสทางธุรกิจ (New Marketing Platform): เป็นมาตรการเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจทั้งในและต่างประเทศผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) ที่เหมาะสมกับผู้ผลิตทุกระดับให้อุตสาหกรรมอาหารไทยมีบทบาทในตลาดโลก โดยการเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิต การค้าสู่สากล รวมถึงการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ และเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์อาหารกับการท่องเที่ยว

มาตรการสร้างปัจจัยพื้นฐานเพื่อเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรม (Enabling): เป็นมาตรการสร้างปัจจัยเอื้อสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของไทย และลดปัญหาอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดทางการค้า เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ

ผลการดำเนินงาน/ความคืบหน้า

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) กระทรวงการคลัง (กค.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงแรงงาน (รง.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธพว.) ในการติดตามการดำเนินงานและขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการดำเนินงานที่สำคัญตามมาตรการ ดังนี้

มาตรการสร้างนักรบอุตสาหกรรมอาหารพันธุ์ใหม่ (Food Warriors): เกิดการพัฒนาผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่เกษตรกรโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านต่างๆ ให้เป็น Smart Farmer/เกษตรกรอินทรีย์ การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นนักรบอุตสาหกรรมอาหารด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาแนวคิดปั้นนักธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม การเพิ่มศักยภาพและยกระดับเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การให้คำปรึกษาเชิงลึกให้มีความพร้อมในการตรวจรับรองตามมาตรฐานต่าง ๆ ทำให้เกิดการพัฒนากฎกระทรวงมากกว่า 150,000 ราย ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหาร มากกว่า 35,000 ราย การพัฒนาผลิตภัณฑ์มากกว่า 150 ผลิตภัณฑ์ (เป้าหมาย 1,750 ราย/ปี)

มาตรการสร้างนวัตกรรมอาหารอนาคต (Future Food Innovation): เกิดการเชื่อมโยงกลไกและการให้บริการด้านการวิจัยและพัฒนาผ่านเครือข่ายเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) การใช้ความร่วมมือเครือข่ายมหาวิทยาลัยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างศักยภาพในการแข่งขัน โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้จัดทำ Food Innopolis Network ใน 16 มหาวิทยาลัย และ 2 หน่วยงานภายในจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จเมืองนวัตกรรมอาหารเพิ่มเติม 3 แห่ง รวมทั้งพัฒนา Food Innopolis Service Platform

มาตรการสร้างโอกาสทางธุรกิจ (New Marketing Platform): การจัดงานแสดงสินค้าอาหาร 2563 (THAIFEX-ANUGA ASIA 2020) ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นดี การพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูล SME Big Data การสนับสนุนเครือข่าย SME โดยอบรมให้องค์ความรู้ในการดำเนินธุรกิจแบบเครือข่าย การให้สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการไทยที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยในถึงประมาณ พ.ศ. 2563 มีผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 8 โครงการ รวมมูลค่าเงินลงทุนประมาณ 775 ล้านบาท

มาตรการสร้างปัจจัยพื้นฐานเพื่อเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรม (Enabling): เกิดการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีเกษตรกรได้รับการพัฒนา 8,000 ราย การส่งเสริมการสร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับอาหารในกลุ่มผู้ประกอบการอาหารที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดย สกท. ได้กำหนดระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นส่วนหนึ่งในเงื่อนไขการให้การส่งเสริม โดยมีผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนรวมทั้งสิ้น 17 โครงการ มูลค่ารวม 4,664 ล้านบาท

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2562-2570

กลไกการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ

การดำเนินงาน

ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2570) ใช้กลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ผ่านคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ "กอช." เพื่อให้มีการบูรณาการที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศไทยต่อไป

3. ติดตามผลการปฏิบัติงาน

✓ กระทรวงอุตสาหกรรม

1. กำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

✓ คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ "กอช."

2. ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ

✓ งบประมาณและแผนยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงาน เช่น อก, กษ, อว, พณ, สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย เป็นต้น

รางวัลอุตสาหกรรม ดีเด่น

ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ กับการพัฒนาอุตสาหกรรม

กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2 (กร. 2)

“รางวัลอุตสาหกรรม” (The Prime Minister's Industry Award) เป็นรางวัลแห่งเกียรติยศสูงสุดที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการจัดพิธีมอบรางวัลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และประกาศเกียรติคุณให้กับผู้ประกอบการธุรกิจภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนดในระดับที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดี มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจ และอุตสาหกรรมของประเทศ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรมกับผู้ประกอบการ และสถานประกอบการภาคการผลิต

พิธีมอบรางวัลอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. 2563 (The Prime Minister's Industry Award 2020) ได้รับเกียรติจากนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบรางวัล พร้อมกล่าวแสดงความยินดีกับผู้ประกอบการที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. 2563 พร้อมเน้นย้ำว่า “ภาคอุตสาหกรรม มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไปสู่ยุค 4.0 โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่แนวโน้มเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เสริมสร้างศักยภาพ ทั้งด้านการผลิต และผลานความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์สินค้า ถือเป็น การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับภาคอุตสาหกรรมไทย ตามนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและนำประเทศไปสู่ “ประเทศไทย 4.0”

สำหรับ “รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ” ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยมุ่งเน้นให้เกิดการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยการเพิ่มผลิตภาพการผลิต ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ ทั้งภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ให้เข้าถึงและสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมเป้าหมาย เร่งสร้างทักษะ ปรับปรุง และพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ อย่างสอดคล้องกับสภาวการณ์การแข่งขันในปัจจุบัน และอนาคต ผลักดันให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน ตามเป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ S-Curve

เข้าสู่ปีที่ 3 ของการดำเนินการคัดเลือกสถานประกอบการเข้ารับรางวัลอุตสาหกรรม นับว่าได้รับความสนใจจากสถานประกอบการ กลุ่มเป้าหมายมากพอสมควร จากจำนวนผู้ประกอบการที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกและได้รับรางวัลอุตสาหกรรม รวมทั้งหมด 29 ราย ครอบคลุมทุกอุตสาหกรรมศักยภาพ และปี พ.ศ. 2563 นี้ ถือเป็น การสร้างบทพิสูจน์ให้กับผู้ประกอบการที่สมัครเข้ารับ รางวัลพอสมควร เนื่องจากทั่วโลกต้องประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้สถานประกอบการหลายแห่ง ต้องหยุดดำเนินการชั่วคราว ลดจำนวนแรงงาน หรือถึงขั้นปิดกิจการ แต่สถานประกอบการที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือก จนได้รับรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น บ่งบอกถึงความพร้อมและมีศักยภาพอย่างแท้จริงขององค์กร

การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม

รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับ สถานประกอบการมีแนวคิดริเริ่มในการสรรสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร เพื่อยกระดับ ศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งความ มีศักยภาพตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 ต้องอาศัยการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและ นวัตกรรม (Innovation Drive Economy) และการพัฒนาต่อยอดกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curves) ควบคู่ไปด้วยกัน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบ คัดเลือกผู้ประกอบการเข้ารับรางวัลดังกล่าว จึงได้กำหนดแนวทางในการพิจารณาคัดเลือก สถานประกอบการเพื่อให้ครอบคลุมความมีศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม รวม 6 ด้าน ที่สำคัญ ดังนี้

1. นโยบายและการวางแผนธุรกิจ (Business Model & Business Plan) เป็นกรอบ พื้นฐานที่มุ่งหวังให้องค์กรมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดนโยบายและแผนธุรกิจที่ชัดเจน เพื่อให้ สามารถยกระดับการพัฒนาสอดคล้องกับนโยบายอุตสาหกรรมศักยภาพ ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและขยายผล ความสำเร็จไปสู่ Supply Chain อย่างเป็นระบบ รวมทั้งสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในอนาคต ให้เติบโตอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2. นวัตกรรม (Innovation) เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการผลิตใหม่ (Process Innovation) หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ (Product Innovation) นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพหรือมูลค่าในเชิงพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการร่วมพัฒนานวัตกรรมกับ Supply Chain คู่ค้า หน่วยงานวิจัย หรือสถาบันการศึกษา (Co-Creation) เพื่อรองรับการแข่งขันและการเติบโต ของอุตสาหกรรมศักยภาพที่มีมูลค่าสูงขึ้นไปในอนาคต

3. มาตรฐาน (Standard) เป็นการสร้างและยกระดับมาตรฐานกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สินค้าได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค โดยการวางแผนพัฒนายกระดับคุณภาพและมาตรฐานที่สามารถ ขับเคลื่อนแผนงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อาทิเช่น มาตรฐานระบบการจัดการ ISO 9001 และมาตรฐานระบบ การจัดการ ISO 14001

4. การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) เป็นการพัฒนาระบบการ หรือนำเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม และระบบการบริหาร จัดการสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการตามแนวคิด Industry 4.0 รวมถึงการยกระดับผลิตภาพแรงงานให้มีทักษะในหลายด้าน เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และสามารถขยายผลต่อเนื่องไปสู่ Supply Chain

5. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Economic Drive) เป็นการสร้างมูลค่าจากการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยมุ่งเน้น การจำหน่ายสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการเติบโตทางการค้าและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ก่อให้เกิด การสร้างงาน การขยายการใช้วัตถุดิบในประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจและกระจายรายได้ไปในทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

6. การพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี เป็นการสร้างบุคลากรในองค์กรให้มีความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ศักยภาพ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิต หรือผลิตภัณฑ์ ให้กับองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับ Supply Chain

สถานประกอบการที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ ปี พ.ศ. 2563

รางวัลอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการได้รับ ถือเป็นบทพิสูจน์สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการดำรงคุณภาพ และพัฒนาการประกอบการให้มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าทั่วโลก จะประสบภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 ก็ตาม แต่การคัดเลือกสถานประกอบการเข้ารับรางวัลอุตสาหกรรม ยังคงคุณภาพและความเข้มข้นเหมือนทุกปีที่ผ่านมา เพื่อให้สถานประกอบการมีการพัฒนาธุรกิจ บุคลากร สร้างทักษะ ปรับปรุงและพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น สถานประกอบการที่ผ่านคัดเลือก ต้องได้รับคะแนนรวมไม่น้อยกว่า 800 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน ต้องไม่เป็นสถานประกอบการที่เคยถูกร้องเรียน ไม่เกิดอุบัติเหตุถึงขั้นเสียชีวิตในระยะ 3 ปี และต้องเป็นสถานประกอบการที่มีศักยภาพในการผลิตครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 นี้ มีสถานประกอบการที่ผ่านการคัดเลือกและได้รับรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ มีจำนวน 6 ราย ดังนี้

1. บริษัท ทรูไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีศักยภาพในการออกแบบ ผลิต และจำหน่าย ให้บริการครบวงจรเกี่ยวกับหม้อแปลงไฟฟ้าขนาดใหญ่รายเดียวของประเทศไทย สามารถผลิตหม้อแปลงได้สูงถึงขนาด 333 MVA ระดับแรงดันไฟฟ้า 525 kV และสามารถส่งออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก
2. บริษัท ซีพีแรม จำกัด (ชลบุรี) เป็นบริษัทที่มีศักยภาพในการพัฒนาสายการผลิตอาหารแปรรูปเต็มรูปแบบ ด้วยระบบอัตโนมัติที่ออกแบบขึ้นมาเอง มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต รวมทั้งสามารถพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง
3. บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพรายเดียวในประเทศไทย ที่สามารถผลิต Acetylene Black รองรับการผลิตขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้าในอนาคตที่มีคุณภาพสูง สามารถส่งออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ เป็นลำดับ 3 ของโลก

4. บริษัท ชันสวีท จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีศักยภาพในกระบวนการการผลิตอย่างเป็นระบบและครบวงจร ตั้งแต่การปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ การเพาะปลูกด้วยระบบ Smart Farm การผลิตด้วยระบบอัตโนมัติ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวโพดหวานแปรรูปภายใต้ตราสินค้า “KC”

5. บริษัท ยูบาว (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่มีศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรมสำหรับปรับปรุงสูตรปูนซีเมนต์ ให้มีคุณสมบัติพิเศษสามารถปรับระดับได้ด้วยตัวเอง โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับการยอมรับจากลูกค้าทุกระดับ สามารถเพิ่มยอดการจำหน่ายสูงเป็นเท่าตัวได้ภายในปีเดียว

6. บริษัท สุราระทิงแดง (1988) จำกัด เป็นบริษัทผลิตสุรากลั่นประเภทวิสกี้ (สุรามอลต์) ที่มีศักยภาพสามารถลดระยะเวลาในการบ่มสุรจาก 3 ปี เหลือ 1 ปี 8 เดือน โดยยังคงกลิ่นและรสชาติเหมือนเดิม ด้วยการออกแบบให้ใช้ระบบอัตโนมัติในกระบวนการผลิตทั้งหมด สอดรับกับอุตสาหกรรมยุค 4.0

นอกจากนี้ รางวัลอุตสาหกรรมยังเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติในการประชาสัมพันธ์องค์กรของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงการยอมรับว่าเป็นองค์กรที่มีศักยภาพระดับประเทศ สามารถเป็นต้นแบบที่ดี (Best Practice) ให้กับสถานประกอบการรายอื่นได้ ทำให้เกิดชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี เกิดความน่าเชื่อถือ สร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า และสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการได้รับนอกจากรางวัลอุตสาหกรรมแล้ว คือ คำแนะนำ แนวทางการพัฒนาปรับปรุง จากคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขา ซึ่งมีมุมมองหลากหลายแตกต่างกัน เปรียบเสมือนเป็นข้อสังเกตให้สถานประกอบการสามารถนำไปปรับปรุงข้อบกพร่อง หรือพัฒนาต่อยอดในประเด็นต่าง ๆ ขององค์กรให้มีศักยภาพสูงขึ้น รวมถึงสนับสนุนให้เกิดเป็นการสร้างเครือข่ายสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งนอกจากจะพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรแล้ว สถานประกอบการต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือ สนับสนุน สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานนอกองค์กร ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาและขยายผลไปสู่ Supply Chain อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

แผนภาพอนาคต

ของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กว.)

การเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร และสารสนเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต (Global Trends) การพัฒนาประเทศในสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นและจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และต้องประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบของเหตุการณ์ในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน รวมถึงคาดการณ์ผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อภาคอุตสาหกรรมของประเทศ เพื่อสามารถกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 (Industry 4.0) จึงดำเนินการร่วมกับศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำแผนภาพอนาคตของภาคอุตสาหกรรม ระยะที่ 2 ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน 2 อุตสาหกรรม ได้แก่

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมกลุ่มเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Trends) ที่จะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม และศึกษาแผนภาพอนาคตของอุตสาหกรรม เพื่อสามารถจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Trends) ด้านต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Interview) เพื่อกำหนดแรงขับเคลื่อน (Drivers) รวมทั้งระบุสิ่งที่ไม่แน่นอน (Uncertainty) ที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน 2 อุตสาหกรรม รวมทั้งได้มีการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อจัดทำภาพอนาคตของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ผ่านการอภิปรายจากผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม และนำมาสู่ข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนี้

1. แผนภาพอนาคตอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

- **ภาพที่ 1 ไทยรุ่งเรือง:** ฐานการผลิตและบริการมีจำนวนเพิ่มขึ้น และเสถียรภาพทางการเมืองและนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตและบริการในประเทศมาก
- **ภาพที่ 2 ใครรุ่งใครร่วง:** ฐานการผลิตและบริการมีจำนวนเพิ่มขึ้น และเสถียรภาพทางการเมืองและนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตและบริการในประเทศน้อย
- **ภาพที่ 3 ไทยต้องสู้:** ฐานการผลิตและบริการมีจำนวนลดลง และเสถียรภาพทางการเมืองและนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตและบริการในประเทศน้อย
- **ภาพที่ 4 ไทยต้องสร้าง:** ฐานการผลิตและบริการมีจำนวนลดลง และเสถียรภาพทางการเมืองและนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตและบริการในประเทศมาก

แผนภาพอนาคตของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

จากแผนภาพของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ: ได้ข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1) การสร้างความมั่นคงด้านทุนมนุษย์ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะให้มีทักษะและประสิทธิภาพเพื่อรองรับอุตสาหกรรม การสร้างกำลังคนตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาและสร้างผู้เชี่ยวชาญด้าน Hardware และ Software และการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัล

2) ปลูก-รับ มาตรฐาน Smart Devices ได้แก่ มาตรการคุ้มครองและส่งเสริมธุรกิจของไทยผ่านการสร้างมาตรฐานกลางของประเทศ มาตรการช่วยเหลือธุรกิจของไทย ให้สามารถผ่านมาตรฐานได้ และมาตรการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) ด้านความปลอดภัย/ความเป็นส่วนตัว/การเชื่อมโยงที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

3) การสร้างความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจ (Enhance Business Strong-Up) ได้แก่ มาตรการส่งเสริมและคุ้มครองธุรกิจไทยให้ขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ การบูรณาการมาตรการจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การสร้างกลไกในด้านแรงงาน เพื่อให้เกิดการรับช่วงต่อของเทคโนโลยีในแรงงานจากรุ่นสู่รุ่น และการขยายตลาดให้ครอบคลุมทั้ง Value-Chain ทั้งในด้านสุขภาพ เกษตร อาหาร และการท่องเที่ยว

4) การส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มของประเทศ เช่น Smart Devices, Smart Services และ Smart Transportation & Logistics ได้แก่ การสร้างแพลตฟอร์ม (Platform) พื้นฐานของประเทศในการสร้างฐานลูกค้าในตลาดเฉพาะ (Niche Market) ของประเทศ การสร้างแพลตฟอร์ม (Platform) เชื่อมต่อระหว่างผลิตภัณฑ์และบริการเข้าด้วยกัน และการส่งเสริมและสร้างแพลตฟอร์ม IoT ของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศ

5) การส่งเสริมและสร้าง Localization Product ในประเทศและภูมิภาค ได้แก่ การสนับสนุนและสร้าง Localization Product ของลูกค้าในประเทศและต่างประเทศ การสร้างคุณค่าของตลาดเฉพาะ (Niche) ในประเทศให้ครบถ้วน การใช้กลไกของท้องถิ่น (Localization) ในการป้องกันการแข่งขันและเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับผู้ประกอบการในประเทศ การขยายตลาดไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กลุ่ม CLMV และการสร้างเครือข่ายให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปทำการตลาดในประเทศเพื่อนบ้าน

6) การสร้างความแข็งแกร่งภาคเอกชน ได้แก่ การสนับสนุนภาคธุรกิจในการพัฒนา R&D เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศได้ การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและสนับสนุนการค้าผ่านชายแดน การส่งเสริมกลุ่มวิจัยและผู้ประกอบการ ให้สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ของตัวเองได้

2. แผนภาพอนาคตอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ ประกอบด้วยแผนภาพ 4 ภาพ ดังนี้

- ภาพที่ 1 อุตสาหกรรมการแพทย์สตรีโต: การสนับสนุนการใช้เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยผ่านการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐมาก และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มผู้ใช้ในประเทศไทยสูง

- ภาพที่ 2 สถานการณ์ขาดต่อน้ำเลี้ยง: การสนับสนุนการใช้เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยผ่านการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐมาก และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มผู้ใช้ในประเทศไทยต่ำ

- ภาพที่ 3 สถานการณ์โคม่่า: การสนับสนุนการใช้เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยผ่านการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐน้อย และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มผู้ใช้ในประเทศไทยต่ำ

- ภาพที่ 4 ต้องชนะใจผู้ใช้: การสนับสนุนการใช้เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยผ่านการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐน้อย และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มผู้ใช้ในประเทศไทยสูง

แผนภาพอนาคตของอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์

การสนับสนุนการใช้เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยผ่านการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐมาก

การสนับสนุนการใช้เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยผ่านการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐน้อย

จากแผนภาพของอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ ได้ข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์ 3 ด้าน ดังนี้

1) การสร้างมาตรฐานเครื่องมือแพทย์ไทยให้เทียบเท่าสากล (Harmonized National Standards) ได้แก่ การสร้างความพร้อมให้กับบุคลากร การสร้างความพร้อมของโครงสร้างด้านต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูลห้องปฏิบัติการทดสอบเครื่องมือแพทย์ในด้านต่าง ๆ ทั้งประเทศ และการกำเริบยิบเครื่องมือแพทย์ เพื่อเร่งสร้างหน่วยงาน และโครงสร้างที่เป็นตัวเชื่อมโยง (Gateway) ในการดูแลและส่งเสริมการกำกับมาตรฐานเครื่องมือแพทย์

2) การสร้างตลาดและการลงทุนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน (Creation of Market and Investment for Sustainable Growth) ได้แก่ นโยบายการเบิกจ่ายของหน่วยงานภาครัฐ และกลไกการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ การยกระดับคุณภาพการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่พอใจของผู้ใช้ เพื่อสร้างแบรนด์ที่เข้มแข็งและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และการดึงเงินลงทุนจากต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม และสิทธิบัตรในประเทศ และการขยายตลาดไปสู่ต่างประเทศ

3) การสร้างระบบนิเวศน์สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ เพื่อลดช่องว่างทางเทคโนโลยีและทรัพยากรบุคคล (Creation of Ecosystem for Medical Device Industry, Technology and Human Resource) ได้แก่ การสร้างความพร้อมเชิงโครงสร้างสำหรับอุตสาหกรรมการผลิต และพัฒนาเครื่องมือแพทย์ การเร่งพัฒนาบุคลากรและยกระดับเทคโนโลยีด้านเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีด้านการแพทย์สากล และการสนับสนุนทุนวิจัยระยะยาวสำหรับพัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีทางการแพทย์ และความต้องการแห่งอนาคต

ซึ่งผลการดำเนินงานทั้ง 2 สาขาดังกล่าว สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้นำไปประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ซึ่งข้อสรุปยุทธศาสตร์ที่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ดำเนินการจัดทำขึ้น ได้ถูกนำไปใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564 - 2570) เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0

การจัดทำฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคเพื่อ

การเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กอ.)

ความเป็นมา

ในปัจจุบันบริบทของเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งโครงสร้างการผลิต การค้า และการลงทุน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้รูปแบบการผลิตและการค้าของแต่ละประเทศต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับโครงสร้างที่มีการเปลี่ยนแปลง การเชื่อมโยงปัจจัยการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมไทยจึงต้องพยายามปรับตัวให้อยู่รอดได้ตามสถานการณ์เศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป จากทั้งความเสี่ยงในการเกิดโรคระบาด สถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมือง มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีความสามารถในการติดตามความเคลื่อนไหวของภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และช่วยให้มีความพร้อมในการรับมือต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการที่จะได้มาซึ่งการเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคในด้านต่าง ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจ เช่น ดัชนีปริมาณสินค้านำเข้าของไทย ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมของไทย (3 เดือนข้างหน้า) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคของจีน เป็นต้น เพื่อให้การเตือนภัยมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อภาพรวมในระดับประเทศ

The Early Warning System Industry Economics: (EWS-IE)

ระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย
ช่วงเดือน มี.ค. - พ.ค. 64
“ส่งสัญญาณเตือนปกติ”

จากปัจจัยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ขยายตัว
ผลจากการฉีด วัคซีน COVID-19 ทั่วโลก
และการใช้มาตรการควบคุมสถานการณ์แบบผ่อนปรน

www.boards.go.th/boards/industry_economics/ewsi

The Early Warning System Industry Economics: (EWS-IE)

ระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของไทย
ช่วงเดือน สิงหาคม-ตุลาคม 2563
“ส่งสัญญาณเตือน **ระมัดระวัง**”

สาเหตุจากกำลังซื้อที่หดตัว
จากสถานการณ์ COVID-19

www.boards.go.th/boards/industry_economics/ewsi

สาระสำคัญ

“ระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค” มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น ฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บโดย สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) จะต้องมีความทันสมัย รวดเร็วและเข้าถึงได้ง่าย และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดย สศอ. ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้บริการผ่านเว็บไซต์ Industrial Intelligence Unit (IIU) ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคที่สำคัญต่าง ๆ เอาไว้มากมาย รวมไปถึงข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และยังสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมได้อีกด้วย โดยสามารถแบ่งการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค

ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคต่างประเทศ

การนำไปใช้ประโยชน์

การบริการข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้น เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจ

ตัวอย่างการใช้ประโยชน์

- ใช้เป็นตัวแปรทดสอบสำหรับสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Models) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของกองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กว.)
- เป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภายในกระทรวง สถาบันเครือข่าย รวมถึงรัฐวิสาหกิจในสังกัด เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่สำคัญมาวิเคราะห์ และ ให้บริการแก่ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม
- นำการวิเคราะห์ข้อมูลไปประกอบการพิจารณาของผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ เช่น ข้อมูลราคาน้ำมันดิบ ราคาผู้ผลิต ราคาผู้บริโภค ฯลฯ ในการคำนวณหาระดับอัตราเงินเฟ้อว่าอยู่ในสภาวะใด เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบายด้านการเงินและการคลัง เป็นต้น
- ใช้เป็นเครื่องชี้วัดสถานะทางเศรษฐกิจปัจจุบัน สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจของผู้ประกอบการ นักวิเคราะห์ นักการตลาด ฯลฯ เช่น การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ ที่จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์

ตัวอย่างการใช้ประโยชน์

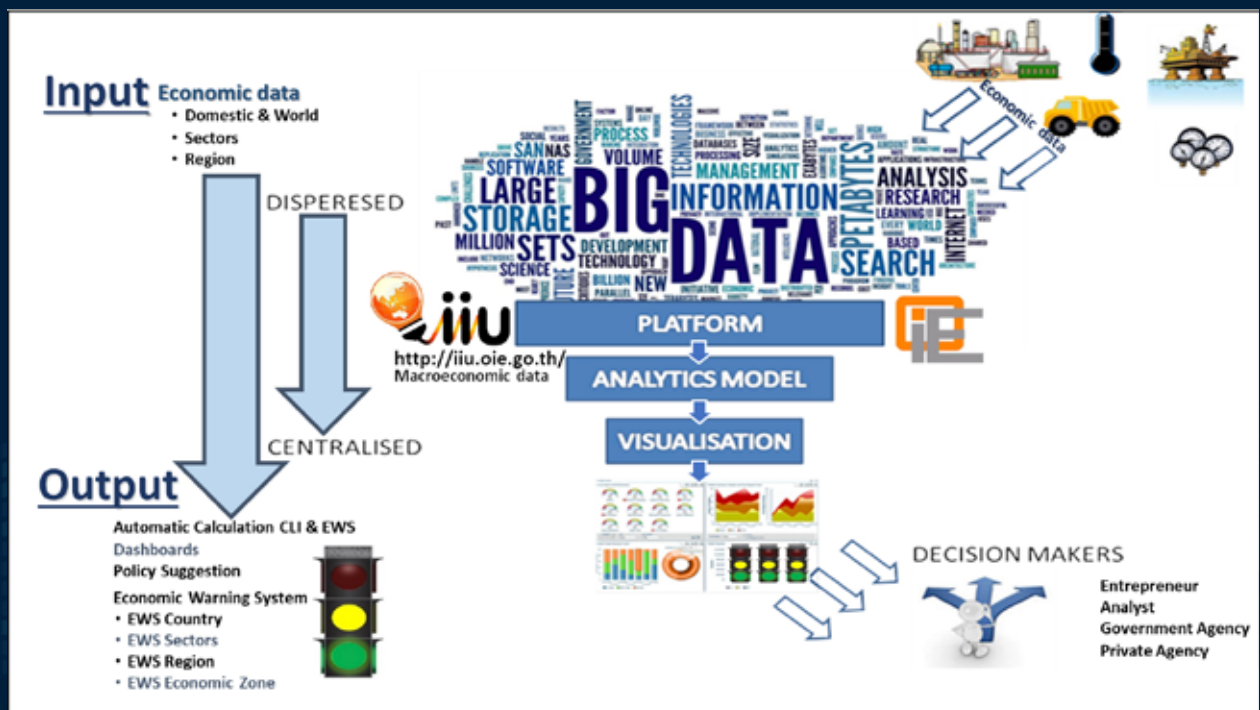
การวิเคราะห์เตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย

- นำข้อมูลไปประกอบการจัดทำวิเคราะห์ระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- นำข้อมูลในระบบข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค ไปใช้เป็นตัวแปรในการทดสอบและสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ เช่น การสร้างดัชนีชี้นำวัฏจักรทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Composite Leading Indicator : CLI)
- เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างระบบ Single Warning System ในอนาคต โดยเป็นฐานข้อมูลสำหรับสร้างแบบจำลอง และจัดทำระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ทั้งระดับจังหวัด ภูมิภาค รายสาขา และเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค เพื่อการสร้างระบบอัตโนมัติประกอบการคำนวณและวิเคราะห์ผลการเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การใช้ประโยชน์อื่น ๆ

- ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลสำหรับการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย เช่น การนำไปใช้ประกอบการศึกษา วิจัย และวิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ทวิเคราะห์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางเศรษฐกิจ โดยสืบค้นข้อมูลได้จากแหล่งเดียว (One Stop Service) และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูล

"Single Warning System"

ผลสำเร็จของการดำเนินงาน/ความก้าวหน้า

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยกองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กว.) ได้จัดทำ “ระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค” อย่างต่อเนื่อง โดยมีข้อมูลย้อนหลังเพื่อการสืบค้นไม่น้อยกว่า 15 ปี มีการบูรณาการการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรวบรวมและพัฒนาเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการในยุค Industry 4.0 โดยการบริการและปฏิบัติงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในทุกมิติ สรุปผลการดำเนินงานในเรื่องสำคัญ ๆ ดังนี้

1. การเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (The Early Warning System for Industry Economics: EWS-IE) เป็นระบบที่ใช้ในการติดตาม คาดการณ์ และเตือนภัยสถานการณ์ภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้รับทราบถึงทิศทางและสถานการณ์ภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญของไทยและของโลก สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ตลอดจนการเตรียมพร้อมรับมือต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในรูปแบบรายงานผลระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย

2. บทวิเคราะห์วิจัยเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมรอบด้าน (Economic Research Analysis) โดยดำเนินการจัดทำประเด็นทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ (Hot Issue) ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในช่วงเวลานั้น ๆ ในรูปแบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ การคาดการณ์สถานการณ์ในประเด็นที่น่าสนใจต่าง ๆ เช่น ประเด็นนโยบายการค้าระหว่างสหรัฐและจีน ประเด็นสถานการณ์ค่าเงินบาท ประเด็นค่าแรงขั้นต่ำ และประเด็นผลกระทบโควิด-19 กับอุตสาหกรรมไทย เป็นต้น

3. ดัชนีชี้นำเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Purchasing Manager Index: PMI) เป็นตัวชี้วัดหรือเป็นดัชนีชี้นำทางเศรษฐกิจ (Economic Leading Indicator) เพื่อดูทิศทางและแนวโน้มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งภาคการผลิตและภาคบริการในปัจจุบันและอนาคต โดยได้ดำเนินการจัดทำเป็นดัชนีบ่งชี้สภาวะทางเศรษฐกิจของภาคการผลิตทั้งของโลก ภูมิภาค และของไทย

และเป็นตัวชี้วัดแนวโน้มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต เพื่อเผยแพร่และใช้เป็นข้อมูลแสดงภาวะทางเศรษฐกิจต่อนักลงทุน นักวิเคราะห์ และประชาชนทั่วไป

4. รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Industrial Economy Report) เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและนำไปใช้ในการวางแผนธุรกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายเดือน รายไตรมาส และรายปี ซึ่งเผยแพร่ผ่านช่องทางเว็บไซต์ สศอ. www.oie.go.th นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอรายงานภาวะเศรษฐกิจให้ ครม. เพื่อทราบด้วยการจัดทำรายงานในเรื่องต่าง ๆ ข้างต้น ได้ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทาง เพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ให้สามารถเข้าถึง สืบค้น และอ้างอิงใช้งานได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย มีการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีลักษณะเคลื่อนไหวที่เป็นปัจจุบันทุกเดือน ประกอบด้วยฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคภายในประเทศและต่างประเทศ จำนวนทั้งหมด 153 รายการรวมไปถึงข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำระบบเตือนภาคอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อบริบทของเศรษฐกิจโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยช่องทางการเผยแพร่ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เว็บไซต์ฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค (<http://iiu.oie.go.th/>) Facebook (OIE.intelligenceunit) และ Line (Line ID : @037jjuyr) เป็นต้น

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2563 กว. ยังได้รวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจรายภูมิภาค เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดทำระบบเตือนภัยระดับภูมิภาคหรือรายจังหวัด และจัดทำเป็นเครื่องมือชี้วัดเฝ้าระวังติดตามความเคลื่อนไหวด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในระดับพื้นที่ที่สามารถต่อยอดในการยกระดับภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในภาพรวมของประเทศไทย 4.0 ต่อไป

Line ID

โอกาสของสินค้าอุตสาหกรรมและบริการด้านการผลิต ภายใต้ความเป็นไปได้ของการเจรจาความตกลงการค้าเสรี ไทย-บังกลาเทศ

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (กท.)

การค้าระหว่างประเทศถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ที่ผ่านมา ไทยได้มีการดำเนินงานแสวงหาตลาดใหม่เพื่อขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนกับประเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบัน ไทยได้มีการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) กับหลายประเทศและภูมิภาค และกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีแบบพหุภาคีระหว่างไทยกับศรีลังกา ปากีสถาน และตุรกี ซึ่งเป็นตลาดใหม่ที่กำลังขยายตัว รวมทั้งอยู่ระหว่างการมีผลใช้บังคับของความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RECP) และความพยายามในการบรรลุผลการเจรจาความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) ซึ่งมีบังกลาเทศและศรีลังกาเป็นตลาดที่มีศักยภาพร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย โดยในส่วนของบังกลาเทศ จัดอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนา น้อยที่สุด มีประชากรจำนวนมากถึง 158 ล้านคนโดยประมาณ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน โดยปัจจุบัน บังกลาเทศได้ตั้งเป้าหมายเพื่อก้าวสู่การเป็นประเทศกำลังพัฒนาภายในปี พ.ศ. 2567 โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกฎระเบียบและการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ สร้างอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ให้สูงขึ้น พัฒนาความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม ทั้งทางถนน และระบบรางเพื่อเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ระหว่างเมืองเศรษฐกิจทั่วประเทศ การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและสนามบินนานาชาติ รวมทั้งการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษในหลายพื้นที่

ไทยและบังกลาเทศมีกลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน คือ คณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-บังกลาเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอำนวยความสะดวก และลดอุปสรรคทางการค้า การลงทุน และการพัฒนาความร่วมมือในสาขาด้านเศรษฐกิจที่มีศักยภาพร่วมกัน โดยในการประชุม JTC ครั้งที่ 5 เมื่อเดือนมกราคม 2563 ทั้งสองฝ่ายได้หารือถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีแบบพหุภาคีระหว่างกัน ในการนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม จึงได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ถึงโอกาสของสินค้าอุตสาหกรรมและสาขาบริการด้านการผลิตเพื่อเตรียมแนวทางในการกำหนดนโยบาย ภายใต้การเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและบังกลาเทศ ในอนาคต

ผลการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าอุตสาหกรรมด้วยข้อมูลเชิงปริมาณผ่านเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) และดัชนีความเกื้อกูลทางการค้า (Complementarity Index) ระหว่างไทยกับบังกลาเทศ ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลการสัมมนากลุ่มเป้าหมาย พบว่า กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่มีโอกาสและศักยภาพในการพัฒนาความร่วมมือกับบังกลาเทศ ประกอบด้วย

1) **อาหารสัตว์** โดยไทยมีความพร้อมด้านวัตถุดิบจากสินค้าเกษตรประเภทพืช เนื้อสัตว์ปรุงแต่ง และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ในขณะที่บังกลาเทศมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งอาหารสัตว์ของไทยจะช่วยสนับสนุนภาคการผลิตด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ บังกลาเทศยังมีอุปสรรคที่เกิดจากความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตรในขั้นตอนการขนส่ง เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้และกระบวนการเทคนิคในการถนอมสินค้าเกษตรเพื่อการขนส่ง ซึ่งนอกจากโอกาสทางการค้าระหว่างกันแล้ว ไทยยังมีโอกาสในการสร้างความร่วมมือ อาทิ การจัดทำมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์ การพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาเครื่องจักรทางการเกษตรสำหรับการผลิตและเก็บเกี่ยวกับบังกลาเทศอีกด้วย

2) ปูชนียภัณฑ์ ไทยมีความพร้อมด้านสินแร่และความได้เปรียบด้านแรงงานที่มีทักษะและองค์ความรู้ในกระบวนการผลิตจากการแปรสภาพสินแร่เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศ โดยสินค้าปูชนียภัณฑ์จะช่วยสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้างของบังกลาเทศ ซึ่งกำลังอยู่ในภาวะขยายเมือง โดยมีโครงการก่อสร้างลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐ

3) เคมีภัณฑ์ ไทยมีความพร้อมในสินค้าต้นน้ำของวัตถุดิบจากน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ และมีเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิตเป็นเคมีภัณฑ์ซึ่งเป็นสินค้าชั้นกลาง สำหรับบังกลาเทศมีแหล่งก๊าซธรรมชาติ ซึ่งนับเป็นความมั่นคงด้านวัตถุดิบ รวมถึงมีการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจพลังงาน สินค้าผลิตภัณฑ์เคมีภัณฑ์จึงน่าจะมีโอกาสในตลาดบังกลาเทศ เพื่อขยายต่อยอดไปยังการลงทุนของธุรกิจด้านเคมีภัณฑ์

4) เครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดร่างกาย ไทยมีความพร้อมด้านวัตถุดิบจากสินค้าเคมีภัณฑ์และวัตถุดิบธรรมชาติ รวมถึงเทคโนโลยี เพื่อนำมาผลิตเป็นเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ ในขณะที่บังกลาเทศอยู่ระหว่างการพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้ชาวบังกลาเทศให้ความสำคัญกับการดูแลร่างกาย และการใช้บริการสถานเสริมความงามเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สินค้ากลุ่มดังกล่าวน่าจะมีโอกาสในตลาดบังกลาเทศเพิ่มมากขึ้น

5) ผลิตภัณฑ์ยาง ด้วยความพร้อมด้านแหล่งวัตถุดิบต้นน้ำของยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์อย่างครบวงจร รวมถึงแรงงานที่มีฝีมือในการผลิตตั้งแต่การแปรรูปจนถึงอุตสาหกรรมขั้นปลายของไทย ประกอบกับความต้องการในการใช้ผลิตภัณฑ์ยางโดยเฉพาะยางล้อสำหรับยานพาหนะในบังกลาเทศ ไทยจึงมีโอกาสนในการผลักดันการเจรจาเพื่อเข้าสู่ตลาดบังกลาเทศเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โดยที่บังกลาเทศมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่คล้ายคลึงกับไทยในกลุ่มผลิตภัณฑ์ดังกล่าว จึงมีความเป็นไปได้ที่มียักลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะจากจีน จะเข้าไปลงทุนเพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์ยางเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงาน รวมถึงผลิตภัณฑ์ยางจะเป็นส่วนประกอบสำคัญในหลายสาขาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง

6) ด้ายและเส้นใย ด้วยความพร้อมด้านวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมต้นน้ำ และเครือข่ายการผลิตที่ครบวงจร รวมทั้งแรงงานที่มีฝีมือที่มีความชำนาญ เพื่อพัฒนาต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมแฟชั่นของไทย โดยสินค้าชั้นกลางในกลุ่มด้ายและเส้นใยของไทยสามารถสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของบังกลาเทศที่มุ่งเน้นปริมาณการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปด้วยการใช้แรงงานแบบเข้มข้น โดยการรับจ้างผลิตจากแบรนด์ต่างประเทศ

สำหรับผลการวิเคราะห์สาขาธุรกิจบริการด้านการผลิตที่ไทยมีโอกาสมายได้การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-บังกลาเทศ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในบังกลาเทศ ประกอบด้วย

1) บริการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง สืบเนื่องจากบังกลาเทศอยู่ในภาวะการขยายเมือง มีการเปิดประมูลโครงการลงทุนก่อสร้างจากภาครัฐ อาทิ ถนน ระบบราง ท่าเรือ สนามบิน ที่พักอาศัยสำหรับบุคลากร จึงถือเป็นโอกาสของนักลงทุนไทยในสาขาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีเงื่อนไขสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ สัดส่วนการลงทุน ซึ่งบังกลาเทศกำหนดไว้ที่ 70:30 รวมถึงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

2) บริการจัดจำหน่าย โดยที่ชาวบังกลาเทศมีรสนิยมในการบริโภคสินค้าสดโดยเฉพาะอาหาร สำหรับอาหารแปรรูปแช่แข็ง ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้า ในขณะที่ธุรกิจค้าปลีกส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าขนาดเล็ก ไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยเป็นสินค้าที่ผลิตภายในประเทศเกือบทั้งหมด ดังนั้น ธุรกิจบริการจัดจำหน่าย จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่นักลงทุนไทยสามารถเข้าไปแสวงหาโอกาสได้

3) บริการด้านสิ่งแวดล้อม จากการที่บังกลาเทศยังคงมีปัญหาด้านสุขอนามัย การบริหารจัดการขยะและน้ำเสีย ซึ่งส่งผลต่อสภาวะแวดล้อม ในขณะที่ไทยมีการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและมีการพัฒนาผู้ประกอบการในสาขานี้ไว้แล้ว จึงน่าจะมีโอกาสในการขยายธุรกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในบังกลาเทศได้ และนำไปสู่โอกาสการประกอบธุรกิจอื่น ๆ เช่น การผลิตพลังงานจากขยะ เป็นต้น

4) บริการด้านการขนส่ง โดยที่ประชากรบังกลาเทศนิยมใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว จึงน่าจะเป็นโอกาสของธุรกิจบริการอะไหล่ และบริการซ่อมบำรุง ตลอดจนธุรกิจบริการขนส่งสินค้า ประเภทห้องเย็นจากการขนส่งสินค้าทะเลและอาหารแปรรูปไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

5) สาขาบริการอื่น ๆ อาทิ บริการสุขภาพ บริการเสริมความงาม ก็น่าจะมีโอกาสในการประกอบธุรกิจจากการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศที่มีความทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรมีการพิจารณาในประเด็นกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากบังกลาเทศยังมีระบบชนชั้นวรรณะที่แตกต่างกัน รวมถึงรสนิยมของกลุ่มคนต่าง ๆ ตลอดจนความเชื่อมโยงกับความต้องการของการบริโภคสินค้า เช่น เครื่องสำอาง เครื่องนุ่งห่ม และอุปกรณ์ด้านสุขภาพ เป็นต้น

สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเข้าไปลงทุนประกอบธุรกิจในบังกลาเทศที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ รูปแบบการลงทุนในบังกลาเทศจะเป็นลักษณะร่วมทุน หรือ Joint Venture และมีเงื่อนไขการคัดเลือกผู้ร่วมลงทุน ซึ่งการแสวงหาพันธมิตรนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการประกอบธุรกิจในบังกลาเทศ ซึ่งยังมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากของพื้นฐานระดับการศึกษาของประชากรทั้งในและระหว่างภูมิภาค

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ถือเป็น การดำเนินการในเชิงรุกในการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและแนวทางการร่วมมือด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจเพื่อรองรับการขยายตลาดการค้าสินค้าอุตสาหกรรม และการค้าบริการด้านการผลิตของไทย รวมทั้งการสร้างเชื่อมโยงด้านการผลิตและการบริการกับบังกลาเทศ หากมีการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-บังกลาเทศ ในอนาคต

Regional Workshop: ASEAN-Korea Dialogue for E-Waste Management

การขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน
ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (กท.)

เศรษฐกิจหมุนเวียน หรือ Circular Economy เป็นนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างการผลิตรูปแบบใหม่เพื่อคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การบริโภค การจัดการของเสีย และการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการใช้ทรัพยากรให้มีศักยภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น พลังงาน น้ำ และวัสดุต่าง ๆ เพื่อนำกลับมาใช้หมุนเวียนในกระบวนการผลิตและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) การเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรม โดยการนำของเสียและวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในประเทศ นำกลับมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่ม และ 3) การส่งเสริมการปรับรูปแบบธุรกิจและผู้ประกอบการไปสู่ Circular Business Model ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเพื่อเอื้ออำนวยการดำเนินงาน อาทิ การพัฒนาระบบมาตรฐานและคุณภาพ การปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ศึกษาวิเคราะห์พบว่า อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของอาเซียนจากการเป็นฐานการผลิตของชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ และแผงวงจรไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม โดยที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมของสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สินค้ามีแนวโน้มอายุการใช้งานลดลง โดยเฉพาะสินค้าคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นที่มาของปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic Waste (E-Waste) ที่เพิ่มมากขึ้นทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

โดยปริมาณซากขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลก คาดว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นราว 40 ล้านตันต่อปีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามการบริโภค ส่งผลต่อปริมาณการรั่วไหลของสารพิษตะกั่วและดีบุกจากซากขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์จึงนับเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2562 -2563 ภายใต้กลไกการดำเนินงานของความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN-Republic of Korea Free Trade Agreement: AKFTA) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยความร่วมมือกับสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จึงได้จัดทำโครงการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ เรื่อง “Regional Workshop: ASEAN-Korea Dialogue for E-waste management” (โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาค: การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างอาเซียน-เกาหลี) โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN-Republic of Korea Economic Cooperation Fund: AKEC Fund) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรวบรวมกรณีศึกษาและแนวทางการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีของอาเซียนและเกาหลี การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในด้านการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ระดับภูมิภาค ตลอดจนสร้างแนวทางการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและเกาหลี โดยการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน ผ่านการดำเนินโครงการดังกล่าวมีรูปแบบกิจกรรมความร่วมมือระหว่างอาเซียนและเกาหลี และข้อค้นพบที่สำคัญประกอบด้วย

• **การศึกษาทบทวนวรรณกรรม** มีข้อค้นพบว่าการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเกาหลีให้ความสำคัญกับการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพนโยบายด้านการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับมาตรการและกลไกการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัญหาและสภาพความเป็นจริงเพื่อการบริหารจัดการ นอกจากนี้การจัดการของเกาหลียังเป็นตัวอย่างที่น่าศึกษา กรณีที่ให้ผู้ผลิตและผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการเก็บรวบรวมและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ โดยสนับสนุนให้ภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในกิจกรรมโดยเฉพาะการส่งเสริมการคัดแยกขยะรีไซเคิลในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านกองทุนของรัฐบาลที่นำมาจากเงินมัดจำคงค้างและค่าปรับการรีไซเคิลจากผู้ผลิต สำหรับภูมิภาคอาเซียนพบว่า ปัญหาหลัก คือ 1) การไม่มีกฎหมายหรือแนวทางที่ชัดเจนด้านการจัดการไม่มีการริเริ่มที่เห็นผลในเชิงรูปธรรม ดังเช่น ไทยและฟิลิปปินส์ใช้เวลาหลายปีในการร่างกรอบกฎหมายสำหรับการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับเวียดนาม แม้จะมีกฎหมายเฉพาะแต่ยังขาดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และพบอุปสรรคในการนำไปปฏิบัติจริง 2) การขาดโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นด้านการจัดการขยะขั้นพื้นฐานและระบบการจัดการขยะที่ดี ยกเว้นสิงคโปร์ ทั้งนี้ ขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่มีมูลค่าต่ำอาจถูกทิ้งเป็นขยะแบบเปิด หรือการเผาแบบเปิดส่งผลทำให้เกิดการรั่วไหลของสารเคมีที่เป็นพิษ 3) ขยะอิเล็กทรอนิกส์มูลค่าสูงถูกส่งไปยังหน่วยงานที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งขาดการฝึกอบรมด้านชีวอนามัยและความปลอดภัย รวมถึงความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือในการจัดการ ส่งผลให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม 4) การนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์จากต่างประเทศ แม้ว่าจะมีอนุสัญญาบาเซลเพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายขยะอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาการลักลอบนำเข้าแบบผิดกฎหมาย และการสำแดงว่าเป็นผลิตภัณฑ์มือสอง หรือวัสดุรีไซเคิลอื่น ๆ เช่น พลาสติกหรือเศษโลหะ และ 5) อาเซียนมีระดับของเทคโนโลยีการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน อาทิ การถอดแยกส่วนอยู่ในระดับต่ำ บางประเทศ อาทิ ไทยและมาเลเซีย มีกระบวนการเครื่องมือและอุปกรณ์กึ่งอัตโนมัติอยู่ในระดับกลางและมีเพียงสิงคโปร์ที่มีเทคโนโลยีระดับกลางที่สามารถสกัดโลหะมีค่าอื่น ๆ เช่น ทองคำและทองแดงจากขยะอิเล็กทรอนิกส์

• **การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ** โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ ได้แก่

 สาธารณรัฐเกาหลี ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนาประเทศ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากการผลักดัน

นโยบายของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง การปฏิรูปการดำเนินงานของภาครัฐอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ทั้งนี้ ในการนำนโยบายภาครัฐมาสู่การบังคับใช้และการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ภาครัฐโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อมสาธารณรัฐเกาหลี คือหน่วยงานกำหนดนโยบาย และ Korea Environment Corporation (KECO) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงสิ่งแวดล้อม คือหน่วยงานดำเนินการด้านการควบคุม กำกับดูแล จัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดเป้าหมายผลลัพธ์ที่ชัดเจนในแต่ละปี ตลอดจนกำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่ายสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่ภาครัฐได้วางแผนไว้ ทำให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสามารถวางแผนการดำเนินธุรกิจให้สามารถเติบโตควบคู่กับการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนด และโดยเฉพาะภาคประชาชนซึ่งเป็นภาคส่วนที่สำคัญ มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด อันเป็นผลจากการปลูกฝังการตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งการมีบทลงโทษทางสังคมสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามจึงทำให้เกิดชุมชนและสังคมเกิดความเข้มแข็งในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์

 มาเลเซีย พบว่าภาครัฐกิจด้านการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ดำเนินงานเป็นไปตามกลไกตลาดเพื่อประโยชน์สูงสุดในห่วงโซ่ธุรกิจ สำหรับผู้ผลิต ภาครัฐจะมีเพียงกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการควบคุมบังคับใช้ในภาพรวม มิได้ดำเนินการเป็นรายสาขา โดยเฉพาะการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์โดยภาคเอกชนต้องแสวงหาโอกาสทางธุรกิจด้านการจัดเก็บขยะอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง อาทิ การพัฒนาการจัดเก็บขยะโดยใช้ระบบแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งไทยอาจนำมาประยุกต์เป็นแนวทางได้ในพื้นที่นาร่อง โดยการพิจารณาแรงจูงใจที่มีความเป็นไปได้ก่อนขยายพื้นที่ในวงกว้าง หากประชาชนมีความตื่นตัวเพิ่มมากขึ้น

 สิงคโปร์ พบว่าข้อมูลการสร้างขยะอิเล็กทรอนิกส์ของชาวสิงคโปร์ มีปริมาณมากถึง 60,000 ตันต่อปี โดยครึ่งหนึ่งของขยะอิเล็กทรอนิกส์มาจากภาคครัวเรือน ซึ่งเกือบร้อยละ 50 แสดงความไม่รู้หรือไม่แน่ใจต่อการทิ้งขยะประเภทนี้ และไม่ทราบข้อมูลว่าจะนำไปใช้รีไซเคิลได้อย่างไร ที่ผ่านมามีปัญหาของสิงคโปร์ คือ การขาดระบบการจัดเก็บขยะอิเล็กทรอนิกส์ระดับประเทศ โดยการคัดแยกหรือการรีไซเคิลส่วนใหญ่ ดำเนินการแบบไม่เป็นทางการ เช่น คนเก็บขยะ หรือร้านขายของเก่า ซึ่งทำได้เพียงแต่ทำลายอุปกรณ์แล้วนำส่วนประกอบหรือวัสดุบางอย่างออกมา ภาครัฐสิงคโปร์จึงได้ให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้กับภาคประชาชนเป็นลำดับแรก โดยศึกษาแบบอย่าง

ระบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์เทียบเคียงจากประเทศในยุโรปมาใช้ เช่น การกำหนดให้ห้างสรรพสินค้าตั้งจุดถังขยะรับทิ้งซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการรับซากขยะอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ดำเนินการโดย บริษัทไปรษณีย์สิงคโปร์ การส่งจดหมายผ่านไปรษณีย์โทรคมนาคมเพื่อเรียกไปรับซากผลิตภัณฑ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือการจัดเตรียมถังขยะไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ โดยขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดจะถูกรวบรวมและนำส่งไปยังโรงงานรีไซเคิล เพื่อผ่านกระบวนการผลิตที่มีความปลอดภัยและมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ภาครัฐจะให้ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก โดยพยายามสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วน โดยมีภาครัฐเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเพื่อให้เป็นไปตามวาระแห่งชาติ ภายใต้แผนการพัฒนาที่ยั่งยืนในการส่งเสริมให้สิงคโปร์เป็นเมืองที่มีสภาวะแวดล้อมน่าอยู่อาศัยและดึงดูดการท่องเที่ยว เพื่อส่งผลต่อเนื่องไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

- **การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ** ณ กรุงเทพฯ จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภาครัฐและเอกชนของอาเซียน 7 ประเทศ รวม 19 ราย และวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากไทยและมาเลเซีย ดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำต้นแบบระบบ EPR (Extended Producer Responsibility) ของเกาหลีเป็นหลักในการหารือ เพื่ออาเซียนนำไปถอดเป็นบทเรียนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การบริหารของหน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการแบ่งภารกิจและความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น การบริหารจัดการและค่าธรรมเนียม การเผยแพร่ความรู้ให้กับสาธารณะ การกำหนดประเภทขยะอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำเข้าสู่ระบบรีไซเคิล 2) การสนับสนุนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อจัดการกับขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 3) การพัฒนาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการเก็บรวบรวมและการรีไซเคิล นอกจากนี้ ไทยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์นำเสนอโดยจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ 1) แหล่งกำเนิดขยะ โดยการรณรงค์ใช้ถุงพลาสติก สร้างเครือข่ายอาสาสมัครรักษาดินแดน จัดกิจกรรมลด คัดแยก ใช้ขยะมูลฝอย และหลัก 3 ข คือ ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ 2) การเก็บรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การจัดจุดให้มีภาชนะรองรับ 4 สี 4 ประเภท จุดจัดเก็บขยะอันตราย และระบบ

การจัดเก็บ และ 3) การกำจัด เช่น ปรับปรุงบ่อขยะและแก้ไขปัญหามลพิษตกค้าง กำจัดขยะด้วยวิธีที่ถูกต้องและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นอกจากนี้ ไทยยังได้นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีผ่านการศึกษาดูงาน ณ หน่วยงานต้นแบบ ได้แก่ 1) จุดรวบรวมการเก็บขยะอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลนครนนทบุรี ชุมชนวัดตำหนักใต้สนามบินน้ำ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมชุมชนและครัวเรือนเพื่อรวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์ โดยประชาชนสามารถนำเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้วมาแลกกับสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงได้รับสิทธิในการสอยดาว เล่นเกมตอบคำถาม เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ด้วยการแจกของรางวัลเป็นแรงจูงใจ ตามนโยบายของเทศบาลนครนนทบุรี ที่จะมีการจัดตารางกิจกรรมเวียนไปตามชุมชนต่าง ๆ เพื่อ “รับ-แลก-แจกรางวัล” ทุกเดือน 2) ศูนย์รวบรวม คัดแยก และบำบัดขยะ ณ ชุมชนเทพพนม โดยมีการเก็บรวบรวมขยะที่รับมาจากครัวเรือน เพื่อคัดแยกขยะ จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ ขยะแห้ง ขยะเปียก และขยะอันตราย ซึ่งขยะอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นขยะอันตรายภายใต้การจำแนกประเภทของเทศบาล และจะมีการบำบัดและนำไปกำจัดตามประเภทของขยะ และ 3) วัดสวนแก้ว ซึ่งเป็นสถานที่ตัวอย่างของแนวปฏิบัติที่ดี สำหรับศูนย์รวบรวมและซ่อมแซมขยะอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบไม่เป็นทางการ ดำเนินการโดยพระพยอม กัลยาโณ พระนักพัฒนาซึ่งได้จัดตั้งมูลนิธิวัดสวนแก้ว เพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้และคนไม่มีงานทำ ด้วยการรับบริจาคสิ่งของเก่าหรือไม่ใช้แล้ว รวมถึงเครื่องใช้ไฟฟ้าและขยะอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาซ่อมเป็นสินค้ามือสอง โดยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนช่างฝีมือ จัดตั้งศูนย์ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ที่อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับบริจาค และฝึกอบรมฟรีสำหรับชุมชนและผู้ว่างงาน เป็นการช่วยสร้างโอกาสในการทำงาน และการจำหน่ายสินค้าที่ซ่อมแซมแล้วในราคาถูกกว่าเพื่อนำรายได้มาใช้ในทางสาธารณกุศลและสนับสนุนการดำเนินโครงการของวัดสวนแก้ว

- **การจัดทำคู่มือสำหรับการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลี** ซึ่งเป็นผลผลิตด้านวิชาการที่ประมวลจากข้อมูลผลการศึกษาและการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ โดยสาระสำคัญของคู่มือดังกล่าว ประกอบด้วย 1) กรอบแนวคิดและการดำเนินงาน 2) การทบทวนวรรณกรรมของการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในอาเซียน 3) กรอบแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 4) เครื่องมือสนับสนุน ได้แก่ ระบบการเก็บรวบรวม ระบบรีไซเคิล และมาตรฐานและระเบียบข้อบังคับ

และ 5) ขั้นตอนการดำเนินงานปฏิบัติ โดยผลวิเคราะห์การดำเนินโครงการข้างต้นพบว่า การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกอาเซียนยังมีระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การพัฒนาด้านกฎหมายยังอยู่ในระดับล่าง ยกเว้น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนามที่อยู่ในระดับกลาง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นยังอยู่ในระดับล่าง ยกเว้น มาเลเซีย และสิงคโปร์ที่อยู่ในระดับกลาง และกลไกการจัดเก็บขยะและมาตรฐานการรีไซเคิลยังอยู่ในระดับล่าง ยกเว้นสิงคโปร์ที่อยู่ในระดับกลางถึงสูง ทั้งนี้ คู่มือดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้กับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ ของอาเซียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์และสร้างความร่วมมือเครือข่ายด้านอุตสาหกรรมได้ต่อไป

การดำเนินภารกิจข้างต้นของ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ถือเป็นหนึ่งในภารกิจเชิงรุกในการพัฒนาและสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทย ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน และแสวงหาพันธมิตรกับหน่วยงานอุตสาหกรรมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เครือข่ายระหว่างต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนให้เป็นไปตามเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ

วัดสวนแก้ว

เทศบาลนครนทบุรี

สาธารณรัฐเกาหลี

เว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ตามโครงการต้นแบบระบบบัญชีข้อมูลกลางภาครัฐ (Government Data Catalog) และระบบนามานุกรม (Directory Services)

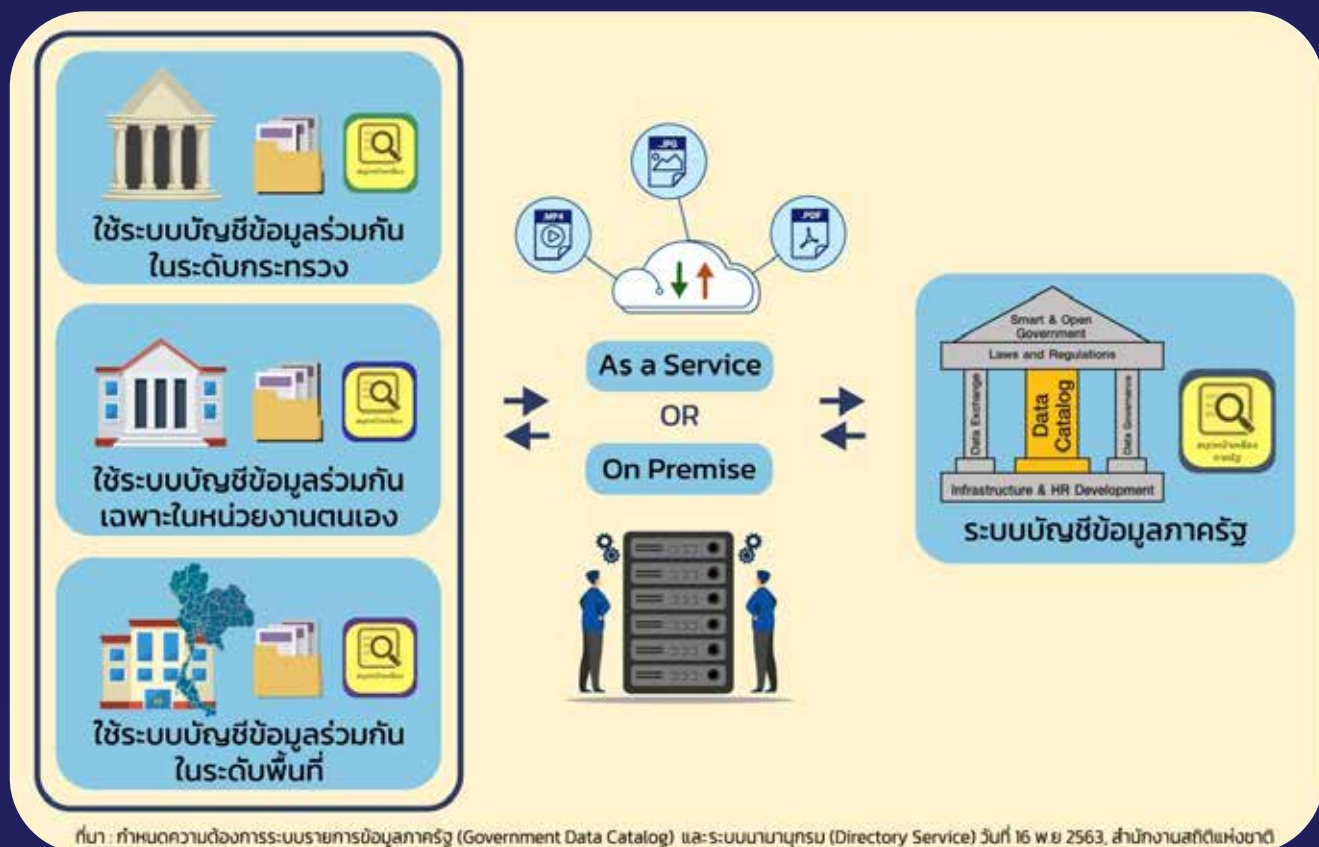
กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กส.)

ที่มาในการพัฒนา ระบบบัญชีข้อมูล

การพัฒนาเว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลกลางภาครัฐ (Government Data Catalog: GD Catalog) และระบบนามานุกรม (Directory Services) เป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาข้อมูลภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เพื่อให้ทราบว่าหน่วยงานภาครัฐมีการถือครองชุดข้อมูลใด จัดเก็บในรูปแบบใด และจะมีวิธีการเข้าถึงอย่างไร อันจะนำมาซึ่งแหล่งรวบรวมรายชื่อข้อมูล และคำอธิบาย (Metadata) ของชุดข้อมูลสำคัญของประเทศ

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 นี้ สำนักงาน ก.พ.ร. ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนาศักยภาพสู่องค์กรดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นภาครัฐระบบเปิด (Open Government) และมุ่งสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 ผ่านกลไกตัวชี้วัดการพัฒนาาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) การพัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นดิจิทัล (Digitize Data) อำนวยความสะดวก สร้างความโปร่งใส และความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนแนวคิดปรากฏดังรูปที่ 1

ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน

กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว และเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์จึงพัฒนาเว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมขึ้น โดยมี URL <http://data.oie.go.th> ซึ่งปัจจุบัน ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2564 กระทรวงอุตสาหกรรมมีหน่วยงานที่พัฒนาเว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลแล้ว 3 หน่วยงานคือ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (แหล่งข้อมูล: https://gdhelppage.nso.go.th/p01_catalog8.html)

การพัฒนาเว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลและการนำเข้าข้อมูล

การพัฒนาเว็บไซต์ได้นำแนวทางการพัฒนามาจากความร่วมมือของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) โดยใช้ระบบปฏิบัติการ Linux Ubuntu และได้ทำการติดตั้งโปรแกรมการบริหารข้อมูล (CKAN) ตามมาตรฐานกลางของระบบบัญชีข้อมูลของประเทศไทย

การนำเข้าข้อมูล โดยข้อมูลที่มีการนำเข้าจะมีการแยกประเภทตามลักษณะของข้อมูลเป็นข้อมูลเปิด ข้อมูลภาครัฐ ข้อมูลสาธารณะ และข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ก่อนการนำเข้าข้อมูลจะมีการขออนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการเพื่อนำข้อมูลเข้าสู่เว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมก่อนเสมอ

การนำเข้าข้อมูลเบื้องต้นเป็นข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยปัจจุบันนำเข้าชุดข้อมูลทั้งหมด 19 ชุดข้อมูลและจะมีการขยายไปยังกองต่าง ๆ ต่อไป

เว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้กำหนดสิทธิสำหรับผู้นำเข้าข้อมูล เป็นสิทธิต่าง ๆ ดังนี้ คือ ผู้ดูแลระบบ บรรณาธิการ และสมาชิก

เนื่องจากเว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลนี้ทำตามมาตรฐานกลางระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทยจึงเป็นการประกันได้ว่าตรงตามข้อกำหนดตัวชี้วัด ของสำนักงาน ก.พ.ร. โดยสามารถเยี่ยมชมเว็บไซต์ระบบบัญชีข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ที่ <http://data.oie.go.th>

การสำรวจข้อมูลอุตสาหกรรม

เพื่อการพัฒนาตัวชี้วัดเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายพื้นที่

กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กส.)

ในปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ในโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วบุคคลหรือธุรกิจที่จะปรับตัวและสามารถแข่งขันได้ไม่ว่าจะในบริบทด้านสังคม หรือเศรษฐกิจคือผู้ที่สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล วางแผน และคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุม ถูกต้อง และแม่นยำ ข้อมูลจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในหลาย ๆ ด้านให้กับธุรกิจ ที่ผ่านมา สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ในฐานะองค์กรที่มีภารกิจในการจัดทำ เชื่อมโยง และให้บริการข้อมูล การชี้แนะ และการเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้มีการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมเพื่อเป็นเครื่องชี้ทิศทางความเคลื่อนไหวของภาคอุตสาหกรรมภาพรวมและในรายสาขาอุตสาหกรรมในระยะสั้น โดยมีการสำรวจข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานของสถานประกอบการกลุ่มตัวอย่างสำหรับใช้ประมวลผลเป็นดัชนีอุตสาหกรรมครอบคลุม 21 สาขา 70 กลุ่มอุตสาหกรรม 264 ผลิตภัณฑ์ แบ่งตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) (Thailand Standard Industrial Classification: TSIC) ซึ่งดัชนีอุตสาหกรรมจะประกอบไปด้วย 8 ดัชนี คือ ดัชนีผลผลิต (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าเพิ่ม) ดัชนีผลผลิต (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าผลผลิต) ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง

ดัชนีแรงงานอุตสาหกรรม ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม และอัตราการใช้กำลังการผลิต โดยดัชนีดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการผลิต การจำหน่าย การเก็บสต็อกสินค้าสำเร็จรูป และการใช้แรงงานในแต่ละอุตสาหกรรมของไทยในแต่ละเดือน ทำให้ผู้รับบริการข้อมูลไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในภาพรวมของประเทศ และในรายสาขาอุตสาหกรรม มีการนำ มาวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งคาดการณ์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงในอนาคต นำไปสู่การวางแผนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เหมาะสมของภาครัฐ และการวางแผนธุรกิจที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตลอดจนการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าดัชนีอุตสาหกรรมจะสามารถสะท้อนมุมมองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในภาพรวมและรายสาขาอุตสาหกรรมได้อย่างแม่นยำ แต่ในการวางแผนนโยบายหรือการวางแผนทางธุรกิจอาจจะต้องคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม จึงได้มีการวางแผนการสำรวจข้อมูลการประกอบกิจการโรงงาน เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายพื้นที่ เนื่องจากเมื่อผู้ประกอบการมีข้อมูลในระดับอุตสาหกรรม ระดับผลิตภัณฑ์ ในประเทศ จะทำให้ผู้ประกอบการที่เป็นนักลงทุนรายใหม่ ใช้ประกอบการตัดสินใจในการเริ่มต้นธุรกิจ และผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิมในตลาดใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการลงทุน และการตัดสินใจสำคัญในการดำเนินธุรกิจ แต่การมีข้อมูลในระดับรายพื้นที่จะช่วยประกอบการตัดสินใจที่ละเอียดขึ้นสำหรับธุรกิจ เพื่อให้เห็นว่าพื้นที่จังหวัดใดที่มีการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมที่ธุรกิจสนใจและทิศทางของการผลิต การตลาด และแนวโน้มในอนาคตของกลุ่มธุรกิจในจังหวัดเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมกับการเริ่มต้นหรือขยายการลงทุนหรือไม่ ขณะที่ภาครัฐสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางนโยบายหรือมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมในเชิงพื้นที่ได้ ซึ่งในการนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้วางแนวทางการดำเนินงานพัฒนาตัวชี้วัดอุตสาหกรรมรายพื้นที่ ดังนี้

1. การจัดเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลอุตสาหกรรมรายพื้นที่ โดยการสำรวจ จัดเก็บข้อมูลอุตสาหกรรมจะมีความยากง่ายแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากจำนวนสถานประกอบการที่แตกต่างกัน ขนาดของสถานประกอบการ หรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่อย่างสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในการช่วยประชาสัมพันธ์ ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการในพื้นที่ให้ทราบถึงความสำคัญในการแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานรายเดือน (แบบ ร.ง. 8) รวมถึงแนวทางและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในการแจ้งข้อมูล ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้มีการจัดทำคู่มือการแจ้งข้อมูล รวมถึงมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานให้กับเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัด และผู้ประกอบการในพื้นที่ และจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านกลุ่ม Line iSingleForm ระหว่างเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อเป็นช่องทางในการชี้แจง และแก้ไขปัญหาข้อสงสัยที่เกิดจากการดำเนินงาน ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมยังได้กำหนดตัวแทนจังหวัดนำร่องในแต่ละภูมิภาคจำนวน 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดเลย จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดพิษณุโลก เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลตามแบบแจ้งข้อมูลให้ได้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นกรณีศึกษา จังหวัดตัวอย่าง (Best Practice) ในการดำเนินงานเก็บข้อมูลให้แก่จังหวัดอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้มีการชี้แจงและการถ่ายทอดองค์ความรู้ การแจ้งข้อมูล Single Form กับจังหวัดนำร่อง 6 จังหวัด ทั้งแบบการประชุมออนไลน์ (Teleconference) และการลงพื้นที่ในจังหวัดนำร่อง นอกจากนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมยังได้มีการพัฒนาระบบรายงานข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานเป็นแบบฟอร์มเดียวอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทาง iSingleform.go.th เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2563 ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางในการแจ้งข้อมูลจากช่องทางเดิมที่ให้แจ้งข้อมูลผ่านทางโทรสาร ไปรษณีย์ และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวก และลดความซ้ำซ้อนในการแจ้งข้อมูลของผู้ประกอบการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการสำรวจ จัดเก็บข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมกับการสำรวจข้อมูลจำนวนมาก และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

แบบแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานรายเดือน (แบบ ร.จ. 8)

2. การพัฒนากรอบแนวคิด วิธีการในการจัดทำตัวชี้วัดอุตสาหกรรมรายพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้มีการศึกษาแนวคิด วิธีการในการจัดทำตัวชี้วัดอุตสาหกรรมรายพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมในปัจจุบัน รวมถึงมีการประชุมหารือร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดอุตสาหกรรมรายพื้นที่ดังกล่าวร่วมกัน

ทั้งนี้ การจัดทำตัวชี้วัดอุตสาหกรรมรายพื้นที่จะช่วยให้การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม สามารถทำได้อย่างครอบคลุมมากขึ้นตรงต่อความต้องการของทุกภาคส่วน ทั้งในระดับสาขาอุตสาหกรรม ระดับ

ผลิตภัณฑ์และระดับพื้นที่ (รายจังหวัด) และผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการผลิต การลงทุน และการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจได้ รวมทั้งภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายและแผนการพัฒนาอุตสาหกรรม การขึ้นนำเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทย ตลอดจนการจัดทำแผนงานหรือมาตรการการพัฒนาช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้ประกอบการโรงงานจะให้ความร่วมมือและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาฐานข้อมูลอุตสาหกรรมไทยโดยการแจ้งข้อมูลการประกอบกิจการของท่านผ่านช่องทางต่าง ๆ หรือช่องทางออนไลน์ผ่าน singleform.go.th

6

กิจกรรมสำคัญ ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

- กิจกรรมการดำเนินงานในรอบปี พ.ศ. 2563
- รางวัล/ประกาศเกียรติคุณของ สศอ.

กิจกรรมการดำเนินงานในรอบปี พ.ศ. 2563

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำและเสนอแนะนโยบาย แนวทาง แผนงานและมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งในระดับมหภาค รายสาขาอุตสาหกรรม และระหว่างประเทศ รวมทั้งดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย คาดการณ์แนวโน้มและแจ้งเตือนภัยให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และจัดทำข้อมูลด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและประชาชนผู้สนใจ

สศอ. มุ่งมั่นดำเนินงานในแต่ละด้านเพื่อให้บรรลุตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่จะสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นแก่ภาคอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ท่ามกลางบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็ได้พัฒนาองค์กรให้มีขีดความสามารถที่จะสนองตอบต่อผู้รับบริการได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความรู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สศอ. ได้ดำเนินงานโดยสรุปออกมาเป็นด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

• จัดประชุม สัมมนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สศอ. ได้ดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาวิจัยทั้งในระดับมหภาค รายสาขาอุตสาหกรรม และระหว่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนงาน นโยบายการพัฒนา และการเพิ่มขีดความสามารถของภาคอุตสาหกรรม

โดยได้ดำเนินงานร่วมกับสถาบันเฉพาะทางในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานพันธมิตรต่าง ๆ จัดประชุมสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ตลอดจนเปิดเวทีสาธารณะระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ตลอดทั้งปี พ.ศ. 2563 อาทิ

- การประชุมด้านยานยนต์ไฟฟ้านานาชาติ The 5th International Electric Vehicle Technology Conference (iEVTech 2020) : Scaling Up ASEAN's E-Mobility From Now & Beyond

- ประชุมคณะทำงานพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ (Industry 4.0 และ S-Curve)

- งานสัมมนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ก้าวต่อไปสู่ยุค New Normal

- งานเสวนา Morning Talk เรื่อง อุตสาหกรรมดาวรุ่งภายใต้วิกฤต COVID-19

• พัฒนาการองค์กรแห่งการเรียนรู้

สศอ. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและบุคลากรดำเนินงาน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรมีการเรียนรู้ การบริหารจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในองค์กรตลอดทั้งปี

• การพัฒนาภายในองค์กร

สศอ. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์การทำงานให้กับเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของ สศอ. อย่างสม่ำเสมอในหลาย ๆ กิจกรรม เช่น

• จัดกิจกรรม “PMQA Day”

• จัดกิจกรรมการเปิดตัวการบริหารจัดการความรู้ (KM Kick off)

• การพัฒนาบุคลากร

ในปี พ.ศ. 2563 สศอ. ดำเนินการจัดฝึกอบรม บรรยายให้ความรู้ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อพัฒนาสมรรถนะและเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรในหลักสูตรหัวข้อต่าง ๆ เช่น

• ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การบริหารและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0”

• ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “พัฒนาบุคลิกภาพในการสื่อสารอย่างมืออาชีพ”

• ศึกษาดูงานเรียนรู้ป่าในกรุง

• ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สศอ. ในฐานะที่เป็นองค์กรแห่งความรู้และทำหน้าที่เป็นศูนย์สารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการจัดทำเอกสาร วารสาร ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชนได้รับรู้รับทราบ และนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและการประกอบธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- จัดแถลงข่าวและให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ เช่น ดัชนีอุตสาหกรรมประจำเดือน และรายไตรมาสและรายปี สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายสาขา สรุปภาวะอุตสาหกรรมไทย ปี พ.ศ. 2563 และคาดการณ์แนวโน้มปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ ยังให้สัมภาษณ์/สนทนาทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ประเด็นด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในรายการต่าง ๆ

- จัดทำเอกสารเผยแพร่และสื่อเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เช่น วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (รายไตรมาส) จุลสารรายเดือน OIE Share รายงานประจำปี รายงานภาวะอุตสาหกรรมรายเดือน รายไตรมาสและรายปี รายงานดัชนีอุตสาหกรรม Infographic ต่าง ๆ

- จัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนสื่อมวลชน (Press Visit) คณะผู้บริหารและตัวแทนจาก สศอ. ร่วมพบปะสื่อมวลชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ และนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

- สศอ. กับการดำเนินงานเพื่อสังคม

- ความรับผิดชอบต่อสังคม

ในรอบปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา สศอ. ได้ดำเนินกิจกรรมในการเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม ผ่านการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น

- กิจกรรม “กระทรวงอุตสาหกรรม รัก..ห่างฝุ่น..อุ่นใจ..ไกลโรค” แจกฟรีหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนประชาชน

- กิจกรรม “สศอ. ร่วมใจ ปลูกต้นไม้เพื่อแผ่นดิน” ร่วมปลูกต้นไม้เพื่อเป็นอาหารให้กับช้างป่า

- องค์การแห่งธรรมาภิบาล

- งานประกาศเจตนารมณ์ “เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน” และกิจกรรม “รวมพลัง สศอ. โปร่งใส ไร้ทุจริต” เพื่อเป็นการแสดงพลังความมุ่งมั่นและเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีทัศนคติ ค่านิยม ในการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต

รางวัล/ประกาศเกียรติคุณของ สศอ.

นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รับมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศยิ่ง "รักษ์ทะเลยิ่งชีพ" ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบให้เพื่อเชิดชูเกียรติยศยิ่งสำหรับผู้ประกอบคุณงามความดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมานะบากบั่นอดทนและเสียสละอย่างสูง จนบังเกิดผลดีต่อส่วนรวม ในงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยมี นายโสภณ ทองดี อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นผู้แทนในการมอบ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2564 ณ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

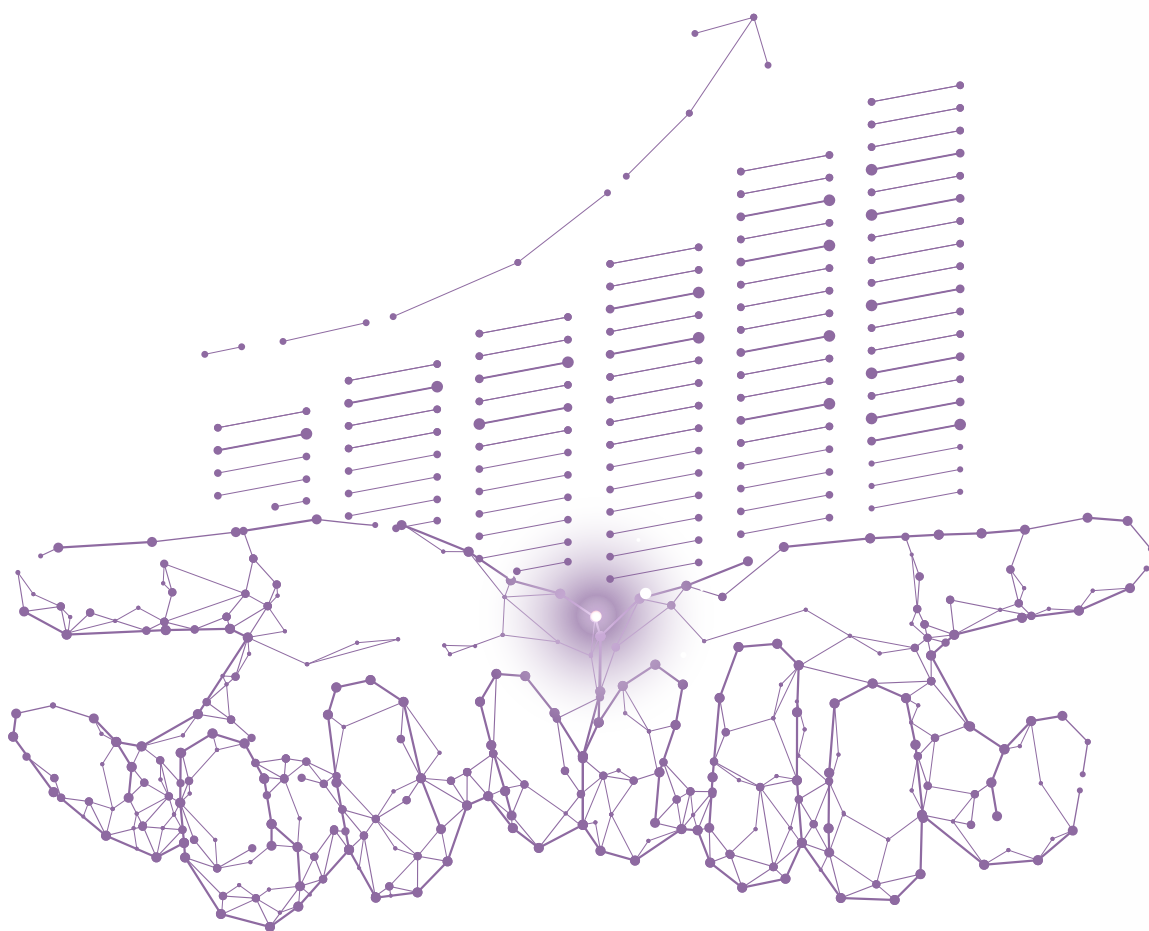
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ได้รับรางวัลเป็น "องค์กรส่งเสริมคุณธรรม" ตามโครงการส่งเสริมชุมชนองค์กร อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564)

7

รายงานทางการเงิน

- งบแสดงฐานะการเงิน
- งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
- รายงานรายได้แผ่นดิน
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน
- บทวิเคราะห์ทางการเงิน
- จักรการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2563
- เบอร์โทรศัพทติดต่อหน่วยงานต่างๆภายในสศอ.
- แผนที่
- คณะทำงานจัดทำหนังสือรายงานประจำปี 2563

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2563	2562
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	5,513,944.47	3,931,385.61
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	6	12,109,699.50	16,712,669.00
วัสดุคงเหลือ		150,754.17	111,805.11
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		17,774,398.14	20,755,859.72
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	7	65,603,835.71	71,768,424.60
สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน	8	34,305,811.68	45,179,362.88
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		99,909,647.39	116,947,787.48
รวมสินทรัพย์		117,684,045.53	137,703,647.20
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	9	17,854,615.21	28,179,616.40
เงินรับฝากระยะสั้น	10	5,432,116.58	5,345,558.86
รวมหนี้สินหมุนเวียน		23,286,731.79	33,525,175.26
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว		193,797.11	186,199.02
เงินตรงพระราชกรณียกิจจากคลังระยะยาว		600,000.00	600,000.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		793,797.11	786,199.02
รวมหนี้สิน		24,080,528.90	34,311,374.28
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		93,603,516.63	103,392,272.92
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		114,130,352.32	114,130,352.32
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		(20,526,835.69)	(10,738,079.40)
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		93,603,516.63	103,392,272.92

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2563	2562
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	11	309,422,779.34	334,632,879.02
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	12	-	15,260.50
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	13	77,511.91	178,736.32
รวมรายได้		309,500,291.25	334,826,875.84
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	14	77,195,785.45	76,342,878.02
ค่าบำเหน็จบำนาญ	15	26,269,192.78	24,189,622.56
ค่าตอบแทน		45,400.00	118,500.00
ค่าใช้สอย	16	92,407,978.70	123,986,418.04
ค่าวัสดุ	17	2,971,334.98	2,738,265.66
ค่าสาธารณูปโภค	18	3,534,744.58	3,726,151.45
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	19	19,878,249.59	17,692,709.98
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	20	96,986,355.46	95,443,357.03
ค่าใช้จ่ายอื่น		6.00	210,849.41
รวมค่าใช้จ่าย		319,289,047.54	344,448,752.15
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		(9,788,756.29)	(9,621,876.31)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย สะสม	องค์ประกอบอื่น ของสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน	รวมสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - ตามที่รายงานไว้เดิม	114,130,352.32	(11,134,728.14)	-	102,995,624.18
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	10,018,525.05	-	10,018,525.05
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 - หลังการปรับปรุง	114,130,352.32	(1,116,203.09)	-	113,014,149.23
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน สำหรับปี 2562				
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(9,621,876.31)	-	(9,621,876.31)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	114,130,352.32	(10,738,079.40)	-	103,392,272.92
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	114,130,352.32	(10,738,079.40)	-	103,392,272.92
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน สำหรับปี 2563				
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(9,788,756.29)	-	(9,788,756.29)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	114,130,352.32	(20,526,835.69)	-	93,603,516.63

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

รายงานรายได้แผ่นดิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	2563	2562
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	595,794.72	1,080,922.82
รวมรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ	595,794.72	1,080,922.82
<u>หัก</u> รายได้แผ่นดินถอนคืนจากคลัง	-	1,521.00
รายได้แผ่นดินจัดสรรตามกฎหมายสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน	-	-
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บสุทธิ	595,794.72	1,079,401.82
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	595,794.72	1,079,401.82
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
<u>ปรับ</u> รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-
รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี		
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	6,282.00	34,640.00
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	2,171.22	2,245.00
รายได้อื่น	587,341.50	1,044,037.82
รวม รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	595,794.72	1,080,922.82

รายได้อื่น งดบั้งประมาณ 2563 จำนวน 587,341.50 บาท เป็นรายได้เหลือจ่าย จำนวน 61,007.50 บาท
เป็นรายได้ค่าปรับอื่น จำนวน 274,563 บาท และเป็นรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอื่น จำนวน 251,771 บาท

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักในการ

- เสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ
- เสนอแนะนโยบาย กำหนดท่าที แนวทางความร่วมมือด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ รวมทั้งประชุมเจรจา กับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศด้านอุตสาหกรรม
- ศึกษาและวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายการวางแผนการพัฒนา อุตสาหกรรมและการแก้ปัญหาหรือพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- วิเคราะห์ วิจัย คาดการณ์แนวโน้ม และเตือนภัยด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ประสาน เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาอุตสาหกรรม
- กำหนดนโยบายการสำรวจ การเก็บรักษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม การจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม และ ทำหน้าที่เป็นศูนย์สารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม มีสถานที่ตั้งที่ในกระทรวงอุตสาหกรรม อาคารสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เลขที่ 75/6 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 281,565,094.63 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 307,064,700.00 บาท) โดยแยกเป็น รายจ่ายลงทุน จำนวน 3,048,240 บาท และรายจ่ายประจำ จำนวน 278,516,854.63 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนงาน บูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

งบการเงินนี้เป็นารแสดงภาพรวมของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในรายงานการเงินตามแนวปฏิบัติทางบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.2/ว 67 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2561 และเรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบาย การบัญชี

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานเบิกจ่าย และจัดทำรายงานการเงินในระดับกรม ซึ่งรับผิดชอบบริหารจัดการ เงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณทุกประเภทที่หน่วยงานมีอำนาจในการบริหารจัดการตามกฎหมาย รายการที่ปรากฏ ในรายงานการเงิน รวมถึงสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นของรัฐบาล และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ในภาพรวม แต่ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบริหารจัดการให้แก่รัฐบาล ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมาย และรวมถึงองค์ประกอบของรายงานการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ของหน่วยงาน

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว มีดังนี้

3.1 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ที่มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2562

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้นไม่มีผลกระทบต่อรายงานการเงินในงวดปัจจุบัน

3.2 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ที่มีผลบังคับใช้ในงวดอนาคต

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2563

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบต่อรายงานการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

- เงินทดรองราชการ เป็นเงินที่หน่วยงานได้รับจากรัฐบาลเพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในการดำเนินงานของหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และต้องคืนให้รัฐบาลเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้เงิน แสดงไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งมียอดตรงกันข้ามกับรายการเงินทดรองราชการรับจากคลังภายใต้หัวข้อหนี้สินไม่หมุนเวียน

- รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่อง ซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น เงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน

4.2 วัสดุคงเหลือ

- วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองนอกจากสินค้าที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนและตีราคาวัสดุคงเหลือด้วย โดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน

4.3 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- ที่ดิน เป็นที่ราชพัสดุที่หน่วยงานครอบครองและใช้ประโยชน์ แต่ไม่ได้เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ โดยครุภัณฑ์ที่ได้มาก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป และครุภัณฑ์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม อุปกรณ์ที่มีมูลค่าต่อหน่วยต่ำกว่า 10,000 บาท บันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ (ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์)

- ราคาทุนของอาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุง ซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

- ค่าเสื่อมราคามันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรง ตามอายุการใช้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

อาคารสำนักงานและอาคารเพื่อประโยชน์อื่นที่มีโครงสร้างเป็นคอนกรีต	40 ปี
สิ่งปลูกสร้าง	25 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	10 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้า & วิद्य	8 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณา	8 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์อื่น	5 ปี

4.4 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม
- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์	5 ปี
--------------------	------

4.5 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

- รายได้รอการรับรู้ระยะยาว เป็นสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน
- รายได้รอการรับรู้ทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.6 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ดังนี้

- 1) เมื่อได้รับอนุมัติคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน
- 2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินในกรณีเป็นการจ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน
- 3) เมื่อได้รับอนุมัติคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการเบิกหักหลักส่งไม่รับตัวเงิน

หน่วยงานแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามจำนวนเงินงบประมาณที่ขอเบิกสุทธิจากเงินงบประมาณ เบิกเกินส่งคืน งบประมาณเบิกแทนกันแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงานผู้เบิกแทน

4.7 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงาน รับรู้เมื่อเกิดรายได้ด้วยยอดสุทธิหลังจากหักส่วนที่จัดสรรเป็นเงินนอกงบประมาณตามที่ได้รับยกเว้น รายได้แผ่นดินและรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

4.8 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากเงินโอนและเงินบริจาคจากบุคคลอื่นนอกจากหน่วยงานภาครัฐ รับรู้เมื่อได้รับเงิน ยกเว้นในกรณีที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุที่ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
เงินทตรงราชการ	600,000.00	600,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน (เงินฝากธนาคาร-เงินในงบประมาณ)	309,499.14	9,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน (เงินฝากธนาคาร-เงินนอกงบประมาณ)	-	-
เงินฝากคลัง	4,604,445.33	3,322,385.61
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5,513,944.47	3,931,385.61

เงินทตรงราชการ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 จำนวน 600,000 บาท ประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกรุงไทยทั้งจำนวน เงินฝากคลัง ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 และ 2562 จำนวน 4,604,445.33 บาท และ 3,322,385.61 บาท ตามลำดับ เป็นเงินนอกงบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมาย อันเป็นที่มาของเงินฝากคลังนั้น หน่วยงานไม่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินฝากคลัง ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
เงินฝากเพื่อบูรณะทรัพย์สิน (รหัส 00770)	-	12,560.50
เงินฝากค่าธรรมเนียมการสอบแข่งขัน (รหัส 00788)	-	2,700.00
เงินฝากต่าง ๆ (รหัส 00901)	4,604,445.33	3,307,125.11
รวมเงินฝากคลัง	4,604,445.33	3,322,385.61

หมายเหตุที่ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	540,500.00	41,200.00
รายได้ค้างรับ	11,569,199.50	16,671,469.00
รวม ลูกหนี้ระยะสั้น	12,109,699.50	16,712,669.00

ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 และ 2562 จำนวน 540,500 บาท และจำนวน 41,200 บาท แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

ลูกหนี้เงินยืม	ยังไม่ถึงกำหนดชำระ และการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระ และการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระ และการส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
2563	540,500.00			540,500.00
2562	41,200.00			41,200.00

หมายเหตุที่ 7 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	ครุภัณฑ์	รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ
ราคาทุน			
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561	100,716,668.58	82,232,664.42	182,949,333.00
เพิ่มขึ้น	23,326.00	5,898,483.62	5,921,809.62
ลดลง	-	(3,958,934.48)	(3,958,934.48)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	100,739,994.58	84,172,213.56	184,912,208.14
เพิ่มขึ้น	-	2,609,115.50	2,609,115.50
ลดลง	-	(229,023.71)	(229,023.71)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	100,739,994.58	86,552,305.35	187,292,299.93
ค่าเสื่อมราคาสะสม			
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561	(44,213,145.32)	(62,656,416.05)	(106,869,561.37)
ค่าเสื่อมราคาประจำปี	(2,690,017.65)	(6,682,507.21)	(9,372,524.86)
ปรับปรุง	(1,759.56)	(72,084.16)	(73,843.72)
ลดลง	-	3,172,146.41	3,172,146.41
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	(46,904,922.53)	(66,238,861.01)	(113,143,783.54)
ค่าเสื่อมราคาประจำปี	(2,692,498.88)	(6,081,199.51)	(8,773,698.39)
ปรับปรุง	-	229,017.71	229,017.71
ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	(49,597,421.41)	(72,091,042.81)	(121,688,464.22)
มูลค่าสุทธิตามบัญชี			
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	53,835,072.05	17,933,352.55	71,768,424.60
ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	51,142,573.17	14,461,262.54	65,603,835.71

หมายเหตุที่ 8 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

โปรแกรมคอมพิวเตอร์	
ราคาทุน	
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561	40,127,578.20
เพิ่มขึ้น	22,266,392.00
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	62,393,970.20
เพิ่มขึ้น	231,000.00
ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	62,624,970.20
ค่าตัดจำหน่ายสะสม	
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561	(7,634,895.13)
ค่าตัดจำหน่ายประจำปี	(8,320,185.12)
รายการปรับปรุง	(1,259,527.07)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	(17,214,607.32)
ค่าตัดจำหน่ายประจำปี	(11,104,551.20)
รายการปรับปรุง	-
ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	(28,319,158.52)
มูลค่าสุทธิตามบัญชี	
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	45,179,362.88
ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	34,305,811.68

หมายเหตุที่ 9 เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
เจ้าหนี้การค้า	5,768,363.29	11,131,629.71
เจ้าหนี้อื่น	82,867.06	76,175.16
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	12,003,384.86	16,971,811.53
รวม เจ้าหนี้ระยะสั้น	17,854,615.21	28,179,616.40

หมายเหตุที่ 10 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
เงินรับฝากอื่น	1,152,288.48	8.26
เงินประกันผลงาน	827,671.25	2,038,433.75
เงินประกันอื่น	3,452,156.85	3,307,116.85
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	5,432,116.58	5,345,558.86

หมายเหตุที่ 11 รายได้จากงบประมาณ

(หน่วย : บาท)

รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน	2563	2562
รายได้จากงบบุคลากร	65,482,136.55	63,148,023.34
รายได้จากงบดำเนินงาน	39,050,467.19	45,752,024.95
รายได้จากงบลงทุน	2,055,519.50	1,233,713.32
รายได้จากงบอุดหนุน	97,055,236.04	96,337,475.00
รายได้จากงบกลาง	36,753,466.54	35,562,260.06
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	45,044,739.23	71,342,520.25
หัก เบิกเกินส่งคืนเงินงบประมาณ	(541,159.75)	(1,099,633.37)
รวม รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน-สุทธิ	284,900,405.30	312,276,383.55
รายได้จากงบประมาณปีก่อน ๆ (เงินกันไว้เบิกเหลือมปีเบิกจ่ายปีปัจจุบัน)		
- รายได้จากงบบุคลากร	-	-
- รายได้จากงบดำเนินงาน	9,930,657.27	16,101,835.47
- รายได้จากงบลงทุน	1,542,244.50	4,043,336.00
- รายได้จากงบกลาง	-	61,324.00
- รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	13,049,472.27	2,150,000.00
รวม รายได้จากงบประมาณปีก่อน ๆ	24,522,374.04	22,356,495.47
รวม รายได้จากงบประมาณ	309,422,779.34	334,632,879.02

หมายเหตุที่ 12 รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
รายได้บริการอื่น	-	2,700.00
รายได้ค่าเช่า	-	12,560.50
รวม รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	-	15,260.50

หมายเหตุที่ 13 รายได้จากการอุดหนุนและบริการ

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
รายได้จากการบริจาค	77,511.91	178,736.32
รวม รายได้จากการอุดหนุนและบริการ	77,511.91	178,736.32

รายได้จากการอุดหนุนและบริการ ปี 2563 จำนวน 77,511.91 บาท เป็นรายการทยอยรับรู้รายได้ตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาจากสินทรัพย์รับบริจาค จำนวน 64,711.91 บาท และรายได้จากการบริจาคครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 12,800.00 บาท

หมายเหตุที่ 14 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
เงินเดือน	58,155,341.59	56,970,227.27
ค่าล่วงเวลา	249,830.00	383,510.00
ค่าจ้าง	4,939,200.00	4,671,720.00
เงินค่าตอบแทนพนักงานราชการ	2,260,339.04	1,813,840.00
ค่ารักษาพยาบาล	7,538,443.94	8,346,235.59
เงินช่วยการศึกษาบุตร	321,597.50	350,475.00
เงินชดเชยสมาชิก กบข.	945,506.15	928,968.58
เงินสมทบ กบข.	1,418,259.24	1,393,452.86
เงินสมทบ กสจ.	148,176.00	140,151.60
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	46,659.00	59,026.00
เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน	2,847.00	2,730.00
ค่าเช่าบ้าน	200,000.00	131,600.00
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	969,585.99	1,150,941.12
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	77,195,785.45	76,342,878.02

หมายเหตุที่ 15 ค่าบำเหน็จบำนาญ

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
บำนาญ	19,352,589.31	17,329,403.64
เงินช่วยค่าครองชีพ	1,767,088.32	1,729,326.72
บำเหน็จ	1,134,048.00	1,134,048.00
บำเหน็จดำรงชีพ	1,043,999.60	1,188,765.65
ค่ารักษาพยาบาล	2,825,113.15	2,661,724.15
บำเหน็จบำนาญอื่น	146,354.40	146,354.40
รวม ค่าบำเหน็จบำนาญ	26,269,192.78	24,189,622.56

หมายเหตุที่ 16 ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	839,576.00	2,817,515.98
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	184,981.93	434,870.50
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,995,043.14	1,842,004.93
ค่าจ้างเหมาบริการ	32,635,906.99	44,089,967.01
ค่าธรรมเนียม	2,006.00	13,403.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	53,709,116.00	70,644,232.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	654,579.00	756,449.00
ค่าเช่า	64,764.00	6,000.00
ค่าใช้จ่ายผลึกส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	1,880.00	3,640.00
ค่าประชาสัมพันธ์	1,357,000.00	2,798,500.00
ค่าใช้สอยอื่น	963,125.64	579,835.62
รวม ค่าใช้สอย	92,407,978.70	123,986,418.04

หมายเหตุที่ 17 ค่าวัสดุ

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ค่าวัสดุ	1,810,502.44	2,274,362.91
ค่าแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง	105,050.04	200,123.95
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	1,055,782.50	263,778.80
รวม ค่าวัสดุ	2,971,334.98	2,738,265.66

หมายเหตุที่ 18 ค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ค่าไฟฟ้า	2,737,189.69	2,761,538.63
ค่าน้ำประปา	42,758.75	50,517.94
ค่าโทรศัพท์	538,147.94	533,205.88
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	216,648.20	380,889.00
รวม ค่าสาธารณูปโภค	3,534,744.58	3,726,151.45

หมายเหตุที่ 19 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	2,692,498.88	2,690,017.65
ครุภัณฑ์	6,081,199.51	6,682,507.21
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	11,104,551.20	8,320,185.12
รวม ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	19,878,249.59	17,692,709.98

หมายเหตุที่ 20 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค

(หน่วย : บาท)

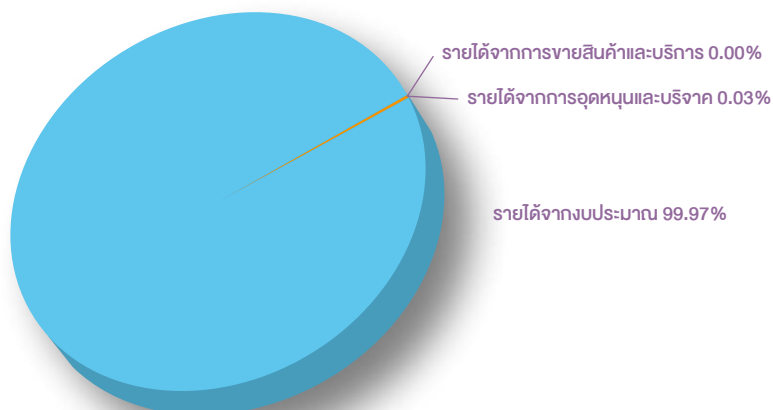
	2563	2562
บัญชีโอนสินทรัพย์ให้หน่วยงานของรัฐ	-	-
เงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน - องค์กร ไม่หวังผลกำไร	85,055,600.00	81,089,100.00
เงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน - องค์กร ระหว่างประเทศ	11,930,755.46	14,354,257.03
รวม ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	96,986,355.46	95,443,357.03

ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค ปี 2563 จำนวน 96,986,355.46 บาท เป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 14 โครงการ จำนวน 85,055,600 บาท และเงินอุดหนุนค่าบำรุงสมาชิก องค์กรพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) จำนวน 11,930,755.46 บาท

บทวิเคราะห์ทางการเงิน

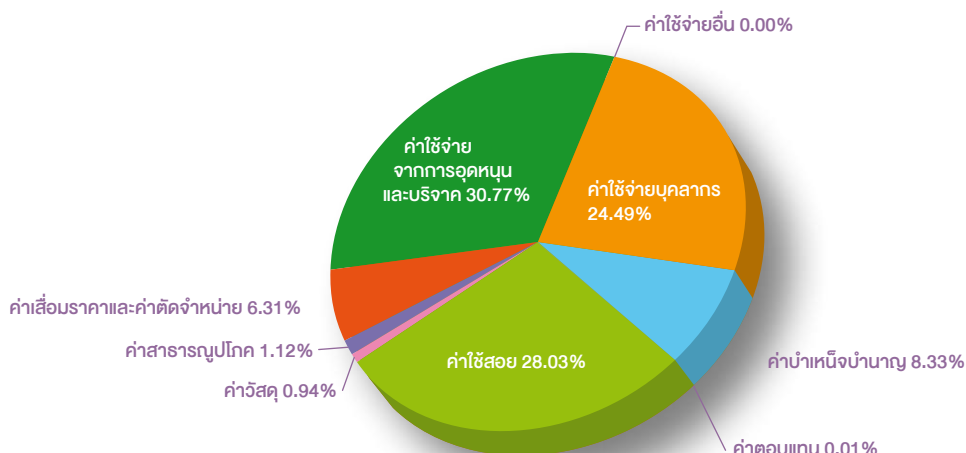
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) มีรายได้รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 309,500,291.25 บาท โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนเงิน 309,422,779.34 บาท และเป็นรายได้จากการอุดหนุนและบริจาคเป็นจำนวนเงิน 77,511.91 บาท เมื่อพิจารณาด้านค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน 315,239,041.54 บาท

รายได้ของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

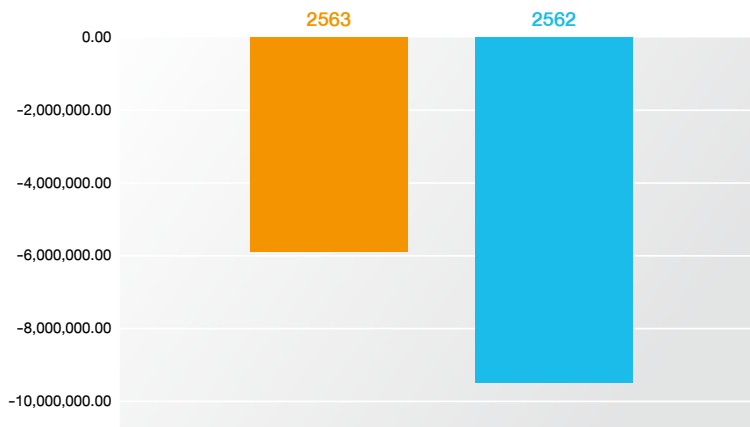

หากพิจารณารายได้ของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เปรียบเทียบกับรายได้ของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พบว่า สศอ. มีรายได้รวมลดลงเป็นจำนวนเงิน 25,326,584.59 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.56 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในภาพรวมของ สศอ. ก็ลดลงเช่นเดียวกัน (เป็นจำนวนเงิน 29,209,710.61 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.48) ทั้งนี้ หากพิจารณาในรายละเอียดของค่าใช้จ่ายแต่ละหมวด พบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดของค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายอื่นลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณก่อน (พ.ศ. 2562) คิดเป็นร้อยละ 61.69 28.74 5.14 100.00 ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาเฉพาะรายหมวดงบประมาณ พบว่า ค่าล่วงเวลา (เงินตอบแทนนอกเวลาราชการ) ค่าใช้จ่ายในการประชุม ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายและค่าเชื้อเพลิงในการเดินทาง ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม (ยกเว้นค่าโทรศัพท์) ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณก่อน (พ.ศ. 2562) คิดเป็นร้อยละ 34.86 13.47 70.20 54.33 20.40 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

เปรียบเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานของ สศอ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามพันธกิจหลัก พบว่า ผลผลิตหลักที่ 1 นโยบาย แผน มาตรการ เรื่องที่ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรม (จำนวน 227 เรื่อง) และผลผลิตหลักที่ 2 ผู้รับบริการสารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 252,801 ราย) มีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณก่อน (พ.ศ. 2562) คิดเป็นร้อยละ 3.65 และ 34.78 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อ สศอ. ได้มีการนำนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการในสังกัดปฏิบัติงานภายในที่พัก (Work from Home) จึงไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ในทางกลับกันยังส่งผลให้ค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวข้างต้นบางส่วนปรับลดลงซึ่งสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

รายได้และค่าใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2562-2563

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม		ปีงบประมาณ 2563		ปีงบประมาณ 2562	
งบแสดงฐานะการเงิน		ปีงบประมาณ 2563		ปีงบประมาณ 2562	
รายการ	หน่วยนับ	2563	2562	2563	2562
รายได้					
รายได้จากรัฐ	11	328,422,778.94	324,932,879.02		
รายได้จากเงินอุดหนุนจากรัฐ	12		18,282.00		
รายได้จากเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ	13	77,311.91	178,728.02		
รวมรายได้		395,734,090.85	343,393,879.04		
ค่าใช้จ่าย					
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	14	171,194,786.45	163,242,879.02		
ค่าเช่าที่ดิน/อาคาร	15	36,588,182.78	24,189,801.56		
ค่าเช่ารถ	16	48,402.00	118,202.00		
ค่าวัสดุ	17	92,427,878.72	123,388,410.54		
ค่าเบี้ย	18	2,871,234.88	2,728,280.88		
ค่าเช่ารถยนต์	19	2,834,744.52	2,728,151.44		
ค่าเบี้ยประกันภัยรถยนต์	20	16,873,248.84	17,882,728.88		
ค่าเบี้ยประกันภัยรถยนต์ส่วนบุคคล	21	86,888,888.46	85,443,287.00		
ค่าเบี้ยประกัน	22	222,843.41			
รวมค่าใช้จ่าย		395,298,987.34	344,448,758.15		
รายได้สุทธิ		(563,896.49)	(5,054,879.11)		
งบแสดงฐานะการเงิน					
งบแสดงฐานะการเงิน		ปีงบประมาณ 2563		ปีงบประมาณ 2562	
รายการ	หน่วยนับ	2563	2562	2563	2562
สินทรัพย์					
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
ที่ดิน	1	9,813,844.47	9,931,889.91		
อสังหาริมทรัพย์	2	12,128,889.82	18,712,889.82		
ตราสารหนี้	3	162,724.17	111,828.17		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		22,105,458.46	28,755,607.90		
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินฝากธนาคาร	4	80,822,825.71	71,728,404.89		
เงินฝากออมทรัพย์	5	34,322,811.48	45,172,282.88		
เงินฝากออมทรัพย์	6	89,828,847.28	118,847,787.88		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		204,974,084.47	235,748,475.65		
รวมสินทรัพย์		227,079,542.93	264,504,083.55		
หนี้สิน					
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินกู้ยืม	7	17,824,819.21	22,179,816.40		
เงินฝากธนาคาร	8	2,422,118.88	2,242,889.88		
เงินกู้ยืม	9	23,288,211.78	22,828,175.28		
รวมหนี้สินหมุนเวียน		43,535,149.87	47,250,881.56		
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาว	10	185,727.11	188,188.02		
เงินกู้ยืมระยะยาว	11	800,000.00	800,000.00		
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		985,727.11	988,188.02		
รวมหนี้สิน		44,520,876.98	48,239,069.58		
สินทรัพย์สุทธิ		182,558,665.95	216,265,013.97		
งบแสดงฐานะการเงิน					
งบแสดงฐานะการเงิน		ปีงบประมาณ 2563		ปีงบประมาณ 2562	
รายการ	หน่วยนับ	2563	2562	2563	2562
งบกำไรสุทธิ					
กำไรสุทธิ	12	114,122,282.22	119,122,282.22		
กำไรสุทธิ	13	222,222,222.22	222,222,222.22		
รวมกำไรสุทธิ		336,344,504.44	341,344,504.44		

สรุปยอดรวมทรัพย์สิน - หนี้สิน ปี พ.ศ. 2562 - 2563

ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2563

ชื่อ-นามสกุล:

นางบุตรี เทียมเทียบรัตน์

ตำแหน่ง:

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

สังกัด:

กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1

เบอร์โทรศัพท์ **สศอ.** ติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ ภายใน

- ☎ สำนักงานเลขาธิการกรม (สส.)
- ☎ กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค (กม.)
- ☎ กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 (กร.1)
- ☎ กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2 (กร.2)
- ☎ กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กว.)
- ☎ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (กท.)
- ☎ กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กส.)
- ☎ กลุ่มตรวจสอบภายใน (ตสน.)
- ☎ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพบ.)

โทรศัพท์ : 0 2430 6800 | โทรสาร : 0 2644 7136

โทรศัพท์ : 0 2430 6803 | โทรสาร : 0 2430 6803 ต่อ 680399

โทรศัพท์ : 0 2430 6804 | โทรสาร : 0 2430 6804 ต่อ 680499

โทรศัพท์ : 0 2430 6805 | โทรสาร : 0 2430 6805 ต่อ 680599

โทรศัพท์ : 0 2430 6806 | โทรสาร : 0 2644 8316

โทรศัพท์ : 0 2430 6807 | โทรสาร : 0 2430 6807 ต่อ 680799

โทรศัพท์ : 0 2430 6808 | โทรสาร : 0 2644 9427

โทรศัพท์ : 0 2430 6802 | โทรสาร : 0 2430 6802 ต่อ 680299

โทรศัพท์ : 0 2430 6802 | โทรสาร : 0 2430 6802 ต่อ 680299

แผนที่

คณะกรรมการจัดทำหนังสือรายงานประจำปี พ.ศ. 2563

ทองชัย ชวลิตพิเชฐ
พะเยาว์ คำมุง
ศิริเพ็ญ เกียรติเฟื่องฟู
ดุสิต อนันตรักษ์
สุนิสา ตามไท
ภาราดา จันทรสุวรรณ
อนุวัตร จุลินทร
สมจิตต์ เอี่ยมวรชัย
กนกวรรณ บัวผูก
วรรณรต นีฏมิจู
ประวีรา โพธิ์สุวรรณ
บุตรี เทียมเทียบรัตน์
ศิรินารท ปรีชา
ศักดิ์ชัย สีนโสมนัส
วรรณาก คำนพคุณทรัพย์
สุสารี รัตนพันธุ์
จักรพันธ์ เคนดวงบริพันธ์
ทิพาพร ยิ้มวิสัย
บุญอนันต์ เศรษฐสิทธิ์
เทพยดา วงศ์วิรัตน์
พิมพ์กมล ไชยสมการ

ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ประธานคณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
Office of Industrial Economics

เลขที่ 75/6 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ : 0 2430 6800

โทรสาร : 0 2644 8516

www.oie.go.th